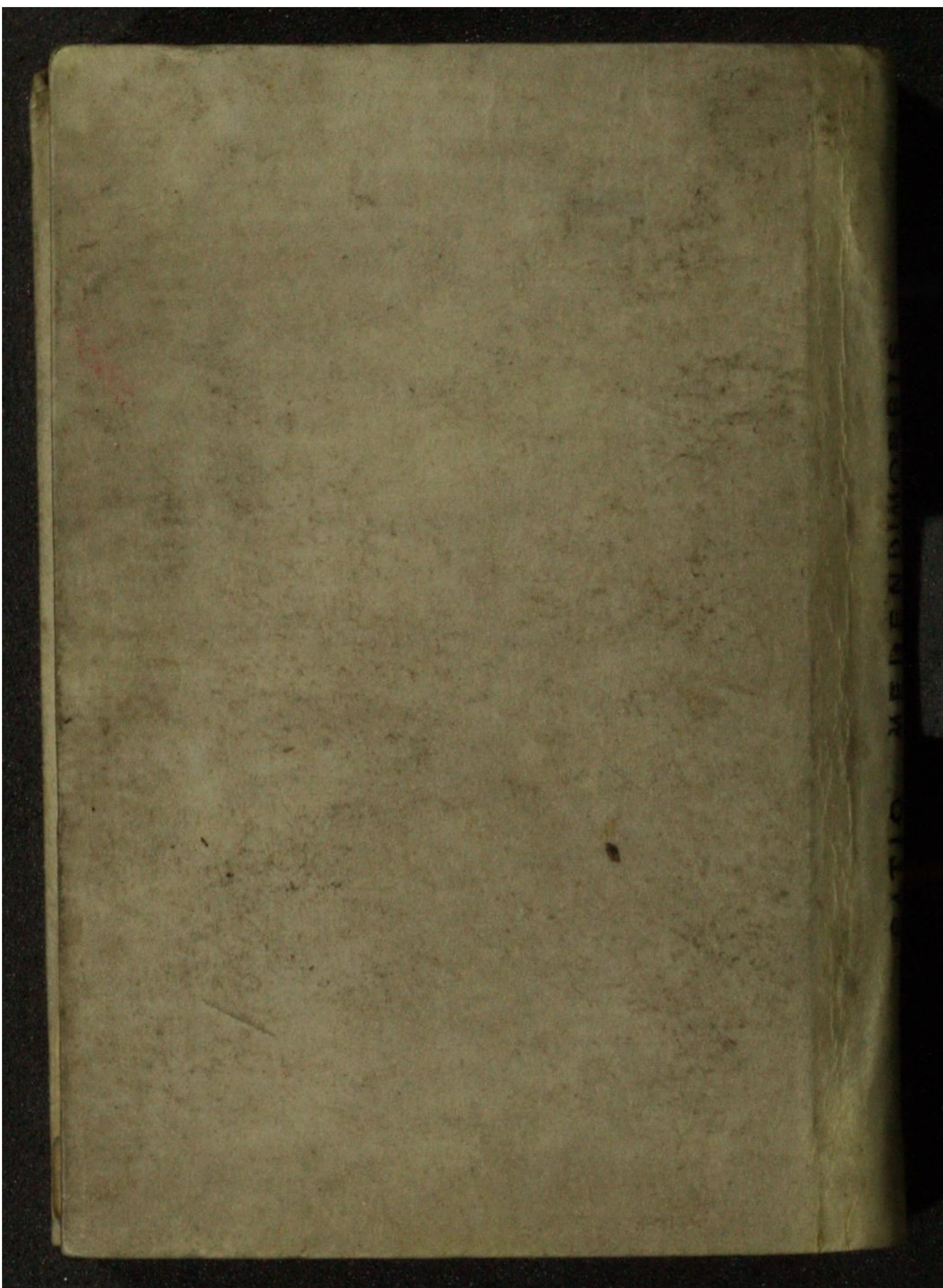
INTERNI. PROPE OMNIBUS. — SYLVIUM, 1549.

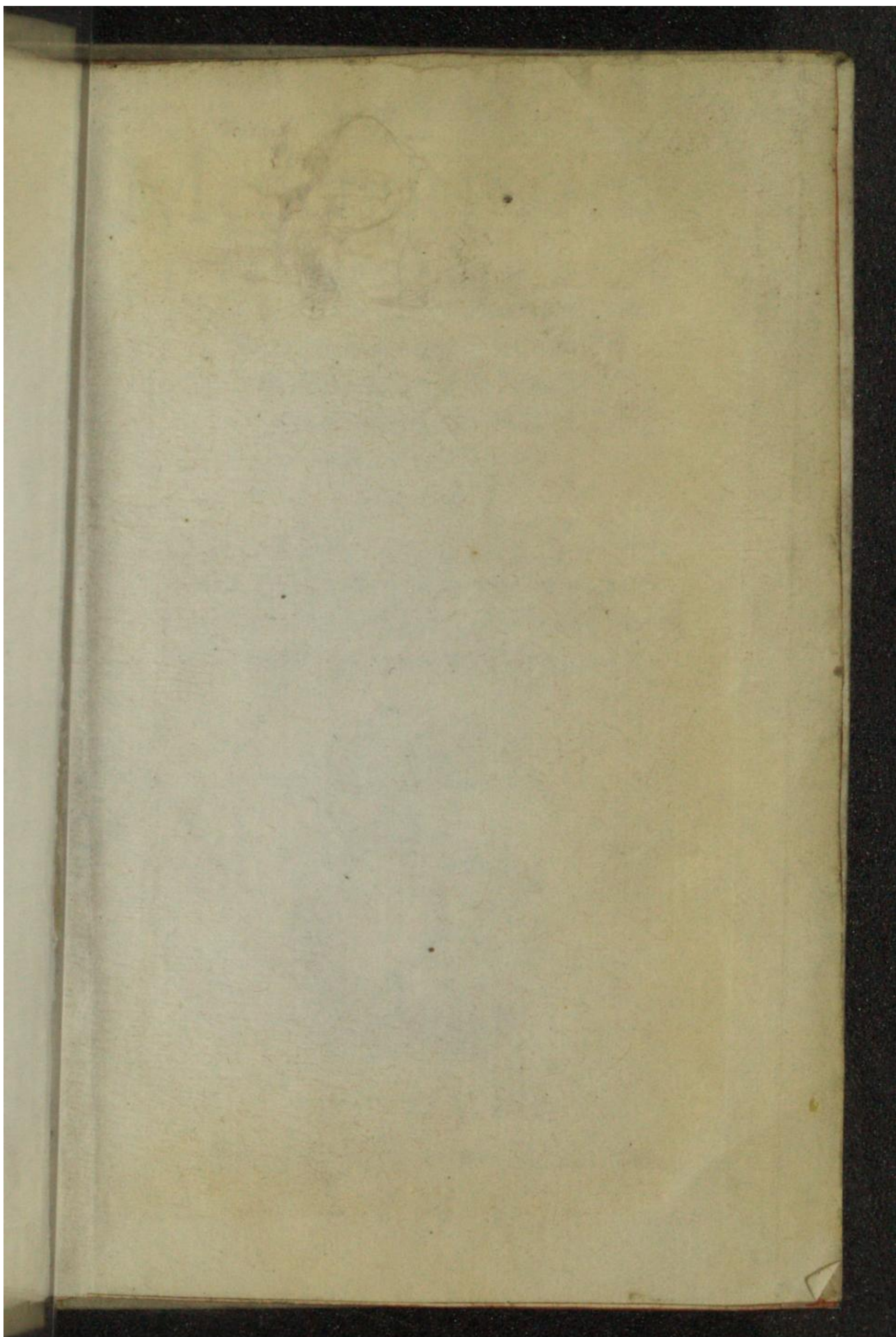
RATIO MEDENDIMORBIS
INTERNIE PRODE OMNIBUS.— SYLVIVM. 1549.

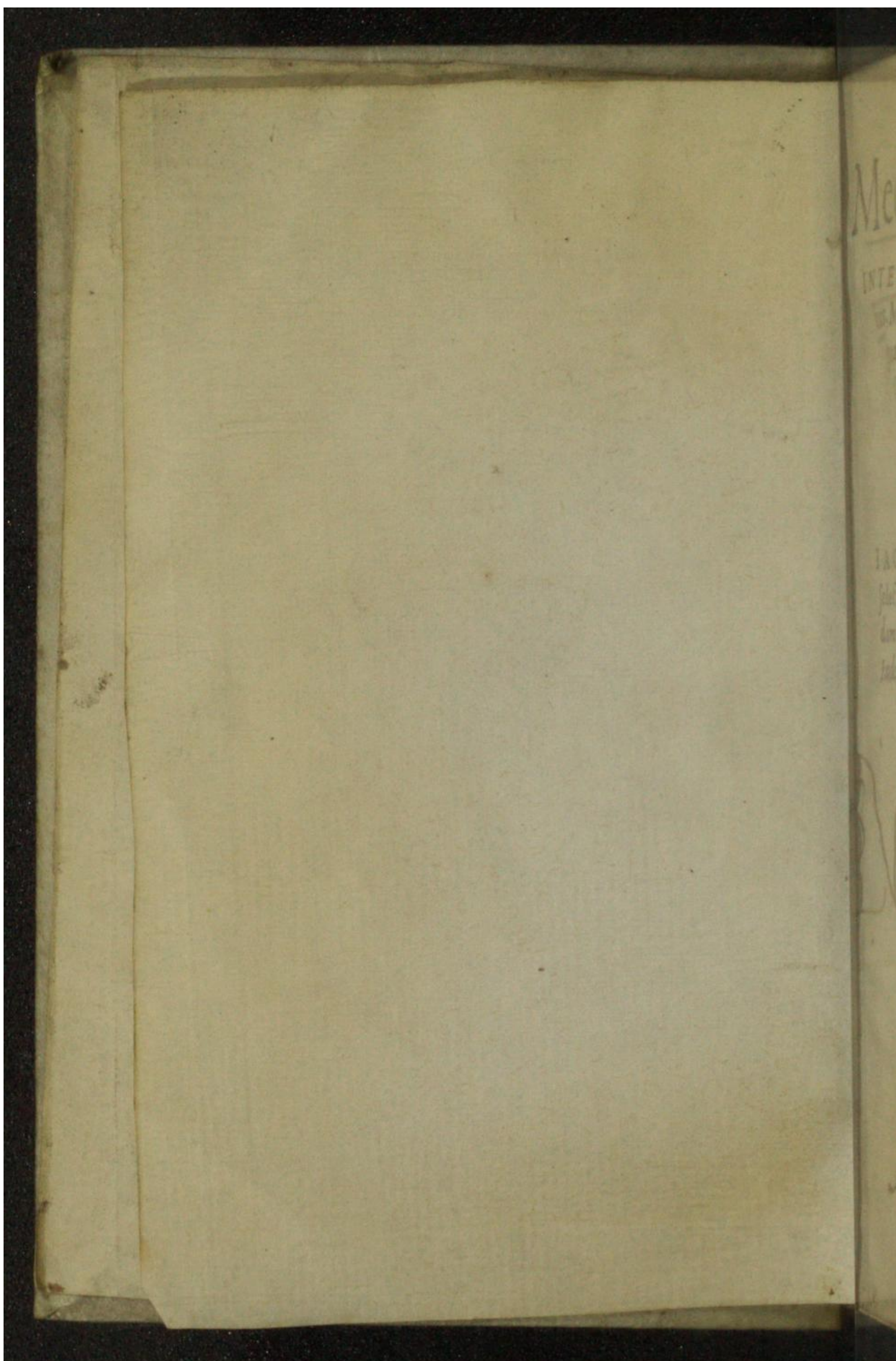

RATIO
Medendi morbis

INTERNIS PROPE` OMNIbus, Medicinæ candidatis non exiguæ commoditati futura, è Galeni ſcriptis, & Marci Gattinariȩ (vt vocãt) PRACTICA,

PER

IACOBVM SYLVIVM *accuratè ſelecta, & in non inuenuſtam eamq́; dilucidam Methodum redacta: cui breuis acceſsit Index eorum, quæ ſcitu neceſſaria ſunt.*

LVGDVNI,
Apud Guilliclmum Rouillium.
1549.

AD LECTOREM.

VM methodus curatoria in vniuersalibus tantum constituta, neminem perfectè scientem reddere queat, nisi in particularibus eadem exerceatur, mihi pretium operæ facturus videor, si post methodi therapenticæ Galeni interpretationē à nobis absolutam, iam in morbis propè omnibus curandis auditorem exerceamus. Id quod si Galenus præstitisset ac perfecisset, quod in methodo eadem locis aliquot obiter, & exēplis non ita multis attingit, in libris verò de compositione medicamentorum secundum partes, nō paulò plenius expressit: cassus erat futurus noster hic labor, quo morborum propè omnium præcipuè internorum, curationem perstringere statuimus. Hi enim cognitu & curatu sunt multò quàm externi difficiliores, & magna ex parte periculosiores. Quam in rem cum mihi ordine à cæteris obseruato, & breuitate luculēta aptus esse videretur Marcus Gattinaria, ne post tot celebres medicos idem saxum voluerem, eius ipsius opera vti malui, quàm ingenium frustra nouo labore, & parum necessario excruciare. Quanquam habeo mihi scriptū eiusdem farinæ opus, sed multò multoq; prolixius ob morborum causas, signaq;, ac remediorum multitudinem. Sed auditori iam in morborū omnium, tum causis tam internis quàm externis, tum si-

gnis exercitato, satis nunc factura ipsorum curatio est, putata breuis illa quidem, sed tamen perspicua quantum licuit: vt quaquauersum facilè circumferri posset, ne medicus adhuc rudior remediorum sylua destitueretur, & curādi ordine, interea dum magistros alios cum mutos, tum vel maximè vocales consuleret. Tamen quoniam nō pauca in Gattinaria redundabāt seculi sui quodam errore: pleraque etiam multum desiderabantur. illa ablegauimus, hæc ex Galeno suffecimus. ad hæc orationi cultum aliquē velut induximus. Poteram verò libellum hunc etiam multò breuiorem contrahere, si initio statim, victus rationum differentias. & remediorum vacuantium, & reuellentium & repellentium, & eiusmodi aliarum causarum salutem efficientium fusius expressissem: postea in curationibus singulis ad hos ceu fontes, lectorem remisissem, sed inexercitato lectori continua hæc oratio erit clarior, vtilior, & paratior, & tam crebra repetitione familiarior. Quo etiā accedit quòd morbi propè singuli proprium aliquid in dictarum causarum generibus propè singulis habent, quod manifestius singulatim adscriptū patet, quàm si semel tantum cum aliȷs confusum legeretur.

Vale.

MOR

MORBORVM INTERNORVM PROPE` OMNIVM CVRATIO breui Methodo comprehensa.

per

IACOBVM SYLVIVM MEDICVM SELECTA.

Cephalalgia sanguinea curatur sex remediorum generibus.

VICTVS ratione refrigerãte & siccante: vt aëre cubiculi aquilonẽ spectantis non solem, & per euripos immisso & refrigerato, floribus, & foliis salicum, vitium, iuncorum, arundinum per aream sparsis, vt docet Galenus libr. 9. & 10. Methodi: turba hominum etiã ingredi prohibita, quæ halitu & transpiratu, aërem calefacit, non solùm inficit: vt, cibo, pane loto, hordeaceo, miliaceo, piscibus carne friabili præditis, fructibus austeris, oleribus, intybi, & cichorii, & lapathi generibus, portulaca, cucumere, cucurbita. 1

Condimento ex omphacio, aceto, ſucco aranciorum, aut limonum, aut citreorum, aut oxalidis: potu aquæ pluuiæ, aut cum ordeo coctæ: vel ſi vino eſt omnino propter conſuetudinem, virium imbecillitatem, & morbi paruitatem vtendum: ſit oligophorum, & imbecillum aquoſumq́;, ac etiam aqua multa dilutum, & his omnibus actu frigidis: &, ſi opus, calfactis, deinde refrigeratis, vt libr. 7. Method. Galeni, niſi ventriculi intemperies frigida obſiſtat. Vt, quiete corporis & animi, aut ſaltem motibus vtriuſque remiſsis, & paucis: ſomno item parciore, venere autem nulla, nec ira, nec furore.

2 Sectione venæ primùm internæ ſeu baſilicæ, aut communis, ſi plenitudo eſt: deinde cephalicæ lateris dolentis: aut, ſi totum caput æquè dolet, dextri: qua ſanguis cauſa doloris reuellatur deorſum, & foras vacuetur, ad duo, tria, quatuor vaſcula, trium ℥ capacia, pro ſcopis à Galeno ſcriptis, libr. 2. ratio. victus acutorum, libr. 9. meth. & alibi paſsim.

3 Affluentem in caput ſanguinem repellentibus admotis, non frigidis tantùm actu & poteſtate, ſed etiam aſtringentibus, vt valentius materiam in vicinas partes regerant, & ſimul caput roborent, ne tam promptè no

ptè nouam fluxionem admittat, sed in par tes imbecillas magis remittat. Qualia sunt aqua, & hac valentior, sed craßior succus rosarum, intyborum, lapathorum, plantaginis, portulacæ, semperuiui, lactucæ, solani, singula per se, vel mista secum, aut cum aceto, vt altius in caput descendãt. Quam in rem iuuat multum ex alto hæc torrentis in modum illidere sincipiti, nempe rariori, raso, & lanea, aut pannea corona cincto, ne humor hic promptè diffluat, & corpori reliquo sit molestus. Addi potest prædictis oleum rosatum; vt eius vncia vna, aceti albi vnciæ duæ misceantur aquæ, aut succi rosarum, vel aliorum vnciis quatuor. Poßunt & panni humoribus his actu maximè frigentibus imbuti, raso sincipiti tandiu admoueri, donec incalescant: quando noui horum loco sunt substituendi. Repellentibus autem his abstine in febribus, quia febrilem vaporem transpirare vetãt, & ob id febres augent. abstine item, si tota in caput fluxit materia, quam repellentia valentius impingent: ac denique, si cephalalgia cum catarrho est calido, quem compressa materia augerent astringentia.

Libro 8. metho. in diaria ab æstu. Lib. e. ph. p.

Quando repellẽtia in capite vitanda.

4 Purgante bilem flauem turgentem,

aut turgenti proximam, medicamēto cholagogo, vti mox audies. nam quæ in sanguine erat naturalis, inflammata est. adde quòd sanguinis ita ob transpirationem ipsius prohibitam calfacti portio tenuior in bilem flauam promptè transiit, vt crassior multo pòst in melancholiam. Sed quo postea parcior gignatur ex sanguine, vel alimentis quotidianis dulcibus bilis flaua caliditas eius & acrimonia, & ne tã promptè in caput repat leuitas & tenuitas, refrigerantibus edomanda nonnihil est: qualia sunt, syrupus violatus, rosatus, intybi, oxalidis, omphacij, acetatus simplex, aut (si magna eius est caliditas) syrupus granatorũ, aut limonum, aut ex succo citri acido, omnium in id validissimus, cum duplo aquarum intybi, lactucæ, cichorij, plantaginis, portulacæ, lupuli, (quæ miscella iulepus vulgo medicorum dicitur.) Buglossi quoque aqua, licet temperata sit, quia tamen roborat cor, his est idonea: sed in principio, fluente adhuc materia, etiã astringentes syrupos & aquas dare præstat, vt acetatum, rosatum, granatum, ex succo oxalidis: quòd sanguinem crassant, ad fluendumq́; ineptiorem reddunt, & meatus per quos fluit, astringunt. Dantur autem huiusmodi iulepi ab vnciis tribus ad vncias sex, septem,

lib. 2. feb. cap. 12. et lib. 9. & 11. meth.

ptem, octo: horis duabus ante cibum, vel etiam alios pastus: quandiu videbitur in sanguine ac bile flaua alteranda: in pituita verò apparanda, pluribus consequenter diebus: in melancholia plurimis. Purgabitur autem prunorum & tamar indorum, ana vncia vna in aquæ vnciis tribus, quatuor, cocta: cui adde expressum ʒ duarum, vel ℥ semiss. myrobalanorum citrearum in aqua intybi infusæ. Valentiora sunt, sed potestate calida, ob id parum tuta in hoc affectu calido scammoniata hæc, electarium de psyllio, & rosatum Mesuæ E. de succo rosarum Nicolai: Diapruni solutiui vtriusque, à drachmis tribus ad drachmas quatuor, quinque, sex in robustis & duris corporibus, qualia rusticorum, nautarum. His æquippollent pilulæ aureæ Nicolai, & aggregatiuæ à Mesue inuentæ, datæ à drachma vna, seu scriptulis duobus ad scriptula quatuor.

Causa est libr. Hip. de nat. humana, & libr. methodod. 14.

5 Materiam biliosam & sanguineam in capite reliquam, clementer digerentibus, quale fuerit fotus capitis ex seminibus althææ, lini, fœnigræci, floribus chamæmeli, meliloti ĩ aqua sufficiẽti coctis: vel ex oleo chamæmeli, vel gallo, columbo, hepate, pulmone magni animalis natura, præcalido adhuc, admoto.

6 Intemperiem calidam in capite ab his humoribus calidis relictam, sanantibus frigidis, qualia sunt dicta repulsoria remedia: vt, oxyrhodinum ex olei rosati ℥ vna, & aceti ℥ semiss. & aquæ rosarum, plantaginis, oxalidis, solani: vel harum ac similium succi ℥ quatuor, quæ ex panno capiti, vt frigent, admouenda sunt. Oleum rosarum iniunctum vel per se, vel cum muccagine seminis psyllii, idem præstat.

Cephalalgia biliosa curatur sex iisdem præsidiorum generibus.

1 VIctus ratione refrigerante & humectante, ob id gigni prohibente, aut genitam temperante bilem flauam, omnium quæ in corpore sunt calidissimam & siccã: qualis victus ratio febricitantibus omnibus est salubris indicatione à febri sumpta. Vt, aëre frigido, humido, qualem arte & industria machinari docet Galenus libr. method. 9. & 10. calidis omnibus prohibitis, & in cubiculum illatis refrigerantibus & humectantibus plantis, & liquoribus paulò antè recitatis. Vt, potu aquæ, aut vini aquosi, & aqua multa diluti, aut pomatii, pyratii, imbecillis. Fructibus etiam crudis, pomis, pyris acidis, lactuca, portulaca, intybis, oxalide, spinacio, lacte, caseo recenti, melca, aphrogalacte, pane loto, vel hordeaceo,

deaceo, tenero, piſcibus, aut partibus animalium neruoſis. Vt, quiete, ſomno etiam longiore, animi tranquillitate, aut hilaritate, fuga iræ, curarum, mœroris, ſtudiorum, amorum.

2 Bilis flauæ impetũ, furoresq́; obtundẽtibus, frigidis remediis ſumptis & admotis.

3 Bilem ipſam turgentem & velut furioſam purgante medicamento, vt myrobalanorum citrearum vncia dimidia infuſa vnciis tribus aquæ, cui tamar indorum, & prunorum ana vncia vna fuerit incocta, addita ad ſaporis gratiam ſacchari, vel (ſi febris adeſt) ſyrupi violati vncia, vel dimidia, vel etiam integra. Vt, rha barbaro tenuiter puluerato à drachma dimidia ad drachmam vnam & dimidiam, aquæ intybi vnciis tribus diſſoluto, addita ſyrupi violati vncia vna, vel taleatim ſecto à drachma vna ad drachmas tres, & horis decem, aut circiter infuſo aquæ intybi vnciis tribus, deinde valenter expreſſo, cui miſcere potes diaprunum ſimplex, vel ſolutiuum, vel electarium aliud cholagogum prius dictum, ſed minuto tunc rha barbaro. Vt catapotiis aureis Nicolai, vel aggregatiuis à Meſue inuentis, pituitam quoque purgantibus.

4 Quæ omnia vacuando etiam reuel-

lunt deorſum materiam in caput ruẽtem, & præter hæc ſecta lateris eiuſdẽ vena pauci ſanguinis vacuatio: cucurbitulæ itẽ omoplatarum interuallo affixæ, primum leues, deinde cum ſacrificatu, per quas ſi rurſus vacuare liber, oleum etiam cum ſale ſacrificatis partibus, ne glotinentur illinendum.

5 Repellentibus à capite fluentem in id materiam, vt oxyrhodino, & cæteris prius dictis, niſi febris adeſt, aut tota bilis iam fluxit, aut cephalalgia eſt cum catarrho calido, vt prædiximus.

6 Intemperiem calidam in capite relictã alterantibus frigidis ex alto inflictis ſincipiti, aut etiam capiti reliquo admotis, aut potius per nares attractis, tum prædictis, tum odoramentis frigidis, vt aqua roſata, oxycrato: Nam quæ foris capiti occurſant frigida, ipſum denſant, ob id calidum vaporem tranſpirare prohibent. Materia autem bilioſa, quia ob leuitatem, raritatem, tenuitatem facilè exhalat, huius reliquias digerentibus vix vnquam opus fuerit.

In affectibus calidis tutiora narcotica Gal. tamẽ formidata ſemper, vt apho. 31. lib. 6. & libr. metho. 12.

Quòd ſi remediis iſtis cephalalgiæ bilioſæ vehementia non vincatur, ad narcotica, id eſt, ſtupefacientia ſenſum tactus, ob id modo quodam dolorem ſedantia, veniẽdum erit, ſed cautè applicanda ſunt, nec

ita

ita valentia, nec diu hærere permittenda ſunt, præſertim capiti parti principi, & natura frigidæ: quia multos ita ſopiuerunt, etiam partibus aliis indita, vt poſtea nunquam ſint expergefacti.

Cephalalgia pituitoſa iiſdem cauſarum ſalubrium generibus curatur.

1 Victus ratione calfaciēte & ſiccāte, vt, aēre æſtiuo: &, ſi eſt hyems, calfacto, & ſiccato per ignem luculentum, ac ſuffitus aromatum, vt cinnamomi, caryophyllorum & aliorum ſimiliter calidorum ſiccorum: Vt, pane fermentato & ſalſo, aniſato, vel melanthiato, vel aromatato, vel ſaccharato, vel biſcocto, carnibus muſculoſis animalium & natura non excrementoſorum, & præterea probè exercitorum, aſsis & ſumptis cum ſinapio, vel ſimili viribus condimento, oleribus, apio, ſaluia, hyſſopo, ſatureia, thymo, maiorana, aromatum catalogo. Vino generoſo, calentibus herbis, aut aromatibus medicato, ſed parco, præſertim purgato iam corpore. Omnia autem hæc alimenta ſint pauca & rara, quum inedia etiam huic cauſæ ſit ſalubris, non ſolum victus iſte tenuis & tenuans. Vt, motu celeri, robuſto, vehementi totius corporis ieiuni, præſertim aēre calido ſicco. Vt, vigiliis, ira, curis, mœr

lib. 2. Sanit. tuen.

mœrore,& similibus animi affectibus, corpus omnino siccantibus & sæpe calfacienti bus,si non per se,per aliud tamen.

2 Pituitam ferè crassam & lentam expulsioni apparantibus, incidentibus, tenuantibus, tergentibus, primum clementioribus, qualia mel rosatum, oxymeli Galeni & simplex, syrupus acetatus simplex. deinde valentioribus: vt, oxymelite composito, oxymelite scillitico, syrupo ex duabus aut quinque radicibus, aut ex stœchade cum duplo aquarum capiti familiarium, maioranæ, sabinæ, bethonicæ, saluiæ, melissophylli, quæ diebus quatuor, quinque, sex, continenter vbi sumpta (nam pituita ægrè apparatur) ad clementer vacuantia transeundū.deinde post illorum vsum in dies aliquot, iterū purgandum: ligni gaiaci decoctum cum floribus cardui benedicti, in id est efficacissimum.

3 Purgantibus cœptam apparari per blādiora pituitam,primùm etiam clementioribus:vt, pilulis ex hiera Galeni, assciceret Auicen, elephanginis Mesuæ, mastichinis Conciliatoris sumptis hora somni, à drachma dimidia ad scriptula duo per se, vel ad scriptulū vnum dum agarici trochiscati scriptulo vno, per quarum vsum postridie

ad

ad munia consueta ire licet. Apparata deinde exactius pituita per valentius coquentia, tota si fieri potest euellenda & vacuanda medicamentis etiam valentioribus, vt pilulis ex agarico, fœtidis, cocciis Rasis à drachma vna, ad drachmam vnam & dimidiam, non cum Rasi ad drachmas duas & dimidiam: quòd regionum frigidarumcorpora, quàm calidarum minus sint densa, dura, robusta, medicamentis resistentia.

Doses Arabum cur maiores quàm nostris corporibus cõueniat. Gal. lib. c.ph.

Pilulis his æquipollent electarium Indum & diaphœnicum etiam cholagogum ad vnciam dimidiam, vel etiam in robustissimis integram cum decocto herbarum capitalium maioranæ, bethonicæ, lauri &c. Sunt qui pilularum, cocciarum verbi gratia, drachmæ semissem & Є. indi drachmas duas, eodẽ decocto dissoluũt & propinant: sed pilulæ longa in ventriculo mora diutius, & à remotioribus attrahũt, quã potiones: quippe quæ ventriculo promptè elabantur.

Vacuata sic, etiam aliquoties à capite pituita, reliquum tamẽ aliquid omnino post purgationes istas manet vacuandum sternutatoriis & errhinis: primum blandioribus, vt aqua vel succo maioranæ, betæ foliorum aut radicũ: deinde valentioribus si

opus eſt: vt puluere piperis, ſtruthij, ellebori albi cum ſucco bethonicæ, meliſſophylli, rutę, radicis cyclamini. Apophlegmatiſmis etiam ex manſu maſtiches, vuarum noſtratium clibano ſiccatarum, baccarum oxyacanthes, pierethri, ſtaphidos agriæ. Gargariſmatis denique ex purgante aliquo
Auic. prius dicto in aqua quapiam capitali ſoluto præterquam quòd apophlegmatiſmata & gargariſmata ſunt noxia propenſis ad catarrhos & affectus alios pulmonis & thoracis, ob id in his vitanda.

4 Aduertentibus deorſum pituitæ ſurſum ruentis impetum. In quibus prædicta nunc purgantia, ſunt etiam acres balani. & clyſteres, partium extremarum vincula dolorifica, frictiones validæ & diuturnæ, iam inde ab omoplatis inferna verſus. Fotus earundem partium ex decocto plantarum capitalium, ex cuius vnciis decem, vel etiam libra vna, & hieræ picræ Galeni vncia dimidia, vel etiam integra, ſacchari rub. vnc. duabus, olei chamæmeli vnciis tribus, ſalis communis drachmis duabus clyſter modicè acer fieri poterit: acriores autem pòſt dicentur in apoplexia, epilepſia, caro. Balani autem acres ex melle & ſale, acriores miſtis purgantibus prædictis fient.

Cucurbitulæ etiam interſcapulio & cer uicibus affixæ, in id ſalutares ſunt: nec inu tilia ſunt repellentia, vt lib. 13. Meth. in lethargo.

Pituitam à capite reliquam diſsipantibus, vel ſumptis (vt diamoſci dulcis, vel amari Meſuæ, vel pliris arcotici Nicolai drachmis duabus, vel theriaces aut mithri datij veteris drachma vna ſemel in hebdomade ſumpta manè, horis ſeptem ante cibum: vel acoro condito, vel confectione ex acoro tota ſua ſubſtantia in id efficaci, horis duabus ante cibum per ſe, aut cū aqua maioranæ, bethonicæ, ſaluiæ, vel alterius capitalis facultate ſimilis) vel admotis, vnctionibus, irrigationibus, fotibus, cataplaſmatis, emplaſtris, ſacculis, odoramētis, ac reliquis topicis remediis, ex oleo anethino chamæmeli, liliorum, coſtino, balanino, ex decocto capitalium prædictorum in lixiuio, euphorbio, caſtoreo, quæ etiam in aurem tutò à Galeno immittuntur, ne capiti cum aliis applicare formides: odorifero pomo ex maiorana, ſtœchade, caryophyllis, cinnamomo &c. cum cera conſtante: quæ omnia capiti admouenda ſunt ventriculo vacuo: nam à pleno vim magnam vaporum calore ſuo in caput traherent. Hæc autem cum caput pituita non modò pur-

Auicen. *Conciliator.* *Acorus ſit indicus nō noſtras.*

gent, ſed etiam intemperiem eius frigidam humidam (à qua actionum imbecillitas pendet) emendent: etiam capitis partes roborant, temperaturæ ſcilicet priſtinæ ipſas reſtituendo, & ratione eadem in aliis affectibus, quos materia aliqua intemperata creat.

Cephalalgia ex capitis conſenſu cum toto corpore in febribus, cùm ſit harum ſymptôma, his perſanatis ceſſat, nec remedia poſtulat, niſi ob vehementiam frontalia ex oxyrhodino, populeo vnguento, albuminibus applicare cogamur, & frigida quædam ore continere: non autem ſincipiti repellentia applicamus. vt antè in cautionibus repellentium in cephalalgia ſanguinea diximus.

Li.3. prognoſt. & criſium. Si autem critica ſit cephalalgia, præſertim criſi per vomitum, aut hęmorrhagiam impendente, remediis non eget, niſi fortè his quæ vomitum, aut ſanguinis fluorem è naribus celerent, & promoueant: de quibus poſteà.

Cephalalgia per conſenſum.

CEphalalgia ex capitis ſympathîa & cõſenſu cum partibus ſubiectis, vt ventriculo, curatur proſpiciendo ante omnia parti primariò affectæ, & quæ caput conſenſu tandem afficit. Deinde ipſi capiti: vt, ſi in

ſi in ventriculum effuſa bilis flaua, vaporibus in caput ſublatis cephalalgiam faciat, dandus eſt cibus frigidus aſtringens, vt panis ex vino granatorum, vel ex omphacio: & ita in aliarum partium affectibus poſteà dicendis, caput conſentiens lædentibus. Capiti autem ſuccurritur primùm per aſtringentia ipſum roborantia, ne talem doloris cauſam recipiat: deinde per ea quæ iam receptam in ipſum diſpoſitionem abigant: vt, refrigerantia, ſi calidam intemperiem conceperit: caput calefacientia ſi frigidam, vti prius à nobis eſt dictum.

Cephalalgia ab æſtu.

CEphalalgia ex mora ſub ſole immodica curatur ægrum à ſolis radio defendentibus, ſi adhuc ſub ſole eſt: victu item refrigerante & admotis capiti frigidis prius dictis, quæ receptam in ipſum diſpoſitionem calidam profligent. Quia tamen capitis calor cucurbitulæ modo trahit, quod tractum iam eſt partim dictis refrigerantibus & aſtringentibus repellendum, partim frictionibus, ligaturis & aliis reuellendum: partim ſi quid materiæ poſt hæc ſuperſit digerendum, remediis antè dictis, præcipuè in cephalalgia pituitoſa: ſi verò corpus impurum ſit, aut plethoricum, vacuandum, ne huic cephalalgiæ ſuccedat dia-

Aëtius in diaria ab æſtu.

ria, aut ſynochus non putris, aut putris, aut ſyneches, aut aliqua ex intermittentibus, id quod vere ipſo in adoleſcentibus maximè quotannis obſeruamus.

Cephalalgia à frigore externo calidis capiti admotis & ſumptis curatur, qualia multa diximus in cephalalgia pituitoſa.
Gal.li.2. c.ph.p. Curatur item mora ſub ſole donec dolor deſinat, ſi homo nec plethoricus eſt, nec cruditate laborat, nec humorem prauum invẽtriculo, præſertim ipſius cauitate habeat.

Cephalalgia à vini generoſi etiam largius poti vaporibus calidis multis, vt per ebrietatem, curatur, prohibito vaporum aſcenſu in caput, & vacuatis his qui iam ſunt in caput recepti, reſtitutaque priſtina capitis temperie. Prohibemus vaporum aſcenſum naribus inſpirantes & expirantes ore aperto, aqua, cydoniis, fructibus etiam crudis, vel ſi cocti ſunt, refrigeratis: & omnibus his vel deuoratis, vel ore retentis: vacuato item vino vomitu, aut potius (quia vomitus replet cerebrum his quæ vomũtur, & ſanguine vaſis thoracis immodicè compreſsis, à ventriculo ſurſum ad os ſuum faciente impetum) deiectione per balanos, iniectiones etiam acres, aut per admota vmbilico purgãtia: ſumptis etiam catapotiis aliquot Rufi, vel ex hiera, vel ſimilibus,

milibus, motu corporis recti clementi adiuuante. Quod autem in caput iam repsit quum sit vaporosum, facilè resoluetur dictis prius remediis in digerendis cephalalgiæ pituitosæ reliquiis, & frictionibus artuum, ligaturisque ac ambulatione, & reliqua partium infernarum & brachiorũ exercitatione. Vitatis simul his quæ nouo vapore caput replere & inde dolorem ciere possunt, qualia sunt mentha, crocus, multis etiam moscus, & odores cæteri vehemẽtes, & vapore multo, & calido replentes instrumenta olfactus atq; adcò cõtinuos ipsis vẽtres cerebi omnes & cerebrum ipsum. Adde cephalalgiã à cõtusione, vulnere, percussu.

Scotomatis curatio.

SCotôma & vertigo vel corpori neutro impendent, tuncq; illis prophylacticæ artis pars, id est, præcautrix prouidet augeri causam prohibendo: vel iam iam hominem conflictant, tunc artis parte curatrice est opus, quæ præsentem causam morbumque abigat genitum. Causa enim effectrix morborũ, prima est cum perseuerat auferẽda, vt rectè Galeno visum est. Quæ si externa est, vt corporis in gyrum circumactio, æger quiescat: si corporis ita circumacti, vel rotarum aspectis, intueri hæc desinat, si ebrietas, clystere potius quàm vomitu

ventriculus vacuetur, extrema fricentur & ligentur, aliisq; auxiliis à capite vapor auertatur. Si verò interna est, vt motus spirituũ immodicus & inordinatus, quiescat in aëre obscuro: nam lux ipsos spiritus exagitat: sumantur frigida, vt sacchari rosati, syrupi rosati, ribes, granatorum, cydoniorum vncia vna, cum aquæ rosarũ, lactucæ, plantaginis vnc. duabus, quæ spirituum motus turbulentos sedent ac sistant.

Foris etiam applicentur quę fluentur in caput materiam repellant, qualia prius dicta sunt: caput quoq; roboretur, & quæ ex intemperie relicta in eo est imbecillitas, castigetur remediis antè descriptis.

Si verò causa eius vel præsentis, vel impendentis sit sanguis, secta, vt in cephalalgia sanguinea dictum est, vena vacuetur: si pituita aut humor alius, prædictis etiam auxiliis purgetur.

Phrenitidis curatio.

PHrenitis erysipelas est meningum cerebri, morbus omnino acutissimus symptômataq; sæuissima inuehens, ob id statim ipso principio curandus, vt Hipp. imperat Aph. 10. lib. 4. Medicari in valde acutis, si materia turget eadem die: tardare enim in talibus malum est: & remediis etiã valentissimis, quod idem iussit Aph. 6. libro

libro 1. Extremis morbis extrema exquisitè remedia optima sunt.

Si igitur morbo ineunte vocaris, cùm eius pars iam sit genita, pars gignenda: genitam curabis, materiam quæ fluxit per resoluentia & alia vacuando: gignendam autem sublata eius causa prohibebis, ne absolutum fiat erysipelas. Id quod si iam est, dubia est salus, frustraq; à medicis ferè auxilium expectatur. Augeri autem & procedere affectum prohibebis auxiliorum quinque generibus.

1 Victus ratione tenui & refrigerante, & astringente: vt, aqua hordei, seu potione ptissanæ, ptissana colata, & non colata seu tota, vt iubet Hippocr. lib. de rat. victus in morbis acutis: vel potius paulò pleniore (prçsertim hac in regione cibo largiori assueta) ne çgrum inedia enecuisse accuseris: vt, cremore alicæ, vel hordei farina cum aqua cocta, addito granatorum, limonum, aranciorum, citreorum, cydoniorum succo aut omphacio, aut aceto, aut simili, quibus humores densati & coacti in caput ægrius confluant. Aër si frigidus natura non est, industria (vt ante docui) refrigeretur & humectetur aqua rosarum, aceto & similibus per aream sparsis: quiescat, ac in cæteris faciendis vti & sumendis, admonendis, educendis

cendis quæ refrigerant, deligantur, hæcq; potissimum primis quatuor diebus.

Veræ phrenetidi phlebotomē ne gat Gentilis ne bilis furiat, imperat Math. Gradi, auertendi nō vacuandi gratia.

2 Auertentibus: vt, secta vena cephalica, aut si magna est plenitudo, vena cubiti interna priore, post hanc cephalica. Quod auxilium omni phrenitidi etiam veræ & ex syncera bile, non soli phlegmonôdei est salubre, vt ipsi etiam cranij fracturæ, quatenus sanguinem cum aliis humoribus à meningibus in vtroq; affectu, ob sensum tactus exactum valde dolentibus attractum, & phlegmonas minātem reuellit, non quatenus vacuat, nisi phrenitis sit phlegmonôdes, id est, à sanguine cum bile misto. In affectibus enim solum biliosis vacuatio sanguinis bilem cohibentis, & contemperatis, ipsam bilem furere & feruere permittit, si multus scilicet vacuetur, vt quantus in sanguineis affectibus: non autem si paucus, vt dum auersionis solius causa & transpirationis sanguinem paucum vacuamus: cui etiā si bilis feruor aliquis superueniat, maius tamen ex erysipelatis generatione per auersionem illam prohibita emolumentum consequimur, quàm sit incommodum bilis inflāmationi exiguæ succedens. Quid quòd Auicennas etiam largum sanguinem mittendum imperat, nisi cautio quædam maxima prohibeat? quibus verbis omnino mis-

sum

ſum vult,niſi magna aliqua occaſione prohibemur. Vena igitur ſecta reuellemus quamprimũ,etiam ventriculo pleno: nam in talibus tardare malum eſt, periculumq́; eſt ne erypſipelas abſoluatur interea dũ cibus in ventriculo percoqui & deſcendere debet. Quam ventris inferioris vacuationem omnino expectamus, aut tardantem maturamus in morbis mitioribus, antequã venam ſecemus vacuationis, aut reuulſionis,aut alterius alicuius cauſa.

Sanguinem nanq; interdum mittimus alias ob cauſas,vt ad præcautionem: quod lib.de morborum curatione per phlebotomen docet Gal. & ad cognoſcendam ſanguinis naturã, vt in febre quartana & aliis affectibus melancholicis Gal. li.1.ad Glauconem,& in elephantiaſi, vt pernoſcamus, an vſtus in illis,in hac corruptus ſit ſanguis.

Auertunt etiam cucurbitulæ ceruicibus, &omoplatis affixę:artuum item frictiones, ac ligaturæ ad articulos dolorificæ. medicamenta deniq; cholagôga vel clementia, vel, ſi corpus robuſtum eſt, valentia: vt, Elect.roſatum, Elect.de ſucco roſarum,dia prunum ſcammoniatum à drachmis tribus ad drach. quatuor: pilulæ item aureæ, vel aggregatiuæ à drach. vna ad ſcript. quatuor, non apparata prius materia, qui

turget, aut vacuari ſuapte natura eſt habilis maximè, nec morbus dat inducias. Auertunt & enemata etiam clementia ex vnciis decem vel libra vna decocti maluæ, violæ nigræ, hordei ana ad Ma. vnum, addictis decocto huic caſsiæ fiſtulæ ſeſconcia, ſacchari rub. vnc. vna. olei violati vnciis tribus. ſalis cõmunis drachmis duabus: ſed potentius acria, ex prędicto decocto accipiente pro caſsia diapruni ſcamoniati vel alterius E. prędicti drach. ſex vel vnc. vnam.

3 Repellentibus à ſupernis partibus materiam fluentem qualia, frigida aſtringentia, vt oxyrhodinum ex aceti parte vna, olei roſati duabus, aquę roſatę quatuor, vel aliud ex prędictis in cephalalgia vel ſincipiti inflicta, vel capiti admota, vel collo ex panno aliquo circumpoſita vt vias contrahant, per quas materię aſcendunt, & materias ipſas cogant, craſſent, & ad motum ineptas reddant. Sed omnia hęc antè mutanda quàm incaluerint.

Eodem pertinent caphura, acetum, aqua roſarum, odorata & naribus impoſita, vel etiam auribus: vel horum loco aqua, aut ſuccus plantaginis, ſolani, ſemperuiui, oleum roſatum.

4 Intemperiem capitis calidam à bilis contactu relictam, & viarũ per quas aſcendit,

dit, laxitatem, corrigentibus frigidis & astringentibus:vt, ſyrupo roſato & granatorum, cum duplo aquę roſarum, ſolani, plantaginis, bugloſsi ſumpto manè, & poſt cœnam, vt cum vaporibus à cibo elatis cerebrum petant: admotis quoq; aliis prius dictis in cephalalgia calida.

5 Digerentibus materiam ſi qua adhuc in meningibus ſupereſt craſsior, aut impactior, & quę prędictis remediis non eſt vacuata: qualia ſunt prius dicta in cephalalgia ſanguinea, & biliosa, & pituitoſa: ſed ex his moderatiora primùm applicanda ſunt, quę ſi non ſufficiat, ad valentiora tranſibitur, de quibus etiam nunc agemus. Si enim phrenitis iam facta eſt, ac abſolutum eryſipelas, nec amplius in generatione eſt, materiã in tumore coactã vacuare oportet, vt in tumorib⁹ cęteris: ſymptômata etiã caſtigare. Porrò vacuabitur partim ſumptis myrobalanis, rha barbaro, pilulis, & aliis in cephalalgia ſanguinea & biliosa dictis: partim admotis capiti tẽperatè calidis: vt, columbo, capo, ęluro, catulo vel ſimili animalculo viuo per ſpinam ſecto, & exenterato, vt à vita calet: vel arietis pulmone aut hepate, ſimiliter ab animali calente, & aliis in melancholia dicendis.

Symptômata autem phrenitidis maxima

ſunt,

ſunt, inſomnia, & iſchuria. Somnum igitur conciliabis ſomniferis omnibus etiam opiatis: vt, Philonis antidoto, vel opio ipſo ſumpto aut admoto, ſed pauco, & miſtis calentibus obtuſo, modò vires valeant, nec æger ſit ſenex: in his enim opiata exiguas caloris natiui reliquias extinguere periclitantur. Ob id etiam dyſenterico & aliter laboranti, ſi virtus eſt imbecilla, opij vſum rectè Auic. formidauit. Satis igitur ſit ſyrupum papaueris, aut violatum, cum aqua lactucę ſumere, vnguentum autem populeum admouere, quæ omnia etiam delirium ſedant.

Meſ. ca. de violis.

Vrinam verò ſuppreſſam promouebis vreticis remediis: vt, oleo ſcorpionum pubi illito è regione veſicæ, ſua proprietate his affectibus idoneo: item titillata digitis virga & perinæo ipſo ad ſedem vſq; : admota etiam dictis partibus cocta parietaria, & fotu harum partium facto ex ipſius decocto.

Apoplexiæ curatio.

Aph. 42. lib. 2.

APoplexię omnis pręſertim fortis, ex magna reſpirationis noxa ſe prodentis, curatio admodum quàm difficilis eſt, quòd affectus ſit grauiſsimus, & à quo ęgri perquam pauci liberantur: id quod parentibus prędicendum tibi eſt, ſi quem tractandum ſuſcipias remediis, quę iuuare poſſint, ſed ante omnia cùm apoplecticus mor

tuo

tuo ſit perſimilis: an adhuc viuat his aliquot ſignis à reſpiratione ſumptis, cognoſces.

1 Lana carpta, aut goſapium ſimiliter carptum, vel accenſa candela huius ori & naribus admota: vel cyathus aqua plenus pectori, ſi mouetur, reſpirationis, & per hanc vitę certiſsimum ſit indicium: quòd reſpiratio à vita, & vita à reſpiratione ſeparari non poteſt.

Reſpirationem quoq; & vitam teſtatur ſpeculum terſiſsimum: ori & naribus admodum, ſi maculatur & velut caligine obducitur. Quanquàm verò nullum in apoplecticis vitę indicium appareat, ante tamen tres exactos dies non ſepeliantur: quòd horum plurimi pręſertim mulieres, & qui corde ſunt minus calido reuixiſſe ſunt viſi, quorum exempla tibi paſsim ſuppetunt. *Gal. ca. 5. lib. 6 loc. affec.*

Apoplexiæ ſanguineæ curatio.

APoplexia autem magna ex parte ſanguinea eſt, aut phlegmatica: ſanguinea verò tribus remediorum generibus curatur.

1 Auertentibus: vt, ſecta vena primùm baſilica, pręſertim ſi magna eſt plenitudo, deinde cephalica, & corporis totius frictionibus: ligaturis artuum dolorificis, lotionibus

nibus calidis: cucurbitulis primùm leuibus, deinde cum ſcarificatu affixis collo in plenitudine mediocri, in maiore partibus primùm infernis.

Libro 4. loc. affec. cap. 2.

2 Vacuantibus materiam quæ iam fluxit in cerebrum, & ipſius ventres corpusq; obſtruit: vt, ſecta vena cephalica vel frontis, quam affectus capitis omnes à ſanguine perſanare affirmat Auicena in capite de cephalalgia. Secat etiam in apoplexia Raſis venas iugulares, non imitandus, quòd periculo hæc non vacet phlebotomia: Nam collum ante ſectionem fricare & ligare expedit, vt iugulares tumore & tenſione ſe prodant: quæ res cerebrum magis replet affectumq; auget, niſi emolumentum maius ex vacuatione hac, quàm incommodum ex ligatura cauſeris, præſertim cùm etiam in vena frontis ſecanda collum ſit ſtringendum, ſed tunc minor ſupereſt copia. Sectis item his iugularibus venis à medio vel caſu, hæmorrhagia fit multa, & quæ ægerrimè cohibetur, vixq; vlcus glutinatur: quòd vinculo idoneo aſtringi pars hæc non ferat ſine ſuffocationis & apoplexiæ augendę periculo, ſolóque digito ſectioni horas multas adpreſſo ſanguis ſiſtitur, & ſectio glutinatur pice, & emplaſticis aliis ęgrè adhęrentibus citra

delig

deligaturam.

3 Intemperiem à ſanguinis calidi copia partam alterantibus, ſumptis, & ſub finem curationis admotis: vt, aceto, & oleo roſato. Quę quamuis etiam initio ad repellendum conducerent, tuta tamen non ſunt, pręſertim his qui ad obſtructiones ſunt propenſi, vtpote quas hęc remedia, viis à ſe contractis, & materia nonnihil craſſata, promptè vel excitant, vel iam factas geminant.

Apoplexiæ pituitoſæ curatio.

APoplexia autem pituitoſa curatur quatuor auxiliorum generibus.

1 Auertentibus, vt acribus & caput & pituitam reſpicientibus enematis, quale quod hieram picram, aut hac multò valentiorem hieram Logadij, & cętera pituitam vacuantia recipit, vt accipias ſaluię, roriſmarini, maioranę, foliorum lauri, origani, calaminthes, ſtœchados ana Ma. vnum, coque in aqua ſufficienti. Decocti huius librę vni adde hierę picrę vnc. vnam, aut hierę Logadij vnc. dimidiam, ſacchari rub. caſsię fiſtulę ana vnc. vnam, olei chamęmeli, vel laurini, vel rutæ vnc. tres, ſalis gemmæ drach. dimidiam iniice clyſtere: id enim validum ſatis & capiti familiare.

Idem

Idem prestant, sed infirmius, balani digitos sex longe, ex melle & predictis hieris valentibus, ac etiam colocynthide compositę, vt ex pulueris hiere picrę drach. sex. vel hierę Logadij drach. tribus, salis gemmę drach. vna, ellebori albi, agarici ana scriptulo vno, colocynthidos script. dimidio, fiant balani filo, antequam indantur, ligandę, vt cùm opus erit, retrahi posint. Iuuant quoq; cucurbitulę natibus, lumbis, & omoplatis affixę, & pręter has totius corporis frixione & ligaturę artuum dolorificę, ac etiam testium, vt horum dolore maximo expergificata facultas obstruentem materiam expellat. Quę omnia sępe sunt repetenda, si prius nondum contulerint.

2 Pituitam non apparatam (qua morbus hic acutissimus inducias apparandi non permittit) vacuantibus etiam valentibus & largioribus medicantis, ob id quòd virtus expultrix multum est sopita, meatus angustiores redditi, partibus scilicet eorum refrigeratis in seq; cõcidentibus, cùm nec amplius per ipsos sanguis cũ calore & spiritu pmeet. Talia fuerint pilulę coccię, ex euphorbio, fœtidę. à scriptulis quatuor ad sesquidrach. syrupo stœchados, & aqua saluię dissolutę, vt deuorari posint, cum apoplecticus omnes motus naturales &

anim

animales (vt idem de vitalibus intelligas dictum) habeat prostratos. Vacuabis ex capite ipso dictis prius in cephalalgia pituitosa sternutamentis & errhinis: atque vbi ad se paululum redierit, gargarismatibus, & apophlegmatismis, quæ motu voluntario egent vt in vsum veniāt: quamuis dentes, gingiuas, linguam, palatum, ore à nobis aperto iisdem fricare liceat.

3 Materiæ reliquias digerentibus & simul caput roborantibus, partim sumptis, vt confectionis anacardinæ scriptulo vno (quæ calore vehementi etiam febrem excitat) vt acoro vero condito, confectione ex acoro vero per se in ore retentis, vel etiā deuoratis cum aquis capitalibus; partim admotis capiti raso, oleis, liliorum, ex spica, ex euphorbio, ex costo (quod capiti etiā familiare est) emplastro Mesuæ ex sinapi phœgnimon & vesicas excitante, & valenter ad cutim trahente, suffitu quoque castorii & odoramentorum similiter valentium, cataplasmatis, fotibus ex valenter calidis, siccis capitalibus post vacuatum diligenter, vt prædixi, corpus totū atque adeo caput ipsum.

4 Si soluatur apoplexia, ei solet succedere paralysis. *Libr. 4. loc. affec. cap. 2.*

Cari curatio.

Subeth. CAros, id est somnus longus, & grauis, affectus cerebri aut primarius, & proprius, aut per consensum maximè cũ ventriculo, vterque à causa vel interna, vt intemperie frigida humida sola vel cum materia (qualis infantibus sæpe accidit, præsertim aëre frigido humido & in eo diu educatis) vel externa vt esu fungorum vel frigidis potestate venenis, vt opio, cicuta largius sumptis.

Deleteria frigida sola quantitate necant. Gal. li. 3. simp. cap. 17. et lib. 3. tẽp. & aph 17. lib. 2. Si proprius est cerebri affectus & primarius, curatur vt apoplexia: & vt cephalalgia pituitosa, si à pituita est (id quod ferè est) aut vt sanguinea, si à larga in capite sanguinis copia. Curatur autem illa solis cale facientibus tam sumptis, vt diamoscho dulci & amaro, acoro verò condito, confectione veri acori, & anacardina: quàm admotis, vt oleo spicæ, costino & cæteris prædictis: si à sola intemperie frigida, vel etiam humida sine materia fiat. Si per cõsensum cum parte aliqua, vt ventriculo, ob materiam aliquam, aut multitudine vires opprimentem, aut frigiditate humida stupefacientem fit caros: parti materiam transmittenti prius est prospiciendum vacuatione illius materiæ, & prouidentia, ne similem vel in se gignat, vel aliũde recipiat,

in cer e

in cerebrumq́; transmittat:deinde cerebro recipienti prospiciemus vacuando quod iam recipiat,& roborando:modisq; omnibus prouidendo ne talem deinceps materiam recipiat. Quæ quibus remediis perfici possint,prius abunde in cephalalgia diximus.

Si autem materia sit deleteria vt narcotica in ventriculo,non solum calidis est oppugnanda,sed suis alexipharmacis tota sua substantia contrariis & in illa expellenda agentibus,quæ horum singulis propria à Dioscoride & aliis describuntur.

Auertentibus etiam vtendum est,ac materiam attolli astrictione sua prohibentibus,sed calidis actu & potestate: vt,hiera ex aloë,rhabarbaro,myrobalanis.

Excitandus postremò æger est valentibus, tum reuulsionibus per purgantia, vt balanos, clysteres in apoplexia dicta: per frictiones quoque & ligaturas dolorificas, & cucurbitulas: tum vulsis naribus, auribus,barba,capillis, sternutamentis, odore aceti acrimonia mordentis,& materiæ aliquid siccantis.

Catalepseos curatio.

CAtalepsis Galeno ab intemperie cerebri frigida sicca fit, dicta vulgo medicorum congelatio, à catoche seu so- Aph.3. 2.

pore vigilante diuersa affectio: quòd catalepsis spiritus animales à frigido sicco velut concretos, & ad actiones suas ineptos habet sine materia: catoche autem seu sopor vigilans gignitur à bile flaua largiore, cum pituita etiam largiore in cerebro permistis: quarum illa calida sicca, vigilias: hæc frigida humida somnum inducit, magis & minus pro vincentis materiæ quantitate & qualitate.

Signa catalepseos. In accessione æger pristinam partium figuram retinet, rigidis videlicet neruis, & frigido sicco velut concretis, vt si prius sedebat, sedens permanet: si genua flexerat, genibus flexis permanet: si os apertũ erat, apertum manet, ac oculis manet apertis, musculo illo visum fugiẽte, qui palpebram superiorem aperit, rigido manente: sensu quoque omni, & motu priuantur, spiritu animali in singulis partibus, non solo cerebro, ab intemperie frigida sicca concreto, & ad permeandum neruosa corpora, ac etiam mouendum inepto. Ob id somnus in hac non est, quòd spiritus animalis totus à neruis in cerebrum non reuocatur, sed in hac vt caro manet quædam respiratio, ab illæsis adhuc quibusdam spiritibus, ob vitæ necessitatem respirationi potissimum seruientibus. Quanquam verò hæc

cum

hæc cum apoplexia communem habet sensus & motus priuationem, tamen in apoplexia spiritus sunt integri: per obstructionem verò ventriculorum cerebri, in partes neruosas sentiendi, & mouendi facultatē conuehere prohibentur, quo fit, vt partes laxæ & resolutæ maneant, & corpus sitũ, ac partium figuram priorem commutet: in catalepsi autem spiritus ipsi sunt affecti, & velut concreti, ob intemperiem ipsorum frigidam siccã: ob id ad vim sentiendi & mouendi in partes neruosas transuehendum inepti, sed quibus locis sunt intercepti manent quieti, & hæ partes rigidæ fiunt. *Catalepseos & apoplexiæ differentia.*

Catalepsis curatur calidis moderatè & humectantibus sumptis & admotis, vt fotibus ex oleo sesamino, iasmino, camæmeli, addita etiam in singulas horum libras euphorbii vnc. vna: ex oleo etiam liliorum calorem natiuum proprietate sua viuificante, vim alexiteriam contra hoc malum sortito: ex decocto item chamæmeli, meliloti, saluiæ, maioranæ, &c. capitalium in vino.

Hæc post auersionem materiam resoluunt, sed vide ne aceto aut similiter siccante remedio, vitales spiritus paucos in corde relictos absumas, & extinguas. A mitioribus ergò incipiēda fusio, ad valentiora paulatim, si est opus, deinde transeũdum: qua-

 lia fue

[illegible] quod dixi,euphorbiatū, rutaceum,ex ſpica,coſtinum , laurinum:& vini optimi & aromatici potus, quale eſt maluaticum, & quod κιῤῥὸν,id eſt,igneum ſeu fuluum,quo catalepſim ſanaſſe ſe dicit Galenus lib.3.Simplicium.

Vinum nanque huiuſmodi virtutem quandam viuificandi obtinet. Auic.cap. de deleteriis frigidis. Catalepſcos autem curatio plenius ex melancholiæ curatione intelligetur.

Paralyſeos curatio.

PAralyſis curatur quinque remediorū generibus.

1 Victus ratione calfaciente & ſiccante, & ob hoc pituitæ generationem prohibente, vt aëre calido ſicco per ignem luculentum,ſuffitum ex caryophyllis,& aliis ſimilibus.Caue tamen ne initio fluente ſcilicet materia multum calfacientibus materiam colliques,& fuſam calore per vias à calore eodem latiores redditas ad fluendum magis prouoces.Vt cibis calidis ſiccis natura & arte,vt perdicibus,auiculis,aſsis vel frixis,pane biſcocto,& ſi vis aniſato, melanthiato,ſaccharato.Vt cæteris denique ſumendis admouendis,educendis, faciendis facultatem quandam naturalem calfacien-

 di &

di & ſiccandi ſortitis.

2 Pituitam coquentibus,& ad expulſionem incidendo, tenuando, tergendo parantibus,primo quidem triduo, aut quatriduo clementioribus,vt mellis roſati colat. ſeſcuncia cum duplo aquarum ſaluiæ & bethonicæ: deinde (purgato blandius corpore)melli roſato, aut oxymeliti ſimplici,aut ſyrupo acetato,ſimplici par pondus ſyrup.ſtœchados cum aquis prædictis, aut ſimilibus miſcebitur, pauloq; valentius purgabitur:poſtremò ſyrupo ſtœchados ſolo cum dictis aquis vtendum:deinde valentius multò vacuandum. In his tamē vt purgantibus, & victus ratione,&(vt ſummatim dicam)cæteris affectuum mitiorum remediis,ad dies quatuor primos mitioribus auxiliis vtendum,paulatim ad valentiora deinde tranſeundum,vt etiam paulo antè dixi. Quamuis autem acetum & acetata omnia ad pituitam craſſam tenuandum & lentam incidendum ſit efficax,quia tamen neruis(quorum affectus paralyſis eſt) nocet,vt frigida & mordacia cætera:ob id eo rarius & parcius vtendum, præſertim ſolo:additum enim mel roſatum noxam ab eo prohibet.

3 Vacuantibus paratam per dictos ſyrupos pituitam, primùm, vt dixi, clemen-

tioribus, vt pilulis de hiera, agarico, elephanginis, afficieret, mastiche, quæ etiam partes roborant. Agaricum item trochiscatum per se quidem ad scriptula quatuor dabis: cum drachma autẽ dimidia aliquarum ex dictis pipulis, ad scriptula duo, vt in cephalalgia pituitosa prædictum est: his postea pilulæ valentiores vsurpandæ sunt, vt fœtidæ Mesuæ, & cocciæ Rasis, aut de sagapeno, de opopanace, de euphorbio omnium valentissimæ raro admodum vtendæ: pilulæ tamen sua in ventriculo mora longiore diutius à remotis partibus trahunt, ob id optatiores sunt alia quauis medicamẽtorum forma in affectibus partium remotarum.

4 Auertentibus in contraria materiam. quæ ad spinalem medullã defluit, vt præter dicta nunc purgantia, clysteribus, sternutatoriis, errhinis, apophlegmatismis, gargarismatis ante dictis: vtendum autem his quatuor post multas corporis totius vacuationes.

5 Reliquam materiam digerentibus, & simul cerebrum, & partes alias ab hac materia læsas roborantibus, applicandis parti primariò affectæ, non his quæ animali facultate ad sensum & motũ necessaria priuantur, ob superiorum partium affectum: vt Gale-

vt Galenus quendam ex casu à curru digi- *lib.1. loc. affect.*
tos habentem resolutos, sanauit emplastro digitorum spinali medullæ admoto: quã parte offensa, neruus qui ad illos digitos ferebatur, ex dolore phlegmonem, & ab ea obstructionem, quæ spiritum ad digitos ferri prohiberet, contraxerat.

Adde quòd mitia digerẽtia, vt sæpe iam diximus, prima sunt exploranda: vt, oleum chamæmeli, oleum vulpinum Mesuæ ad neruorum affectus efficax: postea valentiora, vt, oleum de spica, costinum, de terebinthina Mesuæ, philosophorum eiusdem, aqua vitæ, & vnguentum ex puluere lumbricorum terræ, olla in clibano siccatorũ, ex galange, piperis ana vnc. tribus, cum libris tribus mellis despumati: id in affectibus neruorum digerendis mirè efficax expertus est Gattinaria: & succum ireos, castoreum, emplastrũ Mesuæ ex sinapi: sed hæc valentia parti diutius non adhæreant, ne vrant, aut phleginonem accersant. Explorabis igitur sæpe illorum effectum, vt intelligas quando illis abstinendum sit.

Balnea quoque aquarum medicamentosarum, præsertim sulfurearum, & nitrosarum, & horum lutum parti primariò affectæ admotum, sunt in hunc affectum efficacissima. Sumatur autem semel in hebdo

mada drach. vna theriaces veteris, aut mithridatii, diamoschi dulcis, aut amari, aut acori veri conditi, aut confectionis de acoro, aut drach. duæ olei ex acoro in dies sumptæ: stœchas quoque saluberrima in id est, quia cærebrum valde calefacit, & siccat: pulueris etiam hieræ aureus vnus, piperis aurei duo calfaciunt, siccant, digerunt.

Postremo chamæpytis in paralysim & ischiadẽ, quo voles modo sumpta & admota, est efficacissima multorum experientia.

Conuulsionis curatio.

CONuulsio præsertim ex repletione & maximè pituitosa, aliis frequentior, curatur sex auxiliorum generibus.

1 Victus ratione calida sicca prius dicta, in cephalalgia pituitosa, & apoplexia & paralysi.

2 Coquentibus pituitam, & expulsioni apparantibus, primum clemẽtibus ad dies quatuor, quinque, deinde clementer vacuantibus: pòst valentius apparantibus & vacuantibus, vt locis prædictis est abunde demonstratum. Quod præceptum est intelligendum, vbi morbus est moderatior, nec symptωmata inuehit multum formidanda. Si enim est vehementior, ac dolorem af-

fert

fert magnum qui vires prosternat, citra coctionem vacuandum est, etiam potentibus remediis: ne si coquamus, interea vires deficiant & æger moriatur. Quæ verò blande & potenter coquant & vacuent, ibidem scripsimus.

3 Purgantibus paratam vt dixi, materiam, si morbus dat inducias, vel non apparatam, si acutissimus est. Talia fuerint pilulæ fœtidæ & cocciæ valentes multum: valentiores autem pilulæ de sagapeno & opopanace: quæ tamen viribus, ob magna symptωmata, vel aliam occasionem imbecillis non sunt deuorandæ: vel si potionem æger mauult, da infusum agarici, aut agaricum trochiscatum, diaphœnicon, ∈. Indum, & similia dissolue decocto capitali ex abrotono, radice acori, saluia, &c. quæ vim medicamenti ad caput & neruos deducunt.

4 Auertentibus materiam ad inferna, vt clysteribus ex prædicto decocto, frictionibus, errhinis, sternutatoriis, gargarismatibus, apophlegmatismis, post legitimam totius vacuationem.

5 Reliquias materiæ neruis affixæ, (quæ spasmi causa est continens) digerentibus, vt vnctionibus cum oleo liliorum, & (nisi febris adest) vulpino costino actu

calidiore: aut potius in his oleis, vel decocto catuli ex oleo, vel vino, vel aqua faluię, partium conuulſarũ balneo. Vnguentum quoque de bdellio in ſpaſmo efficaciſsimum, & pelles luporum, vulpium, melidũ (taxones vocant) felium, veruecum & ſimilium animalium, ac hepata, pulmones à viuis animalibus, vt vita calent conuulſæ parti admota quandiu calebunt, & catuli viui & in dorſo ſecti circumpoſiti. Confert etiam partem in bouem, aut veruecem, aut aliud maius animal recens cæſum immiſſam continere quandiu animal calebit. Præſtantiſsimum quoq; eſt, conuulſas partes oblinere adipe anſeris pinguis exenterati, & catô minutim conciſo, ac lardo veteri, myrrha, thymo & reliquis capitalibus, & calentibus medicamentis, farti & conſuti, & toſti: non eo qui primus defluet, ſed qui ſecundus: excipiatur autem cadula aceto albo ſi vis deſtillato ſemiplena, & eodem aceto anſer percoquatur, adesq; aceto ſupernatans collectus, priori addatur.

Cucurbitulas item parti conuulſæ applicare ſalubre eſt, leues quidem ſi paruus eſt ſpaſmus: cũ ſcarificatione verò, ſi magnus: *Auic.* alioqui largiore materia in partem multum conuulſam attracta, nec vacuata plenitudine, conuulſionis cauſa geminatur, &

conu

conuulſio fit lethalis. ad hæc pars conuulſa ſi vlcus abeſt, œtate media iuuene bene car noſo, frigida aqua perfuſa caloris intro à frigore compulſi, reuocatione ſanatur. Febrem quoque ephemeram excitaſſe ſeculo Hippocratis & Auicennæ, ob victus parſimoniam & corporum puritatem fuit ſalubre, nunc ſuſpectum eſt remedium, ob id non tentandum: quia huius ætatis corpora pleniore victu multum excrementoſa ſunt reddita, ob id ad febres putridas opportuniora, in quas diariæ in talibus promptè degenerant quæ homines ſæpe interimunt. Ne igitur febre à te excitata hominem periiſſe calumnientur propinqui, potius quàm ſpaſmo, à febri excitanda abſtine. *Apho.21. lib.5.* *Aph. 26. lib. 2.* *Aph. 57. lib.4. & 70. li. 5.*

Balnea quoque purgato ritè toto corpore præſertim naturalia: vt, ſulfurea, ſalſa, aluminoſa, laudantur multum: & quæ à nobis ex ſulfure, ſale, alumine in aqua coctis fiunt; ac etiam ex decocto herbarum cerebralium, maioranæ, ſaluiæ, bethonicæ, chamæmeli, roriſmarini, aut ex ſanguine bubulo ab animali calente: dum enim à ſingulis partibus materiæ reliquias reſoluent, nullum erit periculum, ne fuſa à balneo in partem diſtentam confluat.

Suffitum quoq;, & vaporem prędicti de-

cocti per lapides ignitos, præcipuè pyrites, aut lateres coctiles in cacabum iniectos excepisse toto corpore sub papilione, ne vapor expiret, confert.

Sumenda verò quæ etiam resoluant, & roborent: vt, acorus verus conditus, diacorum, diamoschum dulce & amarum, quotidie ad drach. duas: theriace verò, & mithridatios, fortiora tantùm semel in hebdomade, vna drachma sumantur: aut si quotidie, parciora: vt, scriptulo vno, semidrachma. Confectio quoque anacardina si febrem vis excitare, vt dixi, periculosa est. Opopanacem quoque & castoreum dat Auicen. post cibum, vt ab eo vis ipsorũ obtundatur: non autem antè, ne cito ad he par permeantia ipsum lædant, quamuis & sumptum & admotum castoreum neminẽ vnquam læserit Galen. etiam si odore deleterium apparet.

6 Symtωmata corrigentibus præcipuè dolorem sæpe tam intolerabilem, vt clamantes audire ac sese modis miseris intorquentes ac iactantes spectare sit luctuosum. Identidem igitur balneo tradantur ex oleo communi temperatè calido, tum per se, tum ei incoquendo semen lini, fœnigræci, folia maluæ, violæ, vel lumbricos, & hos iam coctos, probè tritos, parti impo-

nere

nere cataplaſmatis modo prodeſt. Si verò diuites ſint, balneum ex oleo vulpino cui vetuſto vulpes aliquot ætate florentes viuæ ſint incoctæ. In his autem balneis mora longior vires reſoluit. Mox igitur dolore ſedato in lecto reclinandi: & cùm repetet, balneo reddendi. Anodynum quoque decoctum capitis lanati & inteſtinorum vervecis & omaſorum aliorum. Si autem conuulſio à ſanguine eſt, vena ſecta vacuetur ſanguis, ſed parcior quàm ipſa copia exigat, ne vires ſymptωmati occurſuræ deiiciãtur: ſatius enim eſt hîc, vt alibi paſsim, vacuationem partiri, quàm ſemel quantũ neceſſe eſt, vacuare. Si à bile eſt flaua, vacuetur mox cholagωgis prius dictis. Si ab atra, apparetur, vt dictum eſt, ac vacuetur.

Si à flatibus (quæ cito & fit & deſinit) his reſolutis præſertim frictione cum panis calentibus, aut vnctione aliqua digerente adhibita, ceſſat, niſi etiam pituita flatuum mater ſit vacuanda. Si conuulſio ab inanitione, ac ſiccitate eſt, curatur humectantibus omnibus cauſis ſalubribus, vt tum medicamentis, tum alimentis, vt iuſculis carnium ſucculentis, optimis carnibus contuſis, tandem vino dilutiore. Initio enim materias in neruos penetrare facit. Balneum item ex capitibus & inteſtinis veruecum

cum

cum & oleis clementibus: à balneo autem conuulsam partem illinit, & astringit, & roborat Auic. oleo rosato, aut cucurbitino, ne humiditas balneo quæsita exhalet.

Si conuulsio est ab ictu, aut animalium venenosorum, id venenum extrahe, parti punctæ admoto ano galli, aut gallinæ deplumato. Suctu enim ani venenum extrahet: sunt qui rostrum eius tunc cōprimãt, vt ano etiam respiret. Scabiosa quoque cũ vitello oui in cataplasmatis speciem pertrita, & admota venenum secreto quodam opere extrahit, ob id etiam bubonibus pestiferis efficaciter imponitur. Cæpa item cruda vel cocta, & cæpæ succus punctæ parti admotus venenum extrahit. Idem præstat cucurbitula cum scarificatu parti punctæ affixa, & theriaca apposita, quamuis ex quo venenum pellit, intra corpus protrusura videtur non foras attractura.

Gal. in cō moditatibus theriaces. Gẽtilis 5. Canone hunc nodum dissoluti.

Si conuulsio sit neruo pũcto à ferro acuto, punctura sit aperta, vt sanies expiret: si angustior sit, ferro aperiatur, ne sanies retenta ibi putrescat. vnguentum multum siccans & diligerens tenuium partium imponitur apostolorum dictum, & hôc fortius vnguentum basilicon.

Quia verò punctis neruis dolor interdum adest vehementissimus, sedetur tere-

binthi

binthina oleo rasato mista, quę cæterarum partium neruosarum dolorem à casu, vel causa alia mirè compescit, vel fotu partis ex oleo cui terræ lumbrici fuerint incocti: ac ex iisdem tritis cataplasma est efficacissimum. Panis quoque calidus, calido lactè in fusus, & cataplasmatis modo impositus valde anodynus est. Quod si nullis remediis vincatur dolor, stupefacientibus tactum vtendum est: vt, pane cum decocto papaueris albi, & si opus est, cum opio ipso.

Quòd si nullis remediis conuulsionem: hanc potes compescere, neruum transuersum secare præstiterit, quàm hominem certæ morti occumbere: sed periculum mortis ex neruo puncto, vix vnquam superueniet, si statim ab initio Gal. præcepta sequaris. *Gal. li. 3. meth.* *Gal. li. 3. cōp. ph. g.*

Epilepsiæ curatio.

EPilepsia vel imminet, vt ferè pueris ad eam opportunissimis, tunc parte artis præcautrice opus est, vt in accessionis intermissione: Vel iam præhendit & nunc hominem fatigat, tunc curatione propriè dicta indiget. Si recens natus est infans conuulsus, vbi experrectus & accessione solutus erit, capiat in dies antequam lac sugat saccharum album, cum oleo sesamino, vel amygdalarum dulcium, *Paulus in fanti nato ante lac, mel exhibet lib. 1.*

cium, vel butyro miſtum in electarij mollis formam ad purgandos humores prauos, ex ventriculo, & inteſtinis, à quibus elati vapores praui, epilepſiam his afferunt: deinde ſumant in dies cochlearium vnum ſyrup. de cichorio ſine aqua. Vel manna, vel albi tartari puluis, vel nitri, ſi eius eſt poteſtas, vel lapidis Iudaici, lacti cocto miſceatur: vbi autem ambulare cœperint, cum ſuo lotio: ſic medicus quidam filios principis cuiuſdam à morte vindicauit, quæ priores eius liberos epilepſia ſuſtulerat. Pæoniæ, maris præſertim, radix tranſuerſim ſecta coronæ modo conſuta, collo appenſa, vel quouis modo alio geſtata, vt odoretur tamen, proprietate ſua epilepſiam præſentem ſanat, vel impendentem prohibet: ſmaragdus quoque, & corallium collo appenſum, vt hodie fit à multis, præſidium eſt optimum. Iaſpidem viridem appēſum ſic, vt ſtomachi regionem tangat, ſtomachum roborare ſcribit Galenus.

Gale. lib. 6. ſimpl.

Libro. 6. ſimpli.

Ab infantibus etiam prohibebis omne obiectum ſenſus inſigne & ſubitum: vt, ſonitus vehementes, ſtrepitus, terrores: cum Matthæi Gradi filius infans, repentino tubarum clangore epilepticus euaſerit, & alij non pauci à cauſis ſimilibus, quidam à lapſu

lapſu ſcalarum. Nutrix quoque infantis à venere lac ipſum corrumpente abſtineat, & crapula, & cibis malis cæteriſq; prauum lac gignentibus.

In ipſa igitur intermiſſione cauſa epilepſiam genitura, quæ ferè eſt pituita, abigetur quinque auxiliorum generibus.

1 Victus ratione calfaciente & ſiccante, vt aëre cubiculi aut lecti alterato per ignẽ luculentum & ſuffitus cum caryophyllis, cortice citri, rore marino, maiorana, ſaluia, ſtœchade & ſimilibus: caue tamen ne copia vaporum, aut caput repleat, aut materiam exagitet. Cibus & potus ſit paucus, nec vaporoſus, præſertim cœna: nam ex alimento multo vapor multus tollitur qui acceſſionem epilepticam, & alia capitis vitia accerſit. Viter apium vulgi, & caprarum grãdium carnes, quia vtrunque proprietatem habet excitandi, & detegendi epilepſiam, vti odor bituminis, iecur caprinum & hircinum aſſum, & ſumptum, Gal. 11. ſimpli. licet capreoli, quia facilè coquuntur, ſumi poſsint.

Vitentur herbæ frigidæ humidæ, lactuca, portulaca & ſimiles: ſumantur autem calidæ, ſaluia, maiorana, & præter cæteras hyſſopus, qua ſola decoctis & cibis largiter miſta teſtatur Serapio ſe multos curaſſe.

Vinum quoque quia epilepſiam facit, vite-tur præſertim multum: paucum autem & aromatites aut aliter calidum permittitur, præſertim aſſuetis eo citra capitis, aut ventriculi noxam vti, niſi corporis, aut aëris intemperies calida prohibet.

2 Materiam ſcilicet pituitam coquentibus: vt, melle roſato, oxymelite ſimplici, cōpoſito, ſcillino, ſyru. ſtœchad. cum aquis capitalibus, prçcipuè hyſſopi & his per dies 6. 8. 10. continuos apparanda eſt materia.

3 Phlegmagogis, vt hieræ picræ ſimplicis, mellitæ drach. ſex, agarici recenter trochiſcati drachma vna cum aqua hyſſopi: vt, pilulis elephanginis, maſtichinis, & in robuſto hiera diacolocynthidos, fœtidis, cocciis, cum agarico pituitam à capite potenter vacuante. In acceſsione autem ſi nimis eſt moleſta, aut diuturna, pilularum fœtidarum & cocciarum ana ſcriptula duo vel ana drac. dimidia, ex aqua hyſſopi ſoluta dari poſsint ſi maius nihil intercedat, vel diaphœnici, aut E. indi vncia dimidia, aquis capitalibus ſoluta. Melius autem extra acceſſionem parata, vt dixi prius, materia medicamentis purgantibus vti.

4 Aduertentibus materiam deorſum balanis, clyſteribus, frictiōibus, ligaturis, apophlegmatiſmis, errhimis dictis in paralyſi

& apo

&apoplexia.

5 Reliquam in cerebro materiam resoluentibus,& cerebrum frigidum humidum calfaciendo, & ſiccando roborantibus, ne ſimilem materiam poſtea generet: iiſque vel ſumptis, vel admotis: ſumptis quidem acoro verò condito, diacoro, diamoſcho dulci & amaro, pliris arcotico Nicolai, medicamento ex ſcilla, quod ad præcauendã epilepſiam præſtantiſsimum eſt. Scilla autem æſtiua purgata, inciſa cum melle in vaſe vitreo obſtructo inſoletur dies 40. horis ſingulis vertendo, vt omnia ſol tangat. Poſt dies hos liquor vi ſolis ſolutus ad electarium id componendum eſt capiendus quod Raſis deſcribit libro primo continẽtis.& Auic. in curatione epilepſiæ. electariũ quoque à Raſi in epilepſia hac curanda deſcriptum, multos ab epilepſia curaſſe plerique medici teſtantur. Nicolaus quoque Florentinus quẽdam quadragenarium ab infantia ad hanc vſque ætatem epilepticum ſanaſſe affirmat hoc electario quod recipit herbæ paralyſis (quæ coſtus, piperella herba ſancti Petri, vel Pauli quoque vulgo dicitur) quantitatem idoneam minutim conciſam & caryophyll, pæoniæ, pyrethri ana portiones æquales cum melle ſufficienti fac electarium, ſumendum in dies

ad cochlearium vnum, vel theriaca, aut mithridatios, semel in septimana sumantur. Sunt & quæ epilepsiæ tota sua substantia repugnant, ruta, pæonia præsertim mas sæpe sumpta, & modis omnibus admota, & odorata.

Vesica quoq; apri vrina plena, & cum hac clibano siccata, puluerata cochleario vno quotidie sumpta, est efficax multum, & cornu cerui, & smaragdus collo appensus, corium à fronte asini, castorium, laseris Parthici succus, seu assa fetida sumpta, & suffita etiam accesionem finiunt. Lapis quoq; præsertim versicolor in ventriculo pullorum hirundinis inuetus, corio vituli tectus & in argenteo vasculo appensus collo, maximè quosdam adiuuit. Cranium quoque maris in mare, fœminæ in fœmina vstum, donec sit albissimum & pulueratum, potu quotidiano epilepsiam sanare testis est Gerardus à salo, & Galenus lib. 11. simpli. de ossibus. In infantibus ergo, si à prauo est victu, vt crebro porrorum esu, curatu facilis est: in adultis vbi confirmata est, & cerebro propria, ægrè curatur: quin & curari in his posse Gordonius negat: si verò est per consensum cum partibus subiectis, etiam diuturna curatur.

Nos id verum experti sumus.

Si à sanguinis copia est, seca venam ce-

phalic

phalicam: postremo si opus erit, venem frontis.

Si à melancholia est, cura vt phlegmaticam, sed remediis in melancholia dicendis.

Si per consensum cum parte aliqua subiecta, elato ad cerebrum ex ea vapore prauo & venenoso accessionem committente, stricta fiat deligarura, si in artubus est, quæ viam vapori præcludat: post accessionem verò, ex parte ipsa luem ipsam vacua, etiam si opus est, partem ipsam vlcerando, vt Gattinaria quendam epilepticum sanauit aperto per cauterium tumore in coxa, & osse quod simul computruerat oblato, & parte illa putri sanie diligenter purgata.

Si per consensum cum stomacho, curatur vt epilepsia phlegmatica.

In ipsa autem accessione materiam à cerebro auerte, siue propria sit, siue per consensum, clysteribus, balanis, frictionibus, ligaturis, cucurbitulis, apophlegmatismis, errhinis, suffitu etiam castorij, assæ fœtidæ, pæoniæ radicis & seminis. Item ruta trita, & succus eius in nares turundâ immissus per se, vel cum castorio, pæonia assa, & similibus est præstantissima ad finiendam accessionem.

Incubi curatio.

INcubus ab incubando, quòd pondus quoddam nobis incumbere, & ſupra nos ſtare putamus reſpirationem opprimens, & ob id vocem impediens, Græcis ἐφιάλτης id eſt inſultor. Fit ore ventriculi, aut pituita craſſa, lenta, aut ciborum præſertim durorum copia oppreſſo, reſupino præſertim corpore. Curatur purgatione ventriculi per hieram picram, & victu tenui ac tenuante.

Melancholiæ morbi curatio.

ANtequam ad melancholiæ morbi curationem accingamur, pauca quędam monendus eſt lector: primùm ne ſolus ad melãcholicôs adeat, nec ad hos propius accedat, & ipſorum manus, pedes, os obſeruet: nam horum multi mente conſtare initio videntur, ſed mox deprauata ratione medicos & alios violant. Secundo loco obſeruandæ ſunt melancholici phantaſiæ: quarum quibuſdam ad curationem ſeruiendum eſt, vt ſi quis ranas ſe in ventre multas habere imaginetur, concedendum eſt: promittasq; ranas illas te expulſurum facilè, modò is tecum conſenſerit: cumq; hominem purgaris, deiectionibus iube ab aſsidentibus ranas viuas clam immitti, oſtendendas mox ægro. Sic enim falſa apprehen

 ſione

ſione depoſita facilius curabitur. Adde quòd quibuſdam eſt blandiendum:alij iurgandi,& verberandi, & ligandi, ne ſibi aut aliis manus violentas inferant: omnisq; ferri præcipitiiq; poteſtas auferenda, cuſtodibusq; robuſtis nunquam deſtituantur.

Porrò melancholia,generibus remediorum quinq; ſanatur initio: nam confirmata ægrè admodum ſanatur Auic.

1 Victus ratione humectante,& temperata potius quàm calida:vt,aëre per vaporem decocti maluæ, althææ, violæ, per odores gratos,ſed blandos: vt,cibis humectãtibus, capis,gallinis,phaſianis, hœdis,veruecibus elixis,non aſsis nec frixis: adiecta portulaca,lactuca & ſimilibus:vt, ſomno concilian do frictionibus,fotu partium extremarum diuturno, & capitis modico,ex decocto lactucæ, foliorum ſalicis, ſe. papaueris albi, ſe.lactucę,ſyr.papaueris poſt cœnam dato, fronte & temporibus vnctis oleo violato,& nymphęę,vng. populeo:clyſteribus ex ſimili materia, per quę ſi ſomnus non concilietur, ad opiata tranſi clementia, pręſertim viribus imbecillis.

2 Melancholiam apparantibus ſyrup. de pomis ſimp. & compo.de fumaria, de thymo,de epithymo cum duplo aquarum buglosſi,vtriuſq; intybi,ſcolopendrię, fuma-

riæ,lupuli.

3 Vacuantibus melancholiam primùm lenibus:vt, epithymo per ſe ad drach.duas, vel infuſo ad vnc. dimidiam in ſero lactis præſertim caprini : myrobalanis ſimiliter ſumptis. Deinde valentioribus : vt,folliculis ſennę,lapide armeno,lapide cyanęo correctis,vt in compoſitionibus docetur : Hamech confectione,pilulis indis,pilulis de lapide cyaneo ad ſcriptula quatuor, cũ ſyrupo violato vel alio humectante. Secta baſilica ſiniſtra ſanguis ſi niger apparet,mittatur quantum videbitur : ſi tenuis & clarus, mox ſiſtatur.

Correctio apud Meſuẽ in ſimpli. & apud Trallianum.

4 Auertentibus à cerebro & corde ad partes ignobiles, vt partium externarum fotu ex aqua calida, frictionibus, ligaturis, cucurbitulis ſine ſcarificatu, balanis, clyſteribus acribus : vt, ex lib. vna decocti thymi, epithymi, fumariæ,lupuli, polypodij, ſennæ, cum caſsię ſacch. rubri ana vncia vna, olei violati vncia vna & dimidia,ſalis communis drach.duabus.

5 Reliquias reſoluentibus ſumptis:vt,diabugloſato , diaborraginato , & valentioribus. Diamoſcho dulci & amaro , Elect. de gemmis Meſuę,Electario lętificante Raſis, Elect. Conciliatoris : addito his ſaccharo violato : & admotis,vt epithemate cordiali,

ex florum borraginis & buglossi ana Ma. vno, been albi & rubri, ana drachmis duabus, caryophyll. drach. vna simul mistis: & balneo totius & capitis ex malua, althęa, viola, capitibus, & intestinis veruecum: non tamen diuturno, ne vires deiiciat.

Catarrhi curatio.

CAtarrhus rectè curabitur si antè spectes an causa, & catarrhi materia eadem remedia indicent ac requirant, vt si ambo sint, vel calida, vel frigida, vel si amborum indicationes pugnant, ob id remedia postulant contraria, vt si catarrhi materia est calida, à frigore comprimente destillans: aut frigida à calore liquante. In hoc enim complexu pugnantium indicationum vrgentioris maior est habenda ratio, altero tamen non neglecto.

Catarrhus autem curatur sex remediorum generibus.

1 Victus ratione in calida materia refrigerante, in frigida, calfaciente. Viten turq; in illa auster, affectus animi inflammantes, cibi calidi, odores vegeti: in hac septentrio, somnus longior, & supino corpore. Dormiat autem in ventrem magis, vt catarrhus in nares fluat: commune vtriq; ex apta corporis figura remedium.

2 Materiam apparantibus, id est, tenuan-

tibus crassam, initio mitioribus, qualia sunt mel rosatum, syrup. glycyrrhizæ cum duplo aquæ saluiæ, hyssopi, vel decocti pectoralis ex glycyrrhiza, vuis pasis, myxis, ziziphis, & similibus compositi: sed procedente affectu valentius incidentia & tenuantia vtenda, & primò mitiora: vt syru. de duabus radicibus. pòst efficaciora: vt, syrup. de hyssopo, de prasio, tandem syrup. de stœchade cum aqua saluiæ, hyssopi, bethonicæ, vel potius decocto pectorali cum ficis pasis, glycyrrhiza, adianto, præsertim si sputum promouere libet. Si autem materia est lenta, & glutinosa, oxymeli simplex & compositum. Nam bilis flauæ vacuatio est facilis: pituitæ verò præsertim crassæ & lentæ etiam à ventriculo, difficilis sine incisione, & detersione: atræ bilis difficilior.

Gal. libro 7. & 11. Meth.

3 Purgantibus materiam, calidam quidem: vt, pilulis aureis, aggregatiuis, à dra. vna ad scriptula quatuor, electario ex succo rosarum, rosato, diapruno scammoniato, à drachmis tribus ad drach. quatuor frigidam verò: vt, pilulis cocciis, & de agarico: quæ etiam crassam materiem à pulmonibus vacuant: Electario autem indo & diaphœnico ad vnciam dimidam: quæ etiam calidam materiam vacuant, vti & phlebotomia, si corpus est robustum, præcalidum,

ſanguine abundans: aut ſi cynanche, aut pleuritis à tali catarrho impēdet, niſi mate ria reuellatur per venæ ſectionem: aut ſi fe bris catarrho adeſt, quæ humores immodi cè calfaciat: aliâs non facienda in catarrho ſanguinis vacuatio, quia cerebrum partem exanguem & frigidam, frigidiorem reddit.

Meſues in cap. de catarrho.

4 Auertentibus: vt, frictionibus, ligaturis extremorum, cucurbitulis in natibus, & ſpathulis: errhinis ex aqua violarum, vel hordei, in calida materia, quæ nares dilatent, vt viam dent liberam materiæ per has effluxuræ: in frigida autem errhinis ex aqua maioranæ, ſucco foliorum & radicum betæ, decocto melanthij, & his fortiore ſucco ireos, & cyclamini: ſternutamentis etiam ad nares trahentibus: ſed amborum vſus non eſt tutus ante coctam per quietem & medicamenta materiam, & factas totius vacuationes, quòd ambo catarrhi materiam exagitant, & motu ipſo coqui prohibent. Arculanus quoque cauterio in commiſſura coronali impoſito materiam largam per vlcus ſemper apertum ſalubriter vacuat: Alij apertionem poſt aurem faciunt.

5 Catarrhum ſiſtentibus & incraſſantibus, quando ſcilicet ab eo largiore, ſuffocationis periculum impendet, aut ab eo

acriore, & tenuiore excoriatio: aut ab vtroque tussis aspera & insomnia: alioqui sistendus non est, nec materia in cerebrum partem principem regerenda.

Sistunt autem astrictione sua bolus Armenia, spica, thus, gummi iuniperi, mastiche: nec pectori nocent pręcipuè spica: adhęc materiam crassant & pręter hęc etiam succus glycyrrhizę, syrup. eiusdem & violarum, iulep. violatus, saccharum violatum, penidia, diatragacanthum, syrup. papaueris, eclegma eiusdem, diacodium, trochisci bechici in ore retenti: cum aliorum quędam deuorentur & suffiantur: vt, thus, gummi iuniperi, mastiche: quędam gargarizentur: vt, syrupi cum aqua rosarum, oxalidis. cętera ex Mesuę repete. Si autem tussis aspera cum insomnia prędictis non vincitur, pilulę de cynaglossa Mesuę sunt dandę, quę ad omnes morbos catarrho succedentes valere ei dicuntur, quia opiatę sunt: sed his non vtendum, nisi affectus curatione deplorata.

6 Affectus catarrho succedentes sanantibus, vt obstructionem ossium ethmoidum, quam decoctũ lentium iuuat, & synanchen etiam impendentem gigni impedit, vt phlebotome fluentem materiam auertes.

Si autem catarrhi materia est frigida,

intemp-

intemperies cerebri frigida eſt corrigenda, ſicq́; roborandum cerebrum, ſacculis ex ſal uia : maiorana, milio, thure, ſale : & lotione capitis ex vino aromatico, vel maluatico, addendis etiam caryophyllis, pipere, zingibere : lotione item ex lixiuio, cui plantæ capitales incoctæ fuerint, ſumptis quoque Elect. diamoſcho dulci & amaro, pliris arcotico, theriaca. Si autem materia eſt calida, frigidis vtendum ſyrupis, conſeruis, & admotis oleis, & vnguentis frigidis.

Ophthalmiæ curatio.

OPhthalmia non vera, eſt intemperies oculi calida, cum rubore, exiguo ſine tumore, à cauſa externa excitari ſolita: vt, fumo, ſole, humorum ex corporis motu agitatione, qua cauſa ablata, ſi corpus eſt purum, quieſcere ſolet. Iuuatur autem multum aëre frigido, lacte mulieris puerum lactãtis cum albo oui & aqua roſarum agitato: Hæc enim humores ab oculis repellunt, & horum motum ſiſtunt.

Si à caſu aut percuſsione initium eſt fluxionis, eadem adhibe: ſi incrementum, roſarum, & feminis fœnigræci decoctum, vt roſis repellas fluentem materiam, & fixam reſoluas fœnogræco: ſi vigor eſt, fœnumgræcum ſolum: ſi robor paruus ſupereſt,

ouum

ouum ad duritiem coctum,& calens admotum reliquias potenter digerit: remedium etiam vulgo probatiſsimum, vti & pómum putre vel coctum,& calens admotum, modò non ſit adſtringens.

Ophthalmia vera, eſt phlegmone oculi tunicę cohærentis à ſanguine, aut bile flaua proueniens: curatur autem ſex remediorum generibus.

1 Victus ratione refrigerante: vt, aëre frigido natura, vel induſtria noſtra ſparſis per aream aquis, & partibus plantarum refrigerantibus: & obſcuro, quia lumen humores commouet, ſpiritusq; reſoluit.

Vt, victu tenui, quo partes inanitæ auidius quod habent humorum, retineant, ne ad oculum confluant. Vinum interdicitur ad vſq; declinationem: tunc permittitur cum Hippocr.& Gale.lib.6.Apho.31.quando venæ oculi ſanguine craſſo ſunt plenæ, ſine totius plenitudine: & oua, carnes, reliqua ſanguinem augentia. Vt, ſomno per quem oculus quieſcit à motu & dolore, quibus fluxio trahitur: per ſomnum quoq; magis quieti ſunt humores.

Vt fuga animi affectuum, qui humoribus inflammandis conducunt, vt cæteris refrigerando prohibentibus phlegmonem gigni, vel ſi cœpta eſt, augeri.

2 Fluentem ſanguinem auertentibus, vt ſectione venæ cephalicæ lateris eiuſdem, niſi magna plenitudo prius venam cubiti internam, aut communem ſecari ſuadeat, horis octo aut circiter interpoſitis. Extrahatur autem in iuuene carnoſo, ſanguineo, robuſto, vere, largior: vt medicamento purgãte, clyſteribus, partium extremarum frictionibus, fotu ex aqua calida, ligaturis dolorificis, cucurbitulis ſine, vel potius cũ ſcarificatione in ſpathulis & brachiis ſummis.

3 Repellentibus fluentem materiam admotis fronti, ſi fluxio fit per venas & arterias extra cranium, vt ferè fit, cum tunica hæc à pericranio producatur: qualia ſunt aqua roſarum, plantaginis, ſolani, albumẽ oui, oleum roſatum, acetùm, cortices granatorum, balauſtia & ſimilia, cataplaſmatis modo admota, vt vias contrahant per quas fluit materia. Si autem per venas & arterias intra cranium materia fluat, nocent hæc repellentia, cùm materiam verſus neruos opticos impingunt: repellimus autem goſapio, aqua lactucæ, aut potius roſata imbuto, oculis ſuperpoſita, ligatura deinde laxæ & comprimentis media adhibita.

Oculo autem ipſi immittimus aquam

roſarum albo oui permiſtam : vel lac ex mamma emulgemus:collyria quoque,vel ſicca,vel liquida in cote medica ex aqua roſarum , vel ſimili pertrita,ex corallio rubro , gummi arabico , tragacantho , pompholyge,ceruſſa,lotis,ne oculũ morſu ſuo lædant.Quibus ſi dolor non vincitur,etiã opii , vel opiati aliquid ad ſenſum tactus oculi ſtupefaciendum additur , aut quod repellendi ſimul & ſtupefaciendi facultate pollet:vt aqua roſarum cui incoctum ſit ſemen papaueris albi,etiam addito oui albo immiſſa oculo per ſe,vel ex mica panis eo decocto imbuta.Quæ ſi dolorem non leniant,trochiſcis albis Raſis ex aqua roſarum ſolutis vtendum,ſi dolor eſt vehementiſsimus nullis cedens remediis:aliàs ne vtaris,quia cum valenter ſtupefaciant,ſpiritus craſſos reddũt,& facultatem viſoriam infirmant.Ob id narcoticorum vſus ſemper Galeno fuit ſuſpectus aph.31.libr.6.& alibi paſsim:præcipuè in oculo & partibus capiti vicinis frigidis natura & etiam morbo.

4 Materiam craſſam apparantibus in cacochymia,ſyrupis granatorum,oxalidis, acetato ſimplici,roſato,de ribes cum aqua roſarum,oxalidis,plantaginis.

5 Euacuantibus materiam , vt myrobalanis citreis, pilulis aureis,aggregatiuis,&

electa

electario rosato de succo rosarum. Secta etiam vena cephalica lateris dolentis ad partem cubiti externam, non autem secto cum quibusdam ramo venæ cõmunis inter indicẽ & pollicẽ, nisi longius vis auertere.

6 Reliquias materiæ ex oculo vacuantibus: vt decocto seminis fœnigreci, vel meliloti, ex spongia, vel linteo molli oculis admoto.

Balneum quoq; in declinatione salubre cùm humores sunt acres, authore Galeno: In principio autem noxium, quia materiã liquat, & meatus dilatat, fluxionemq; hac ratione geminat. Vinum autem quale, & quantum, & quando, & qua ophthalmiæ differentia sit salubre: vt, balneum, fomentum, venæ sectio, purgatio pulchrè Gal. distinguitur Aph. 31. libro 6. & alibi pasßim. aloës drach. vna, aquæ fœniculi vncia vna, si soluatur, & oculo applicetur, ipsum roborat, reliquias siccat & absumit: sarcocolla quoq; aqua rosarum, vel potius lacte muliebri soluta, & oculo immissa coquit materias, & digerit: ouum quoque coquendo duratum, vt calet, oculo impositum: trochiscus etiam seu puluis citrinus. *Lib. 6. Aph. 31.*

Visionis imbecillæ curatio.

VIsionis imbecillæ causa, vel oculo est propria in ipsoq; existit, vel à parti-

bus ſubiectis communicatur, in hacq́; curanda ſcopi ſunt duo ſeruandi: prior eſt partis, vel totius affectus imbecillam viſionem faciens, ſanandus: vt ſi ventriculus cō ſenſu laboret, eſt illi antè proſpiciendum deiectoriis potius quàm vomitoriis ſi purgatione opus eſt. Si corpus atrophia defęctum imbecillam viſionem facit, vt in hecticis, nutritione inſtaurandum: vt ex ſanguine bono auctiore, largior fiat ſpiritus animalis & viſorius. Alter ſcopus eſt oculi curatio per cōtraria cauſæ, vt ſi eſt ſiccior, is cum capite humectetur lacte, lacte ebutyrato, decocto maluæ, althææ, vel capitis, pedum inteſtinorum veruecis, idq́; longo tempore: quia intemperies ſicca vix etiam diuturnis auxiliis emendatur. Si ab alio oculi partium vitio eſt viſio imbecilla, id ſanandum eſt.

Libro 7. metho.

Vitia partiū oculi curare docet Paulus lib. 3.

Si vitium eſt oculo proprium, & ab humore largiore, quinque remediorum genēribus curatur.

1 Victus ratione tenui & ſiccante: vt, aëre natura partis anni, & ventorum ſicco, aut induſtria per ignem luculentum, per ſuffitus aromatum, vt caryophyllorum, foliorum ſiccorum roriſmarini, maioranæ, lauri. Vt proba cibi & potus parci coctione in ventriculo: quæ fiet, ſi donec cibus prior

perco

percoctus descenderit, nouus non iniicia-
tur. Descendisse coniicies ex coctricis robo- *Huius no*
re & alimento pauco, tenero, grato, conci- *ta libr.1.*
so, contuso, præmanso, coctu facili: nō de- *alimento-*
scendisse, ex contrariis: adhæc ructibus, gra *rum.*
uitate ventriculi, aut morsu, aut tumore.
Ex crudo enim alimento vapor crudus in
caput elatus oculo nocet, multo magis ex
cruditate nidorulenta acer vapor.

Si ciborum natura variorum vsum pa-
stu eodem vitabis, nisi coctu faciles pri-
mos, difficiliores secundos sumas, vt illi si-
mulatq; cocti erunt viam aliis parent iam
coqui in superiore ventriculo cœptis, in
fundo percoquendis: qui si priores suman-
tur, cùm tempus longum ad coctionem sui
postulent, exitu per pylôrum prohibent
alios coctu faciles in superiore ventriculo
iam diu percoctos & putrescentes: ex hisq;
vapor multus, & natura varius in caput ef-
fertur.

Si ante expletam famem, cibo & potu
abstineas, quia victus tenuis, vt inedia, per
accidens vacuat & siccat.

Si post pastus ea sumas quæ vapores in
caput efferri prohibent: vt, panem tostum,
coriandrum tostum, vel conditum, cydo-
niatum, trypheram ob myrobalanos, vel
quæ oculum roborant, vt fœniculum: id

quod ſerpentum & bufonum nos exemplũ docuit. Oculorum enim aciem ex mora hyberna in cauernis imbecillam affrictu fœniculi recreant. Rapæ etiam tota ſua ſubſtantia viſionem iuuare creduntur: & viperarum, vt opus eſt, paratarum caro: ſed aqua cui incoquuntur, ſæpe abiecta, ſi edatur: quomodo elephanticis curandis eſt edenda: quanquam in his aqua non ſit mutanda, & poſsint gallinæ his carnibus prius nutritæ donec deplumentur, edi ab elephanticis, vt poſt Matthæum Gradi feciſſe ſe Gattinaria confirmat.

Vide paſtillorum theriacorum parationem in theriacæ cõpoſitione libr. 2. ad Glau. & lib. 11. ſimpl.

Si denique ſomnus nec ſit diurnus, nec diuturnus: ſi quoque aluus quotidie per ſe, aut à medico adiuta deſcendat ne teter vapor à ſtercore in cerebrum elatus, animalem ſpiritum vitiet. Omitto quæ ſumpta aut admota coctionem iuuant, vt grana piperis, maſtiches, iuniperi integra aliquot inter epulas aut poſt eas ſumpta, catellus, aut venter puelli non facile ſudantis foris applicatus, aut palma manus, aut ſimile aliquid.

Libro 5. ſimpl. capit. 5.

Cauſas etiã alias coctionis imbecillæ lege in cauſis ſymp.

Si labor etiam corporis, aut animi nullus accedat, ſed tantum mollis quædam deambulatio, qua cibus in fundum ventriculi tantùm deſcendat: potus etiã largior, quia fluctuationem facit, coctionem impedit.

pedit.

Eſu multo lentis, viſionem ab humiditate larga imbecillam iuuari ſcribit Gal. lib. 1. aliment.

2 Materiam apparantibus: melle roſato initio, oxymelite ſimplici, deinde ſyrup. ſtœchados cum aqua hyſſopi, ſaluiæ & ſimilibus antè iam ſæpe repetitis.

3 Materiam eandem vacuantibus, primùm pilulis elephãginis cum agarico trochiſcato: vel maſtichinis cum eodem, vel de hiera ſimplici aut compoſita, vel pilulis lucis Meſuæ: vel pilulis ſine quibus, etiam ſi calida ſit materia: poſtremo cum materia radicitus eſt vacanda, cocciis, vel fœtidis à drachma vna ad ſcriptula quatuor.

4 Auertentibus ad partes infernas, aut poſticas, vt capitis reuerſi pexu multo occipitium verſus: vt, clyſteribus, balanis, ligaturis, frictionibus, fomento extremorum ex decocto capitali, apophlegmatiſmis, errhinis, cauterio poſt aures, vel in commiſſura coronali, cuius vlcus apertum diu tenendum eſt: vel in collo ſetone (quem vocant) infixo. Cutem autem colli forcipe apprehendimus donec ſenſus tactus abeat: poſteà acu filum aliquod craſſum habente perforamus, vt in vulnere ablata acu

filum maneat, quod vlcus diu apertum ſeruet, ac per id materiæ multæ vacuationem moliatur. Diuitibus autem quidam fili loco ablata acu anulum aureum æqualem apertum immittunt, poſtea ne excidat, eius extrema adducunt, & identidem quotidie dimouent, vt dolore & attritu materiam trahat & vacuet multam, mane & veſpère quotidie tergendo.

5 Roborantibus partem, reliquias materiæ tergentibus & reſoluentibus: ſumptis quidem, vt nuce moſchata (qua vna in dies manè ſumpta, viſionem recuperat Meſues) myrobalanis cepulis conditis duabus bis, aut ter in hebdomada ſumptis ad roborandum, pliris arcotico, acoro vero condito, diacoro ad cochlear vnum, ſeu drachmas duas, mane & veſpere hora ſomnij, mithridatio, diamoſcho dulci & amaro: admotis autem oculo, vt emplaſtro Meſuæ ſucco & aqua fœniculi, collyrio Meſuæ ex ſucco fœniculo in vaſe æneo per reſidentiam purgato, qui cum ſaccharo & melle & foliis auri æſtate inſoletur, ſæpe & leniter tranſuaſando excrementoſum ſubſidens abiiciatur: vt, aqua Arculani deſtillata capitello ex fœniculo, verbena, roſis, chelidonio, ruta.

Vt, collyrio Gentilis in conſiliis, ex pompho

phelyge vero & stibio lotis: quod cum aqua fœniculi mirè siccat oculo immissum.

Vt Gerardi de Solo puluere ex pica vsta cum aqua fœniculi.

Vt Serapionis liquore torrendo cadente ex hepate vrsi prius in frusta dissecto, & interposito inter hæc pipere longo.

Vt felle gallinæ, perdicis, piscium plurimorum. Animalium autem rapacium, & aliorum natura calidorum: vt, leonis, canis fel acrius: suis autem, veruecis, agni clementius: piscium fel est clementissimum, reptilium verò & aliorum venenosorum: felle nemo vnquam tutò vtatur. Felle autem quouis in oculum instillato adsit medicus: vt si rodendo dolet, obtundat aqua rosarum affusa oculo: vel oui albo, vel lacte: aut pannum lineum horum aliquo mersum applicet. Vsus autem emplastrorum in oculo parùm tutus est, nisi sint moderata: & frequenter eximendo, ipsorum opus explores. *Vide Thobiam.*

Suffusionis curatio.

HYpochymia, id est, suffusio, & affectus in quo visa suffusorum visis similia apparent, remediis egent similibus genere, sed illud valentioribus. *Cataracta vulgò.*

Vterq; hic affectus proprio oculi vitio contingit, aut per consensum eius cum cerebro, aut ventriculo, aut parte alia: tunc

parti primariò affectæ prospiciendum, vt pituita ex ventriculo, apparata est purganda, si ea vapore suo visioni officit: si bilis in ventriculo visa vapore excitat, ea mox vomatur, si æstas est, ac æger facilè vomit, nec pulmonicus est: alioqui deiicienda potius est cholagogis: deinde oculo prospiciendũ, quibus dicemus remediis. Si autem suffusio iam adest, eaq; iam absoluta: acu puncto ad angulum paruum oculo deturbetur, modo nec liquidior sit, nec tenacius oculi tunicis adhæreat, sed mediocri sit cõsistentia, quam oculo aliquandiu compressso, facilè obseruabis. Si verò nondum absoluta sit, quinque his remediorum generibus curatur.

1 Victus ratione calida sicca (quia materia eius est vaporosa vel aquosa) vt aëre æstiuo, qualem arte, & igni, & suffitibus moliri oportet, si desit. Vt, victu tenui & tenuãte: quin & ieiunium atq; abstinentia plurimum est huic chronico affectui salubris, vel Auicennæ testimonio: quòd si die semel comedisse his non sufficit, saltem leuius cœnent. Vino & iusculis abstineant: in aliis quoq; sumendis, admouendis, faciendis, educendis, calida sicca sunt deligenda.

2 Aquosam materiam coquentibus, vt melle rosato: & si lentor aliquis adest, oxy-

melite

melite ſimplici,ſyrup.ſtœchados,cum duplo aquarum fœniculi,maioranæ,ad dies nouem,aut circiter:quin & ſacculus lineus puluere maioranæ plenus,oculo & naribus admotus multum iuuat hunc affectũ Auicennæ,& practicis aliis.

3 Aquoſam hanc materiam vacuantibus pilulis lucis vtriſque in id efficacibus, & cocciis à drachma vna, ad ſcriptula quatuor,agarico trochiſcato,pilulis de agarico: pilulæ etiam tres maſtichinæ, vel elephanginæ,vel de hiera, vel aſſeieret dormitum ituris ſumendæ,ſunt ſalubres: neque munia conſueta,poſtridie impedient, vt prædictæ.

Toties autem vacuãda eſt materia hæc, donec in totum curatus ſit affectus,nõ ſolùm ſemel,bis,ter,quater. *Auic.*

Phlebotome autem rarò facienda, ne per hanc cerebrũ refrigeratum,aquas largius cumulet,ac in oculum transfundat. *Auic. Gentilis.*

4 Auerrentibus præter dictas vacuationes:acribus clyſteribus & balanis,frictionibus,& fotibus per aquam calẽtem partium extremarum, & harum ligaturis dolorificis: phœnigmo quoque & cauterio in coronali,aut prope aures, aut ſetone,quem vocant, ceruicibus affixo è regione oculi affecti, & cucurbitulis, primùm leuibus,

deinde

deinde cum ſcarificatu: manus ſæpe & diu clauſas ſi tenebis in lecto, vel alibi, vt largius ſudent, & ſudorem crebrò terſeris, omnia capitis & thoracis vitia materialia multùm iuuat.

5 Materiæ reliquias diſſoluẽtibus, & diſſipantibus, partim ſumptis hora ſomni, vt cum cibi vapore vis eorum in cerebrum, & oculos rapiatur: vt, drachmis duabus confectionis humain laudatæ à Meſue capite de viſus imbecillitate: partim admotis: corpore tamen toto atque adeò capite ipſo exquiſitè vacuato. Nam hæc in oculum vapores nouos, & aquas largiores, qua vi digerunt, etiam traherent. Admouentur autem primò clementiora (quo ipſe oculus ſenſu tactus exacto præditus, paulatim etiam valentioribus remediis aſſueſcar) vt, fœniculi, rutæ aqua, vel ſuccus per reſidentiã purgatus: aqua ex melle deſtillata: Hæc enim mirè terget albuginem ac maculas oculi, & faciei. Idem præſtat puluis ſacchari candi à multis probatus. Sagapenum quoque ad hypochyſes reſoluendas admotum, efficaciſsimum docet Auic. cap. de ſagapeno: quod verum probabis ipſum diſſoluens vino granatorum, vel aqua roſarum, fœniculi, mellis deſtillati, & lacte, & albo oui cum ſaccharo cando, vt oculus ſagapeno ſoli

paula

paulatim aſſueſcat. Idem præſtat Auicennæ puluis capitum hirundinũ: eaſdem ſiccat vrina pueri nondũ polluti cum pauco fœniculo deſtillata, vt ſeruari diutius incorrupta poſsit, nec oleat grauiter. Balſamum quoque ob eius penuriam vſu rarũ, eas etiam ſiccat, & oculum ſanitati priſtinę reſtituit.

Oſsis ſepiæ puluis oculo immiſſus, aquas illas terget. Quibus ſi non cedit malum, valentiora ſunt tentanda: vt, fella primùm mitiora, qualia piſcium, ſuum, agnorum, gallinarum, perdicis: deinde etiam acriora: vt, auium prędacearum, accipitris, aquilæ, falconis, & item viperæ & aliorum reptilium: ſed hæc venenoſa cum ſint, ſuſpecta mihi omnino ſunt, nec vtenda cenſeo: etiam ſi tunc aquam ſæpe mutatam, & cum theriaca, vel alio alexipharmaco ore contineas, ne in ventriculum aut pulmones, id venenum per magni canthi & palati foramen penetret: pręſertim cùm valentia ſatis fel tauri, fel bouis, fel apri, nobis ad manum ſint.

Hemorrhagie è naribus curatio.

Omnis hæmorrhagiæ curatio. lib. 5. metho.

SAnguinis per nares profluuium criticũ non ſiſtendum, niſi copia vires immodicè proſternat: non criticum autem ſiſtitur

quatuor remediorum generibus.

1 Victus ratione refrigerante, & astringente vias per quas fertur sanguis: vt, aëre in id parato per acetum & aquam rosarũ, folia vitis, rubi, salicis, nymphææ, violarũ. Vt cibis ex omphacio, vino granatorum, aranciorum, limonum paratis & sumptis: & his glutinosis, quales sunt, pedes & capita vituli, veruecis, & aliorum animalium: caseus recens, pinguis, opus pistorium, præsertim vbi sanguis est biliosus, & tenuis. Oua item præsertim dura, quia sanguinẽ paucum & crassum gignunt, præsertim parte alba: sorbilia autem & tremula largiorẽ & liquidiorem, præcipuè vitellis: ob hęc illis vt carnibus, hac præsente causa abstine: aqua item chalybata sanguinem astringit mista potui, & coctis in hac obsoniis: vt denique ipsa corporis & animi quiete, quod vtriusque motus humores exagitat, ad fluẽdumque concitat.

2 Auertentibus, in quibus spes curationi præcipua versatur: vt, brachiorum & crurum ligaturis dolorificis, frictionibus, fotibus ex aqua calẽte, cucurbitulis hypochõdrio è regione náris sanguine fluentis appositis, & interscapulio sine scarificatiõe: vel, si opus est, cum ipsa: vt phlebotome in id efficacissima ad fluoris impetum in contra

ria reuocandum: ſecetur autem vena baſili ca, aut cephalica, aut communis lateris eiuſdem. Timorem quoque incuſsiſſe confert, cyathis aquæ frigidæ duobus, tribus, interuallo iniectis in faciem ægri incogitantis, vel alia ratione. per eum enim calor cum ſanguine & ſpiritu ad cor reuocatur. ſed vide ne ſit epilepſiæ obnoxius, vel viribus omnibus proſtratis.

3 Sanguinem ſiſtentibus & cohibentibus ſumptis vel admotis, nunc frigidis tantùm ſanguinem velut glaciantibus, & ob id ad fluendum ineptiorem reddentibus, viasq́ue denſantibus, & cõtrahentibus, per quas ſanguis fluit: vt, lactuca, portulaca, & alimentis aliis refrigerantibus: adhæc mannæ vncia vna, vel ſeſcuncia, ſyrupi roſati, oxalidis, cydoniorum, granatorum, præſertim vbi tenuior ſanguis: vel ſi is etiam inflammatus eſt, ſyrupi omphacij, limonum, acidæ partis citri, cum duplo aquarum plãtaginis, roſarum, oxalidis, ſolani, & cum ſcriptulis duobus, aut drachma vna trochiſcorum terræ lemniæ ſigillatæ, vel trochiſcorum electri: quæ etiam in nares immitti poſſunt tuſa, & fronti applicari: & præter hæc, ſi neceſsitas vrget, hyoſcyamo, opio, & opiatis recentibus:

ſed

ſed à mitioribus incipiendum : & impenſè frigida capiti frigidæ parti ſed principi ne adhibe, quia ſanguinem & ſpiritum animalem glaciant ac extingunt. Nunc etiam aſtringentibus, vt lanugine ſalicis, & vaſa, ſiue oribus hiantia, ſiue tunicis rariora, ſiue rupta, vel inciſa, vel eroſa vnientibus, & cõtrahentibus: vt, roſis, balauſtiis, gallis, malicoro, rhu : nunc emplaſticis & meatus obſtruẽtibus: vt, farina moletrinarum tenuiſſima, aloë, oui albo, caſeo, gypſo, muccaginibus. Nunc eſcharoticis, quæ vrendo eſcharam gignunt, quæ cruſta hiatui vaſorum eſt opericuli vice: vt, calce viua, fæce vini vſta, ſed potius chalciti & chalcantho, & ſimiliter aſtringentibus, ſimul & vrentibus, vt ab his eſchara valentius hæreat, quę ab aliis effecta promptè cadit, & aucto hiatu hæmorrhagiam maiorem, & periculoſiorem reuocat Gal. libro 5. metho. Nunc his quæ ſanguinem ſiſtunt tota ſua ſubſtantia, ſeu proprietate occulta, & nobis ignota ante experientiam: vt, ſucco baſilici, porri, vrticæ, vel tritis ipſorum foliis in nares immiſsis (miſto tamen his impensè calidis refrigerante aliquo, vt caphura) ſtercore aſini recente in nares cum bombace immiſſo, vel ipſius ſiccati puluere in nares per calamum efflato: puluere item ſanguinis colũbæ,

bæ, vel limacum ſimul cum teſta aſſatorũ, ſimiliter efflato, aut cũ oui albo ſubacto: cerebellis gallinarum, iaſpide.

Nunc ſtupe facientibus (vbi ſcilicet facultate prædictorum omnium victa, ſalus deplorata eſt) quæ ſanguinem glaciant, vt, athanaſia recente, Philonis antidato à drachma dimidia ad drachmam vnam. Hæc quoque ſomnum conciliant, & hoc etiam modo fluorem ſedant. Refrigerantia autem & aſtringentia non ſolum ſumenda, aut naribus ſanguine fluentibus immittenda: ſed fronti quoq; & vertici capitis, & collo, & inter ſcapulio, & lumbis, & teſtibus, & hypochondrio narem fluentem reſpicienti, applicanda, ex bombace aut linamentis in hæc merſis, & modicè expreſsis. Adhæc vertici ex alto torrentis modo hæc illidi, vel incidere eſt multo efficacius, vti & aquã è ſtillicidio in verticem illabi. Galenus autẽ ad hæmorrhagiam etiam arteriæ, aloën, & thus cum oui albo ſubigit, & pilis leporũ mollifsimis excipit. Sunt qui per bolum armeniam, & ſanguinem draconis, & oui albumina, idem præſtant: nec vereare aloën: foris enim admota glutinat, licet ſumpta venarũ ora aperiat Meſuæ: cùm nihil ſumptum & foris admotũ vires habeat eaſdẽ, vt in Meſue probaui. Qua autẽ vi ſangui- *Gal. li. 3. temper.*

nem sistat papyrus gestata, cui ex sanguine ipso fluente inscriptum sit, consummatum est, Theologis relinquo: & item bursa pastoris collo appensa, sed quæ genibus flexis antè sit collecta, cum oratione dominica, & salutatione angelica ter dicta, & oratione adiecta, Concede deus cum tuo pretioso sanguine, &c. apud Nicolaūm Florentinum.

3 Causam hæmorrhagiæ auferentibus: vt, medicamentis cholagωgis, si biliosus & acer & mordax is fuerit: vel glutinantibus remediis, si vas apertum est: & cæteris, quæ abundè docet Gal. lib. 5. meth.

Cynanches curatio.

CYnanche nondum absoluta, si resoluenda est, sex remediorum generibus curatur, hisque statim initio potentissimis: quia morbus acutiss. vt Aph. 4. & 24. lib. 1. & Aph. 10. lib. 4.

1 Victus ratione phlegmonem augeri prohibente: hoc est, tenui & refrigerante: vt, aëre frigido: vt, vnius diei vel bidui inedia, si vires ferre poterunt: vel saltem solo cremore ptissanæ, vel amylo aqua hordei soluto: in potu autem aquæ aqua hordei, iulepo rosato, vino granatorum, vel similibus liquidis. & deglutiri facilibus. Vini autem & ouorū & carnium abstinentia, quòd

hæc

hæc ſanguinem augent & calfaciunt, præſertim vinum & ouorum vitelli.

2 Auertentibus ſanguinis ad laryngem fluentis impetum, ob id phlegmonē ipſam augeri prohibentibus, vt phlebotome ad lipothymiam, ſi vires valent, & corpus plenum eſt: alioqui eam partiri eſt ſatius. Secatur autem Galeno primùm cephalica: deinde vbi fluxio conſtitit, ea quæ ſub lingua eſt: Arabibus verò, ſi plenitudo magna ſubeſt, vena malleoli prima inciditur, poſt hanc interna, vel communis: deinde cephalica: qui ordo, vt parum efficax, ſic admodum ægro moleſtus fuerit. Auertimus etiā purgatione, ſi à ſanguine ſynceriore nō ſit, ſed aliis humoribus largis miſto: vt, ſucco fructum, cū Raſi (valentibus enim medicamentis purgantibus humores agitare prudenter metuit Auice. præſertim principiò, ne ad locū affectum largius fluant) vel prunorum, tamarindorum ana ſeſcuncia cocta, in vnc. octo aquæ, ad tertiæ partis conſumptionem, expreſſo ſcilicet huic adiecta mannæ bonæ ſeſcuncia. Auertimus etiam clyſteribus, ſed ob febrim acutam clementioribus: quæ ſi mitior eſt, vt in cynanche pituitoſa, & externa etiam, valentioribus. Reuellunt etiam cucurbitulæ ſpathulis affixæ, & brachiis prius imis, de-

Archigenes apud Aëtiu facta mediocri ſectiõe, partitam ſanguinis vacuationem facit: dānat factā ad lipothymiā vt per quā in hoc affectu promptam, fluxio in pulmones ruat, & periculum maius minetur.

inde ſummis, ſi plenitudo maior adeſt: frictiones item valenter comprimentes manuum condylos, & earundem & pedum fotus ex aqua calente.

3 Materiam ad muſculos laryngis, in quibus fit cynanche, fluentem repellentibus, & augeri cynanchen ob id prohibentibus, frigidis, & aſtringentibus leuiter gargarizatis, aut potius donec incaluerint, relictis in vltimis faucibus, quæ partem roborent, & vias contrahant, per quas affluit materia: vt, plantaginis, ſolani, lactucæ, oxalidis, roſarum, nucum viridium, mororum, granatorum, ſucco potius quàm aqua ex his deſtillata, vel ſyrup. granatorum, roſato, oxalidis, omphacij, vel omphacio ipſo: diacaryo, diamoro ſimplici, diacodio, aceto præſertim cum aqua ſimplici vel roſata: & his omnibus actu frigidis. Foris autem repellentia ne adhibe, quia materiam intro ad partem inflammatam protruderent, ſed poſt principium clementer digerentia: vt, oleum chamæmeli, amygdal. dulcium: quando etiam gargariſmatis repellentibus aliquid miſcetur detergens, vt cæteris internarum partium phlegmonis: vt quæ ab his ſanies tenuis reſudat, targeatur.

Gal. li. 6. cap. ph. p

4 Materiam apparantibus, frigidam, vt melle roſato, oxymelite ſimplici, ſyrup. oxa-

lidis,

lidis, cum aqua abſinthij, quæ repellit, digerit, & terget ſine manifeſto calore: bilioſam verò, vt quæ ferè turget ſtatim vacuare licet.

5 Materiam vacuantibus: vt, ſectione venæ, primùm cephalicæ dextræ, niſi ſiniſtra parte laryngis, angina magis ſæuiat: deinde vbi fluxio conſtitit, eius quæ ſub lingua eſt, quam ſi priorem ſecueris, ad partem affectam tracta materia phlegmonem augebis: quanquam ruſtici quidam parùm excrementoſi, eam ſæpe ſolam ferant, ſed vix vnquam initio, cùm tardi ſint ad remediorum vſum. Secanda autem omnino in angina ſic vena eſt, etiã ſi corpus atque adeò caput purum tibi videatur. Vt purgantibus materiã calidam: vt, pilulis aureis, vel polychreſtis, vel electario de ſucco roſarum, vel myrobalanis, aut ipſarum infuſo: frigidam verò pilulis de agarico, & aliis prius dictis in pituitoſis capitis affectibus.

6 Materiam laryngi impactam coquentibus & diſsipãtibus: partim gargariſmatis ex decocto vuarum paſſarum, ficuum paſſarũ, dactylorũ, chamæmeli, fœnigræci, croci: addito etiam melle roſato, vel diamoro compoſito: nam ſimplex principiò conuenit, vt lac incremento: partim admotis:

vt, oleo chamæmeli, liliorum, amygdalarum dulcium per ſe, aut cum farina ſe. fœnigræci, lini, vel cum nido hirundinum, ſi vis, prius coсto ex vino albo: is enim tota ſubſtantia hunc affectum iuuat, vt puluis ipſarum hirundinum, cum Auic. paratarum, & ſtercus humanum, & caninum ex oſsibus album: vtrunq; Gattinaria cum melle bono in fauces quoq; efflat, & filum laneum purpura tinctum, & quo poſtea vipera eſt ſtrangulata, collo cynanchici circundatum: filum quoq; multum cum cineribus, aut lixiuio coctum, & collo, vt calet, circundatum. Hęc autem omnia ſunt vtenda, vbi fluxio conſtitit, in ſtatu ſcilicet ipſo, & præcipuè in declinatione, non principio, vel incremento inflammationis.

Gal. libr. 10. ſimpl.

Li. de inæqual. intemp.

Si autem cynanche reſolui nequeat (quę tamen curandi ratio eſt optatior) ſuppurantibus eſt coquenda: amplaſtro ex farina ſe. lini, & fœnigræci: deinde abſceſſus eſt rumpendus, manſo & deglutito duriore cruſto panis, vel immiſſo altius digito, vel, ſi cerni poteſt, ſcalpello: tuncq; inclinato capite, ne in pulmones ruat pus, effluere permittendum eſt. vlcus melle roſato, & aqua hordei tergendum: poſtremò glutinandum bolo armenia, ſanguine draconis, & thure.

Tuſsis

Tußis curatio.

TVſsis tot modis curatur, quot cauſas habet varias: ſi enim fit à cauſa externa, ea prius ablata, diſpoſitio partibus reſpiratoriis ab ea cauſa impreſſa, eſt abigenda: Si verò fit per conſenſum partium ſpiritalium cum aliis primariò affectis, præſertim quæ ab illis motis mouentur, vt ventriculo, hepate, liene, & ſi gurgulio, aut caput deſtillet: primùm his eſt ſuccurrendum: deinde ſi qua diſpoſitio partibus reſpiratoriis inhæſit, tollenda: ſi à pleuritide eſt, aut peripneumonia, per harum phlegmonarum curationem pòſt dicendam proſpicitur: vt ſi à pure collecto in thorace, aut pulmone eſt tuſsis: curationem eius in empiemate audies: ſi à rupta in pulmone vena, in ſputo ſanguinis: ſi à catarrho, is tibi ante eſt curandus, vt dixi. Si autem tuſſis eſt ob alium proprium partium ſpiritalium affectum, id eſt, intemperies calida, frigida, humida, ſicca vel ſola, vel cum materia: omnis per contrarium corrigenda. Si enim frigida ſola, calidis ſumptis, & admotis: vt, diamoſcho dulci, amaro, & aliis calidis, ouo ſorbili, & vino, reliquaq; victus ratione calida: quæ ſi imbecilla eſt, etiam anhelitus cohibitio ſanat: pulmone, per Paulus.

retentam expirandam materiam fuliginoſam calfacto, & ſpiritu cohibito in omnes arctos meatus penetrante.libr.5.ſympt.Similiter intemperies calida frigidis,humida ſiccis,ſicca humidis curatur.

Si autem tuſsis ab intemperie cum materia calida frigida excitatur (id quod frequentius accidit,& ob id à Raſi tractatur) ſex remediorum generibus curatur.

1 Victus ratione calida,ſi materia eſt frigida:frigida,ſi calida, vt in catarrho diximus,

2 Materiam fluere paratam apparantibus,craſſam quidem tenuantibus,& lētam incidentibus, & tergentibus:calidam verò & tenuem frigidis,craſſantibus,ſed lenientibus vias, non autem materiam pulmoni affigentibus,& inculcantibus;vt ſyrupis pectoralibus,violato & zizyphorum.ſi tamē humor calidus acer inſomniam parit, vt ſæpe fit,hora ſomni capiat ſyrup.papaueris vnc.vnam,ſyrup.violati,aut zizyphorū vnc.dimidiam cum duplo aquæ violarum, vel decocti hordei,vel prunorum, tamarindorum,myxorum,zizyphorum ſe.fri.cōmunium,vel bibat tunc aquæ frigidæ per ſe,aut ſaccharatæ, vel decocti hordei vncias quatuor,quinque,ſex: hæc enim omnia materiam calidam aut frigidā tenuem, craſſant.

erassant. Si verò frigida est materia & crassa, dabis syrup. glycyrrhizæ, mel rosatū etiā tersorium: syrupum hyssopi tersorium magis, & syrup. marrubii, maxime horum omnium tergentem cum duplo aquarum scabiosæ, hyssopi, prasii, fœniculi, adiantorū, vel decocti horum simpliciū & glycyrrhiza, dactylorum: quod etiam per se (dulce enim est) mane calens dari potest.

3 Purgantibus materiam: calidam quidem, cassia, manna, electario rosato Mesuæ, E. de succo rosarum, diapruno scammoniato, pilulis aureis, vel polychrestis à drachma vna ad script. quatuor: sed scammoniata & similiter valentia vitabis aēre, & ægri natura calidiore. frigidam verò pilulis cocciis, de agarico: quibus sumptis nocte, domi postridie manendum est: nō item si hora somni masthichinas, elephanginas, ex agarico trochiscato, ex hiera simplici aut composita sumpseris. Cùm autē ægrè hæc purgatoria à pulmonibus vacuent, Auic. & Rasis in hoc affectu purgationibus abstinent, ob distātiam pulmonis, & asperarum arteriarum ab intestinis, & negatam viarū communitatem: purgando autem à capite fluxuram materiam commodant.

4 Auertentibus prædictis purgantibus, & errhinis, & cæteris eiusdem classis reme-

diis, prius sæpe declaratis.

5 Materiam pulmonibus conceptam, expui facilem reddentibus (in quo studio curationis pars est præcipua) calidam quidem & tenuem pulmonibus immersam crassantibus, vt efflatione expellatur, non autem tussim ob tenuitatem eludat, nec dissiliat: talia sunt eclegmata quædam lenta: vt, de papauere, & diacodion, saccharũ violatum, iulep, & syrupus violatus, tragacanthum. E. diatragacanthi, decoctum hordei saccharathum: quæ cochleari sumpta in fauces, paulatim diglutiuntur, vt portio eius quædam in asperam arteriam deerret, vti nobis edentibus & bibentibus cibi & potus portio tenuior eodem transfertur: vel potius inspiratu violento in asperas arterias trahantur, & aliquanto pòst tussi reiiciantur: foris autem thorax oleo violato inungendus: si autem frigida est materia, sumat eclegma sanum & expertum, vel ex pulmone vulpis scriptum à Mesue in curatione phthisis, mirum in pulmone roborando: syrupum glycyrrhizæ: sumat autem sæpe, vt prius cochleario per se, vel cum decocto vuarum passarum, ficuum, glycyrrhizæ, & aliorum pulmonariorum: sumat item penidia E. diairis Nicolai ad ciceris magnitudinem: Foris autem

Gal. libr. vsus partium.

tem illinat oleum amygdalarum dulcium per se, aut etiam cum butyro recenti non salso, & croco pauco, vel etiam oleo, & muc tagine se. lini, fœnigræci, maluæ, althææ.

6 Materiam reliquam digerentibus, vt trochiscis, & suffitibus Rasis à Matthæo Gradi expertis.

Asthmatis curatio.

Asthma, id est, anhelatio à pituita crassa tracheas arterias obstruente (Nam quæ à sanguine fit angustia, & inde spirandi difficultas, in sputo sanguinis: quæ à peripneumonia in capite de ipsa: quæ ab vlcere pulmonis in capite de phthisi: quæ à luxatis intro spinæ spondylis, capite de gibbositate dicetur) curatur sex remediorum generibus.

1 Victus ratione calida sicca: vt aëre: vt cibo, carnibus scilicet tostis vel assis, non pinguibus neq; neruosis: vt, potu in pastu quidem parco, post pastus autem nullo, etiam si vehementer sititur ob cordis calorem minus quàm exigit, refrigeratum. Potus enim tunc ventriculo distenso diaphragma premit, & respirandi auget difficultatem: potest tamen bibere vbi cibus prior ventriculum iam egressus est. potest verò etiam prius os potu lauare, & gargar-

zare,

zare, & liquoris ſputum promouentis aliquid in aſperas arterias inſpiratu trahere.

2 Materiam in cerebro, pulmone, vel partibus aliis tranſmittentibus collectam apparantibus, calfacientibus, humectantibus, incidentibus, tenuantibus, tergentibus. Ne verò calidis multum initiò vtere, quia tenui reſoluto craſſum expuitioni ineptum relinquunt. ne etiam in hoc affectu chronico iiſdem continenter vtere: quia quibus remediis natura aſſueſcit, ea contemnit, quod ab aſſuetis non fiat paſsio. Adhęc quamuis hęc medicamenta qualitatibus manifeſtis conueniant: diuerſam tamen habent proprietatem occultam, qua hæc illis corporibus, illa aliis magis conueniant & conferant. Sunt enim medicamentis cum corporibus totius ſubſtantiæ proprietates, & familiares & repugnantes; quæ ſola experientia noſcuntur. Conueniunt igitur ſyrupi glycyrrhizæ, hyſſopi, praſsij, & his valentiores, de duabus, & de quinq; radicibus: oxymeli item ſimplex, compoſitum, & valentius ſcilliticum cum duplo aquarum hyſſopi, fœniculi, vel decocti radicis helenij, vuarum paſſarum, dactylorum, adiantorum & cæterorum thoracicorum.

Galen. in ſimp. paſſim.

3 Materiam ſi multa eſt, purgantibus (ſi enim tam pauca eſt, vt per ſputa excerni poſsit,

posſit, purgatione non opus eſt) vt, agarico trochiſcato, pilulis ex agarico Meſuæ (is enim cerebrum, thoracē, pulmones, tacito cōſenſu mirè purgat) pilulis cocciis pituitā à cerebro vacuātibus per ſe à drachma vna ad ſcript. quatuor, vel ipſarum, & pilularum ex agarico, aut agarici trochiſcati ana ſcript. duobus, vel E. indo ad ſemunciam, vel expreſſo drach. duarum agarici, cum ſalis gemmæ, & zingiberis ana ſcriptulo vno, decem horis infuſarum in aquæ hyſſopi, & ſcabioſæ quantitate ſufficienti, addendo E. indi drachmas duas, ſyrupi glycyrrhizæ vnciam vnam. Vt tamen à pulmonibus tandem attrahant purgatoria, in pilulis ſunt efficaciora, vt quæ mora in ventriculo longa à remotis partibus attrahunt. Conueniunt & aſthmati à catarrho pilulæ aromaticæ, de hiera ſimplici, vel compoſita, cum agarico ſemper, vt omnium ſimul dentur ſcriptula quatuor, quarto aut ſexto quoque die, hora ſomni. Poteſt etiam elleborus & colocyntis, aut potius hiera diacolocynthidos his tandem exhiberi, parata multum materia, vt facilius vacuetur. Sæpe autem repetenda purgatio eſt ob morbi longitudinem, modò ne purges dum velut in pulmone feruet, & exundat ſurſum materia per quoſdam paroxy

roxyſmos, & ſæpe certis periodis repetentes.

Acceſsionis enim tempore medicamento purgante materiam non agitabis, ne largius in pulmones fluat, & ſuffocet, ſed blandè ſputũ tunc prouocabis, aut per cucurbitulas, paulò ſuprà renum ſitum affixas, & recto corpore reuelles materiam ad arteriæ aſperæ truncum, confeſtim ruentem, & ſuffocationis periculum afferentem.

4 Auertentibus remediis: vt, errhinis, apophlegmatiſmis, cauſticis, & cæteris antè in catarrho & tuſsi deſcriptis.

5 Sputa promouentibus, hoc eſt, thoracem roborantibus, arterias aſperas dilatantibus, & incidentibus: hisq; vel ſimplicibus: vt, glycyrrhiza, vuis paſsis, ficis ſiccis, mixis, zizyphis, adiantis, hyſſopo, ſcabioſa, rad. helenij, ariſtolochiæ rotundæ, foliis & ſemine vrticæ, & cæteris dulcibus, nitroſis, ſalſis, amaris, acribus: vel compoſitis ex his, & ſimilibus ſyrupis, electariis, eclegmatis: quale ex braſica & ex pulmone vulpis factum, ab omnibus ſcriptoribus celebratur proprietate pulmones iuuare, vti pulueris ericij ſylueſtris drachmæ duæ ſæpe ſumptæ. Radix quoq; ari cruda, vel potius elixa, aut ſub cineribus aſſata, trita, & ſyrupis

thorac

thoracicis mista, sputum efficacissimè promouet: si eius, exempli gratia, semuncia cum eclegmatis de pino:& de pulmone vulpis, ana drachmis sex, cum syrup. glycyrrhizæ misceantur: cui addunt quidam vuas passas purgatas, ficus, dactylos, penidia, hyssopum, adiantum. Foris autem corpus linatur oleo amygdal. dulcium, butyro recenti, cum pauco croci, & linteis asperis molliusculè tricetur, vt per poros apertos aliquid materiæ exhalet.

6 Siccantibus & dissipantibus materiæ reliquias, suffitu cum thure, sulphure purgato, & etiam arsenico: quod mirum in id Gentilis prædicat, etiam si sit deleterium, & ob id vix vtendum, nisi ritè castigetur: sumptis etiam theriaca, mythridatio, diamoscho dulci & amaro, pliris arcotico, & similibus.

Pleuritidis curatio.

PLeuritis vera & resolui, & sputis perpurgari apta, curatur sex remediorum generibus: phlegmonem augeri prohibentibus, & quod eius iam est genitum resoluentibus.

1 Victus ratione ad quartum vsq; diem tenui, si vires ferre possunt, vt potione ptissanæ, vel ptissana tota, aut colata, seu aqua hordei, & hordeato curiosè cocto, vt

Libr. 1. de rat. victus acutorũ. voluit Hipp. deinde ad ſeptimum vſq; pane loto, vt ſalis & fermenti calor tollatur, & ex aqua alia percocto, portione butyri & ſacchari exigua, ad ſaporis gratiam adiecta: poſt diem ſeptimum, amygdalatum panis, aut hordeum, ex iure pulli coctum. Vini autem loco bibat decoctum hordei, vel aquam ſaccharatam. Vinum autem nunquam ante declinationem: quòd ſi vires nimis collabuntur, paulò pleniore victu vtendum eſt: vt, pullorum, vel aliarum carnium contuſo cum mica panis, vel expreſſo, vel cõſummato, quod vocant, id eſt, carnibus per ſe, aut cum pauca aqua in phiala vitrea coctis in vaſe alio aquam feruentem habente. Vinum autem ob conſuetudinem, aut virium imbecillitatem dare ſi cogaris, ſit imbecillum, dulce, aut aqua ſaccharata dilutum: niſi in hepate, aut liene ſit phlegmone, aut ſaltem obſtructio, quam dulcia omnia excitant, & geminant.

Dormiat eger in partem affectã, vt maiorem ipſius calore ſic quæſito, phlegmones materia largior reſoluatur, & indolentior ſit decubitus. Aluus ſit facilis: animi affectus tollantur, & cetera phlegmonem augere potentia.

2 Auertentibus materiam incrementum

phleg

phlegmones facturam:vt,sectione venæ cubiti internæ lateris eiusdem:aut si non apparet,communis:sed presso tunc cephalicæ ramo,vt ex sola interna vacuetur, pro virium robore(quas alioqui morbus acutus, sæua symptômata,victus tenuis deiiciunt) ætate,morbi magnitudine,ad coloris vsq; mutationem:vt lib.2.victus rat.acutorum docent Hipp.Gal.

Auertunt etiam cucurbitulæ inguinibus affixæ,& hypochondriis:frictiones,& ligaturæ,& fotus calidi artuũ,& balani,clysteres,sed clementes:quòd pleuritidi fluor alui sæpe superuenit,idemq; periculosus. *Aph.16. lib.6.*

3 Materiam apparantibus crassam (tenuis enim biliosa præsertim,à qua pleuritis frequentius fit:quia ferè turget,mox est vacuanda)& thoraci familiaribus,& sputum facilè reddentibus,calidam quidem vt syrup.violato,zizyphorum cũ duplo aquę hordei,vel aquæ coctæ & saccharatæ:syrupi autem acetati quanquam eadem præstant,thoraci tamen nocent:syrup.intybi, rosarum,cydoniorum,hepatici magis sunt quàm thoracici.frigidam verò,dictis in tussi & asthmate.Lactuca autem & portulaca valenter refrigerando,sputum prohibent. Vteris etiam decocto violarum,zizyphorum,myxorum,hordei,cum syrup.glycyr- *Aph.33. lib.6.*

 rhizæ,

rhizæ, zizyphorum post tertium aut quartum diem.

4 Materiam parti inflammatæ affixam vacuantibus, vt dicta phlebotome ad coloris sanguinis mutationem, vt medicamento purgante, si materia ad ventrem repat: purgante autem non valenter, nec astringendo, sed tantùm leniendo: Vitanda igitur scammoniata, licet Gal. libr. 2. rat. victus acutorum, hieram quæ colocynthidẽ recipit, propinet, & Hipp. ibidem elleborũ, & peplium valentia medicamenta, quòd illorum ætate clementia nondum erant inuenta, qualia sunt casſia, ad sescunciam cũ decocto thoracico sumpta. Vitandæ etiam myrobalani citreæ, licet sint chologôgæ: quia immoderatius astringunt. Eadem ratione rhabarbarum hic damnat Arcul. rhabarbari tamen drachmæ duæ vel tres, cum pauca spica minutim cõcisa infusæ, aut potius nostro more sine spica, horis decẽ vel duodecim in aqua violarum, & scabiosæ, & valenter expressæ cũ cassiæ recentis drach. quinque vel sex: vel cum mãnæ bonæ vnc. vna, tutò potantur diuitibus. vel mannæ vnc. duæ vel tres, dissoluãtur decocto thoracico, additis quinque vel sex drach. syrup. violati & glycyrrhizæ.

5 Sputum materiæ pleuritidem commit

tentis,

tentis, & in pulmones exudantis, facile & fluidum reddentibus aliis atque aliis, per varia eius phlegmones tempora:vt, ſyrupo violato, & zizyphorum ad quartum circiter diem: deinde ſyrup.violati vncia vni miſceatur ſemuncia ſyrup. glycyrrhizæ: ſemper eo magis augendi quo propior eſt ſtatus, violato interim proportione diminuto, cũ aquæ ſaccharatæ, aut decocti hordei vnc.tribus.

Ore etiam retenta, ſputum promouent: ſaccharum album, ſaccharum candum, & violatum, iulep.violatum, pilulæ, albæ hypoglottides, diatragacanthum per ſe, aut iulepo violato exceptum: diabuglosſatum quoque ad cordis robur. His ad diẽ quartum perfectis ſyrup.glycyrrhizæ per ſe, vel eclegma de pino. Si autem febris eſt vehemens, minus calidis vtendũ eſt. Foris quoque ad quartum vſque diem illinitur ceratum ex cera & oleo violato, & amygdalarum dulcium, poſtea ex amygdalino ſolo, vel chamæmelino.

6 Materiam reliquam digerentibus: admotis linimentis, vnguentis, cataplaſmatis, emplaſtris: fotu item per ſpongiam ex decocto chamæmeli, meliloti, furfuris: vel per veſicam eodem decocto plenam, aut frixo cum pauco vino, milio, & fur-

Hipp. & Gal. libr. 2. rat. victus acutorum. fure. Qui fotus initio adhibiti, si materia est tantum flatulenta, flatibus resolutis dolorem sedant. Si autem est vera pleuritis, materia largiore tracta, eam augent: ob id initio, vel nõ tentandus, vel minimum diu hic fotus, & primum colli, aliquanto pòst partis dolentis.

Olea fuerint idonea, amygdal. dulcium, & chamæmelinum; & cataplasma ex farina aut muccagine, sem. lini, fœnigræci, maluæ, althææ, & radicum, floribus chamæmeli, meliloti.

Aph. 20. lib. 6. Si autẽ pleuritis suppuretur, eadem olea cum butyro recẽti, & adipe gallinaceo coctionem promouẽt. Tussis frequẽs abscessum rumpet, & vociferatio, & vomitus, & sternutamentum, & vehemens corporis cõcussio, & tulacha herba. Aqua deinde saccharata, vel hordeĩ decoctum vlcus tergẽt: si febris autem est remissior, etiam hydromeli, vel aqua ex melle destillata, & decoctum cicerum rubrorum.

Vlcus denique glutinabunt, bolus armenia, terra lemnia, ad script. vnum, & cætera in phthisi dicenda.

Si autem pleuritis notha est, cucurbitulis, & phœnigmon excitantibus, foras magis trahatur, coquatur, rumpatur, tergeatur, glutinetur.

Perip

Peripneumoniæ curatio.

PEripneumonia, remediis propè iisdẽ, quibus pleuritidis curatur: quæ autem vtrique curandæ sunt propria, abundè docet Auicennas. *lib.3.fen. 10.tracta tu 24.*

Sputi sanguinis curatio.

SPutum sanguinis tussi reiecti, curatur quinque remediorum generibus.

1 Victus ratione refrigerante, siccante, astringente: vt, aëre, inspersis humi herbis, aqua rosarum, aceto, rosis, santalis, caphura, iisdemq; odoratis ab ægro.

Vt cibo tenui, potius quàm multo, ad biduum aut triduum: sed præterea emplastico & glutinoso: vt, cremore ptissanæ, lacte cocto cum amylo, aut farina hordei: inspersis vtrique malorum punicorum granis, panibus azymis, piscibus glutinosis: vt, anguilla, cyprino, tinca, extremitatibusq; animalium & partibus aliis neruosis, cartilaginosis, pinguibus, caseo recenti non salso (nam vetus calet) quæ sanguinem crassant, & ora vasorum illitu suo obturant. Lentes quoque, lac acidum, milium, panicum, oryza, quatenus siccant & astringunt huic affectui sunt salubria, & quæ etiam refrigerant: vt, lactuca, plantago, cucurbita, portulaca, etiam trita, & ore retenta. Aqua ferrata, aut chalybata per se, aut cũ iulep.

roſato.aut(ſi vires ſunt imbecillæ, & vini ſemper conſueti cupiditas) vino auſtero, craſſo:alioqui abſtinēdum vino eſt. Ex eadem aqua omnia eius alimenta coquenda. Vt, quiete corporis & animi, & ſilentio, & ſomno fluxus omnes cohibente.

2 Auertentibus ſanguinem à vena aperta, vel rupta, vt ſecta cubiti vena interna miſſo ſanguine frequente, vt tertia quaq; hora, vel quoties neceſſe eſt; ſed pauco, ſi iam multus eſt reiectus:ſi verò paucus, & æger plethoricus eſt:etiam paulò largiore, ex vena poplitis, aut malleoli:vt, menſibus in muliere prouocatis:vt, cucurbitulis coxæ, & natibus, & inguinibus affixis:vt, partium infernarum, & manuum frictionibus, ligaturis dolorificis, fotibus ex aqua calida:nam calor & dolor attrahunt.

3 Sanguinem æquantibus, & ad humorum.4.ipſum conſtituentium proportionem iuſtam reducentibus. Vt victu tenuiore, & parum nutriente, ſi ſanguis ipſe eſt largior:ſi billioſus eſt & acer, ac mordax, ſyrupo vtendum roſato, ex oxalidis ſucco, ex omphacio, ex ſucco granatorum, cydoniorum, myrteo, cum duplo aquarum oxalidis, plantaginis, roſarum, portulacæ, ſolani. quæ omnia bilis vim obtundant, & ſimul aſtringendo fluorem ſanguinis cohibeant.

beant. Deinde bilis vacuanda non ſcammoniatis, ſed aſtringendo cholagôgis, vt myrobalanorum citrearum drachma vna, & dimidia, cum ſemuncia ſyrupi violati, vel roſati, vel earundem vncia dimidia, aquis prædictis infundenda, & cum caſsiæ vncia vna, vel ſemuncia, vel rhabarbari drachma vna & dimidia, cum Meſue.

Si pituita aquoſa, miſtis melle roſato, & ſyrupo roſato cum aqua bethonicæ, & abſinthii etiam aſtringente, parata vacuetur myrobalanis cepulis, vel rhabarbaro, vel turbith ſiue zingibere: cum hoc enim pituitam craſſam vacuat, ſine eodem aquoſam & tenuem.

4 Glutinantibus vlcus, aut oris hiatum contrahentibus, & ob id ſanguinem ſiſtentibus, ſtatim cùm ad ægrum accedis, adhibendis, ne ſanguis immodicè fluat: vt, portulaca manſa, & ore retenta: Hæmatitæ lapidis aureo vno ſumpto: corallo albo, vſto potius quàm rubro: cornu cerui vſto, à drachma vna ad ſeſquidrach. bolo armenia, terra lemnia ſigillata, ad drachm. vnã hora ſomni: balauſtiis, malicorio, ſeminibus myrtorum. Nã vlcus glutinant, fluxũ aſtringunt, catarrhum tenuem craſſant & obtundũt. Tragacanthum autem, gummi *Raſis 4. cõtinẽtis.*

arabicum, maſtiche ſuo lentore glutinant, & vaſis hiatum opplent. Compoſita idem præſtantia ſunt, trochiſci ex terra ſigillata, troch. ex electro, ex ſpodio ad drachm. vnã cum ſyrup. vel aquis aſtringentibus.

Antidotus Philonis, vel hac mitior athanaſia Nicolai, primis quatuor diebus etiã efficaciter ſumuntur contra catarrhum tenuem: & vt frigore ſuo, partes ſanguine fluentes contrahat. In idem ſanguis hirci non concretus proprietate ſua valet Auic. & centaurium eidẽ, & Cõciliatori, & Dioſcorid. à drach. vna, ad drachmas duas.

Differentia. 360.

Syrupi quoque, roſatus, cydoniorũ, myrtinus granatorum, ribes per ſe, vel cum aquis roſarum, portulacæ, & ſimilibus: vel etiam cum drachma vna, nunc cornu cerui, nunc lapidis hæmatitæ, nunc trochiſcorum prædictorum, ne vni aſſueſcat natura.

Hæc vero etiam ſuppreſſo fluxu continuanda, ne repetat: Eclegma quoq; ex ſacchari roſati, tragacanthi ana vnc. vna, boli armeniæ, cornu cerui, balauſtii, gummi arabici, ana drachma vna: exceptis ſyrup. violato: glutinat. Illinatur foris thorax oleo chamæmeli, vel amygdalarum dulcium, potius quàm roſato, myrtino, cum aqua ſcabioſæ, potius quàm ſolani, vel portulacæ, ne hæc aſtringendo ſanguinẽ intro cõpellant,

pellant,& sputum sanguinis redintegrent.

5 Symptωmata, præcipuè sanguinis in pulmone & arteriis asperis concretionem corrigentibus: vt, oxycrato, oxymelite simplici, composito, scillitico ad vncias duas, cũ aqua oxalidis, si tussis abest: si verò adsit, aceto eam prouocante abstinẽdum est.

Theriaces quoq; drachma vna & dimidia cum aqua hyssopi, & scabiosæ, vel diacurcumæ drach. duæ, vel coaguli leporis script. vnum per se, vel drach. dimidia cum aqua hyssopi & scabiosæ. Si tussis quoque molesta adsit, curetur vt dictum in catarrho & tussi.

Phthiseωs curatio.

PPthisis, id est vlcerosa pulmonum dispositio curatur (si curabilis est) quinq; remediorum generibus.

1 Victus ratione, si febrem & emaciationem spectes, refrigerante, humectante: si vlcus causam mali, calida sicca. Sit igitur calido, frigido temperata, sed siccior vlceris gratia, nisi indicatio à febre præpolleat, & minus siccantia exhiberi cogat: tamen à causa præsente, vlcere scilicet sumpta indicatio magnarum est virium, ob id Gale. phthisicos mittebat Thabias vbi aër erat siccior, & sanabantur. Cibi autem sint co- *Libro 5.*
ctu faciles, quòd calor natiuus phthisico *metho.*

est imbecillus:sint item boni, & multi alimenti,vt corpus emaciatum instaurẽt:sed liquidi & tenues: vt vias phthisicorum ob siccitatem contractas facilius subeant, & penetrent:ob febrim quoq; refrigerent nõnihil,& ob vlceris saniem,detergeant, & ob solutionem continui,glutinent.Quas dotes omnes habet lac:facile enim coquitur, ac omnium quæ alimenti gratia sumimus, lac,butyro & caseo multum nutrit:optimũ optimi est succi:sero casei & butyri liquidum est,subfrigidum est:vt cap.20.libr.5. simpl.terget sapore dulci butyrosæ substãtiæ,& acrimonia seri:glutinat caseo,& eodem,ac butyro est emplasticum. Lac autem asininum & caprinum frigidum magis & tergẽs:quia serosius.ouinum autem,& eo, vaccinum plenius nutrit,& valentius glutinat,quia butyrosius & caseosius:muliebre autem ad omnia simul est præstantissimũ. In singulis autem prædictis lactis differentiis, potes singulas eius facultates augere, aut minuere idonea victus ratione ipsius animalis:vt,lactuca,portulaca,cichorio nutritum,refrigerans magis lac habet: fœniculo,hyssopo,adianto,hordeo, terget magis:rubi,lentisci,salicis, vitium foliis:glutinat potentius,&c.à Gal.scripta,libr.7.metho.de lacte asinino,& lib.3.alimen.& 1.sanitatis

Serum variis etiam substãtiis constat.

nitatis tuendæ. Sumatur autem mane ieiunis, horis tribus, aut quatuor ante cibum, vnc. quatuor primùm: quas si rectè confecerit, postridie quinq;, sex vncias, & sic diebus consequentibus auctum, si bene cõcoquat, vsque ad lib. vnam. Sumat autem ex mamilla, aut minimum diu extra propria conceptacula moratum (illic enim vt sanguis & semen promptissimè corrumpitur) per se, aut cum pauco melle, vel saccharo, & sale, ne in ventriculo acescat. à lacte hausto, non dormiat, ne corrumpat, nec corpus exerceat motu aut frictione, ne crudũ lac in corpus trahat.

Salubria etiam sunt iura multum succulenta, ex carnibus caporum, phasianorum, perdicum, cum amygdalis, glycyrrhiza, seminibus frigidis, bolo armenia, saccharo rosato. Ex hisq; & similibus, velut buccella, aut marcipanes, & similia, parua mole multum nutrientia. Cicera etiam ex iure prædicto multum cocta, sunt multi nutrimenti, & ob lentorem diuturni, cancri fluuiatiles, limaces, testudines, & ex limacibus aqua capitello destillata.

Potus sit præditus iisdem facultatibus, quibus est cibus: vt, vinum album tenue, non vaporosum: quidam potu solius lactis sunt persanati, vt testatur Rasis lib. 4.

conti

continentis, quod erit prestãtius, si chalibs, aut ferrum candens, in eo fuerit extinctũ. Cætera sumenda, admouenda, facienda, educenda, eodem spectant, quo aër, cibus, potus.

2 Causam phtisis abigentibus, quæ si est catarrhus, curetur, vt diximus: si vas ruptũ curetur, vt in sputo sanguinis habes, si humor in pulmonibus erodens, apparetur & vacuetur.

3 Vlcus pulmonis tergentibus dulcibus, & amaris: vt, syrupo glycyrrhizæ, hyssopi, prassij, melle rosato cum aqua scabiosæ dupla, vel adianti, fœniculi, hyssopi, vel decocto pectorali: si verò febris vrget, cum decocto violarum glycyrrhizæ, se. frigidorum communium, myxorum, detur syrup. violatus, rosatus, mel rosatum, aqua saccharata, vel parum melsita, decoctum cicerum rubrorum: laccum saccharo violato.

4 Vlcus carne implentibus, & glutinãtibus, quæ duo naturæ sunt opera, si ipsius impedimenta tergendo sordem, & siccando saniem sustuleris: maxime vsu crebro sacchari rosati, sed pauci: hoc enim terget saccharo, & rosarum amara substantia, saccharo nutrit, rosis refrigerat, & glutinat. Cùm igitur id vnum omnia complectatur,

quib

quibus eget hic affectus, non abs re Rasis, & Auicennas plurimos phthisicos sacchari rosati vsu persanatos affirmant: id quod si recens est, acrimoniæ particeps est, eaque potentius terget. Si verò glutinatione magis opus est, quia sputum adhuc cruentum est, non purulētum, vetus dabitur cum bolo armenia, vel sanguine draconis: quorum astrictione, si materia pulmoni affigitur, sumatur syrup. glycyrrhizæ, vel hyssopi cum decocto pectorali, aqua scabiosæ, & similibus.

Sunt præterea quæ phthisi prosunt totius substantiæ proprietate: vt, pulmo vulpis, & ericij siccatus & pulueratus, & ex pulmone vulpis, eclegma Auic. liquidum. Quibusdam etiam catarrhosis animalibus, & inde phthisi multùm obnoxiis, herba quædam est cognita, hominibus ignorata: cuius vsu vlcus in pulmone ouis glutinatum inuenit Auenzoar: sunt enim, vt idem ex Hermete scribit, plantis & metallicis corporibus facultates, quas si homo cognitas haberet, ea faceret, quæ magicorum putantur. *Conciliator.* *Quibusdam Bipēnella putatur.*

5 Symptωmata corrigentibus: vt, alui fluorem, ob coctricis & retentricis ventriculi, & aliarum partium facultatis imbecillitatē: vt, puluere à Rasi descripto, & dia- *Aph. 4. lib. 5.*

rhodo

rhodo Abbatis, vẽtriculum, hepar, & alias partes male nutritas roborante. Emaciationem verò etiam phthiseωs symptôma corrigunt, aqua carnium, iura prædicta. Si verò phthisis omnino est insanabilis, vel non tractanda, vel blandè, & callus persiccantia excitãdus est, quòd mulieri furnariæ phthisicæ dicit accidisse Matthæus Gradi: inspirato enim sępe furni aëre sicco, vlcus occalluit, vixitq; postea annos viginti octo.

Palpitationis cordis curatio.

Cordis palpitatio, seu tremor quinq; præsidiorũ generibus ex Auic. & Rasi curantur.

1 Victus ratione, si à causa est calida, refrigerante (vt aëre alterato frigidis odoribus, oxycrato, rosis, aqua rosarum, caphura: addito vino odorifero pauco, aut mosco, aut ambra aut alio calente, vt frigida ad cor promptius penetrent) à causa verò frigida: calfaciente: vt, aëre alterato, roremarino, maiorana, origano, ambra, mosco, & similiter calidis odoramentis. Aëris enim ratio præcipua est habenda, vt qui inspiratus ad cor mox penetret, citoq; iuuet, vel noceat.

Cibi quoque in calida refrigerẽtur, oxalide, aceto, omphacio, succo arãciorum, ci-

troc

trorum, limonum Auicennæ laudatorum in febribus acutis. Vitetur vinum præsertim generosum, & vaporosum: si imbecillo est ob consuetudinem vtendum, diluatur aqua, decocto hordei, vel alio refrigerāte, aut bibat decoctum coriandri præparati, cum iulep. violato, aut rosato. Similiter cæteris sumendis, admouendis, educendis, faciendis prius sæpe dictis, contra causam pugnandum est.

2 Materiam apparantibus, & tenuantibus crassam: calidam quidem, frigidis: frigidam verò calidis: sed ambobus moderatis ne cor pars princeps, & vitæ fons, ab immoderatè tam calidis quàm frigidis in contrariam intemperiem præcipitetur. Sed in calida, frigidis aromata quædā calida (vt dixi) miscenda: quæ frigidorum aditū sibi dēsando præcludētium vim ad cor ipsum deducant, nisi magnum sit cordis incēdium, vt in causo. Tunc enim solis frigidis pugnādum, quales trochisci de caphura Rasis in tremore cordis: alioqui crocus, & pauca quædam aromata cum Auice. & Mesue illis sunt miscenda.

Materiam igitur crassam, calidā tenuādo apparant: syrup. violatus, intybi, ex succo oxalidis, ribes, acetatus: &, si valentius refrigerandum, syrup. maxime cardiaci,

ex ſucco acido limonum,aut potius citrorum,cum aqua roſarum,portulacæ,lactucæ,intybi,ſolani,plãtaginis: quibus ſe multos curaſſe affirmat Matthæus Gradi. Frigidã verò & pituitoſam incidunt,tenuant, tergent,mel roſatum,oxymeli ſimplex,cõpoſitum,ſquilliticum:& ſi valentioribus eſt opus,ſyrup.de duabus vel quinque radicibus cum aqua bethonicæ,ſcabioſæ,meliſſophylli,quæ ſanguinem cordis, humore melancholico expurgat. Eodem pertinent ſyrup.pectorales,glycyrrhizæ,hyſſopi, praſſij: ſyrupus quoque de thymo, epithymo, de pomis à Meſue ſcriptus in melancholia: ſyrup.fumariæ cum aquis bugloſsi vtriuſque,fumariæ,ſcolopendrij, quod vt prædicta efficax eſt ad purgandos humores melãcholicos & aduſtos.

3 Vacuãtibus materiam,calidam quidẽ, rha barbaro à drachma vna ad ſeſqui drac. puluerato : infuſo autem à drach. duabus ad drachmas tres,in aqua intybi:bilẽ quoque vacuant myrobalani citreę:additis vbique etiam cordialibus,ne cordi noxa inferatur: ob quam ſcamoniata ſunt vitanda. Frigidã verò materiam, præſertim pituitoſam vacuabis diaphœnico,electario Indo, myrobalanis cepulis,agarico etiam cordiali Auic. Si autem materiam melancholicã

Li.de viribus cordis.

ſumus

ſumus vacuaturi, confectio Hamech, Meſuæ pilulæ ex lapide cyaneo, pilulæ Indæ dentur. Vena quoque baſilica ſecetur, dextra quidem ſi palpitatio à ſanguine eſt: ſiniſtra verò, ſi à vapore ſpirituoſo largiore in ventriculo cordis ſiniſtro: ſi autem palpitatio vrget multum, vacuamus nondum apparatam materiam. Gal. & Auic.

4 Materiam à corde ad partes ignobiles auertentibus, præſertim dum ſymptomata ipſius vrgent: vt, ſecta vena malleoli, frictionibus, & ligaturis dolorificis partium extremarum, clyſteribus: cucurbitulis.

5 Cor ipſum roborantibus, & intemperiem ipſius corrigentibus, etiam per dicta omnia auxilia miſcendis: calidam quidem frigidis: frigidã verò calidis, & iis vel ſumptis, vel admotis: ſumantur verò ſimplicia in frigida: vt, bugloſſus, zedoaria, doronicum, meliſſophyllon, citri cortices & ſemẽ, moſchus, ambra, caryophylla: Compoſita, diabugloſſarum, diaborraginatum, ℈. de gemmis, diambra, diamoſchõ dulce & amarum Meſuæ. ℈. Conciliatoris differentia. 196 confectio de hyacintho Auic. regibus & principibus dicata.

Admoueantur autem medio thoraci epithemata ex lib. vna aquarum meliſſophylli, bugloſsi vtriuſque, ℈. roſati aromatici

tici vnc, vna, cum cinnamomo, caryophil. nuce moschata, & aliis simul calefactis cum panno lineo, ex iisdem pulueratis moscho, ambra, ligno aloës, been vtroque, corallio omni, fragmentis cordialibus, floribus buglossi, melissophylli, sacculi ex panno conchiliato consuti & calfacti, medio quoque thoraci applicētur. Ex iisdē pulueribus cū ladano, & cera, pomū odoretur cōtinēter. In calida verò causa sumantur diarhodon abbatis Nicolai, & cōmune Mesuæ, Є. triū santalorū, saccharum rosatū, & violatū, trochisci caphuræ Mesuæ: aut si magna est caliditas, Rasis sine croco. Simplicia itē, spodium, caphura, rosæ, violæ, acetū, corallia, santala, margaritæ, mirè cardiaca omnia. Admoueantur autē epithematta ex prædictis, cum aquis rosarū, violarū, plātaginis, oxalidis: pomū quoque aut sacculi ex iisdē. Si autem tremulus iste motus cordis à veneno est, aut vermibus, postea tractabitur.

Syncopes curatio.

SI syncope adest, spirituum in partibus externis paucorū resolutio prohibēda est aqua frigida, aut rosata, faciei & aliis partibus nudis inspersa: nisi syncope sit à causa frigida, vel ab alui fluore, quem frigida materias intro comprimens augeret.

Vbi autem syncope est ab æstu, aut febris

bris incendio resolutis spiritibus, saluberrimum est aqua frigida, aut rosata per se, vel cum aceto faciem rigare, & spiritus nutrire odoribus bonis, nisi syncope est à præfocatione ex vtero. Tunc enim grauiter olētia, sed ori stomachi grata, naribus sunt adhibenda. Spiritus autem non solis odoribus bonis, & vino aromatico instaurandi sunt: sed etiam ouis sorbilibus, carnibus bonis, & ex his aqua, aut iure, intritis, contusis, concretis, analepticis. Aeger itē à syncope, hoc est, virium omnium lapsu præsente est reuocandus, & spiritus intro cōculcati foras sunt euocandi frictionibus partium extremarum, ligaturis dolorificis, vellendo nasum, auriculas, pilos: sternutatoriis, cucurbitulis in coxis, & spathulis: si autem syncope est, ob magnam spirituum larga vacuatione inanitorum penuriam, frictionibus, & dictis nunc remediis abstinendum: quietiq́; æger permittendus, hausto vino, & odoribus admotis. Syncopes curationem singulis causis debitam, ex Gal. lib. 1. ad Glauc. & lib. meth. 12. repete.

Choleræ morbi acuti curatio.

CHolera morbus est cùm vomitu, & deiectione biliosa deiiciuntur tanto sæce impetu, vt inanito simul spiritu multo ires lāgueāt, & tremor cordis, ac syncope

ſæpe ſuccedant,& mors:ob id morbis acutis adnumeratur Hippocrati. Curatur autem remediorum generibus quatuor.
1 Victus ratione varia in affectu incipiẽte,& procedente,& ob ſymptωmata ſuccedentia. Affectu incipiente,ſit aër calido frigido temperatus, parùm luminoſus: nam lumen & calor humores exagitat, & ſpiritus reſoluit:tenebræ contrà ſedant, & quietos reddunt:frigus verò quanquam ſpiritũ reſolui prohibet,quia tamen materias intro ad ventriculũ & inteſtina ex ipſius corporis habitu protrudit,noxium eſt. Odoribus bonis ſpiritus nutriantur & inſtaurentur. Cibus detur paucus,coctu facillis, ſi virium proſtratio impendet. Si autem oppreſsio tantùm & aggrauatio,cibo abſtineatur. Ventriculus autem ad vomendum & deiiciendum effuſus,ante cibum eſt roborãdus,admotis,ſi materia frigida & pituitoſa eſt,calidis:vt,oleo de ſpica,menthæ, abſinthij,maſtichini,nardini, vel vnguentis, ex iiſdem oleis & puluere menthæ, abſinthij,maſtiches,ſpicæ nardi,caryophyllorũ, cinnamomi, cardamomi, galangæ, nucis moſchatæ,xylaloës,& pauca cera,vel fotibus ex iiſdem in vino rubro auſtero incoctis:ſi calida,frigidis:vt,oleo violato, roſato, cydoniorum, myrteo & puluere roſarum,

rum, violarum, ſantalorum, corallij, balauſtiorum, malicorij factis ex his linimentis, vnguentis, fotibus pro varia ægri gratia. Sumptis quoque roboratur, in frigida quidem calidis: vt, ſyrup. de mentha, miua cydoniorum aromatica, ſyrup. cydoniorum cum aromatibus Meſuæ, ſyrup. de corticibus citri grato & cardiaco, ob id idoneo, ſi etiam adeſt ſyncope. In calida verò frigidis: vt, ſyrup. & iulepo roſato, de ribex, de granatis, de limonibus, de acida citri parte, datis à duobus aut tribus cochlearibus ad quatuor, & non multo pòſt cibo coctu facili, & grato, etiam ſi parum affectui conueniat: vt, aqua carnium perdicis, vituli, agni: q̄ quomodo ſit facienda, docet Auic. Detur etiam vna penſilis ſiccata: ſi appetitur contuſum, oua ſorbilia cum ſucco limonum, aranciorum in calida: cum cinnamomo autem, cardamomo, pauco vino puro in frigida. Odor quoque pullorum toſtorum, & aliorum ita conditorum inſtaurat vires, ac appetentiam excitat. Potus ſit: in frigida, vinum generoſum, odoriferum: id enim omnium celerrimè vires inſtaurat, præſertim ſi ſyncope adſit: in calida autem, Vinum granatorum. Vitentur autem quæ cauſas has augere poſſunt, & animi affectus, qui materias intro tra-

hunt: vt, mœror, timor, cura.

2 Materiam in ventrem receptam vacuantibus, vomitu, aut potius deiectione, vtro natura repet. vomitum igitur iuuabis sola aqua tepida: vt quæ nec materiam nouam attrahat, neq; repertam foueat, sed temperet & vacuet. Remedio est eadem ventriculo à bile flaua in ipsum ruente oppresso, vel roso: in vtroq; autem affectu per se detur, non cum oleo aliquo, vt quod ventriculum & intestinum relaxet. Potes aquæ tepidæ miscere syrupum acetosum ad saporis gratiam, non ad incidendum, aut tenuandum, quòd materia in hoc affectu non sit crassa, lenta: aqua saccharata, aut decoctum hordei, aquæ loco propinari potest. His tamen astringentia non miscenda (nisi virium cadentium imbecillitas id suaderet) quia materiam ventriculo contumacius affigunt. Cùm verò aqua sit flatulenta, illi incoque vel misce cumini semunciam, vel circiter, aut nitri ʒ.ij. Ea autem ad vomitum quàm ad nutrimentum multò largior est bibenda, vt ea copia retentrix grauata expultricem mox stimulet. Si autem materiæ ad sedem feruntur, eas iuuamus, si vires valent, casia, vel manna, vel rhabarbaro in substantia, vel decocto myrobalanorũ: non autem valentiore, quòd materię

ad

ad fluendum sunt paratę. Si verò vires sint imbecillę, sunt firmãdę: pòst humores abundãtes familiari ipsis medicamẽto purgãdi.

3 Materiam à toto corpore in ventriculum & intestina ruentem apparantibus, & vacuantibus, si aquosa aut biliosa: si autem corrupta & maligna turgeat, sine apparatu vacuantibus: si benigna est, in contrarium auertentibus (quibus etiam vtendum est, vbi ventrem nimium fatigat aquosa aut biliosa) vt, balneo ad cutim trahente, ligaturis dolorificis, frictionibus. Venter etiam inferior per sumpta & admota astringẽtia, & refrigerantia, si calida est materia, roborandus, & viæ claudendæ, ne tam promptè fluxionem recipiant: præsertim vbi pro copiæ ratione iam præcessit vacuatio.

4 Symptωmata in hoc affectu sæuissima corrigentibus: vt, sitim, aqua hordei, iulepo rosato, succo, & syrupo granatorum: vt spasmum ex inanitione, litu, vel fotu, vel balneo, ex oleo violato, si causa est calida, liliaceo, si frigida, & cæteris in spasmo dictis: vt vomitum immoderatum sistentibus, cucurbitula ad fundum ventriculi affixa, vel cataplasmate ex pane, vino rub. astringente, & puluere mastiches, cinnamomi, absinthij, menthæ, cariophyllorum: vel si causa est calida, aceto, aut vino granatorum,

puluere malicorij, balaustij, & similium frigidorum astringentium.

Imbecillitatis ventriculi curatio.

IMbecillitas ventriculi curationem propriam non requirit, sed cessat, morbo, eius causa, profligato. Nullum enim symptωma, quà symptωma est, aliquid indicat. Si enim ventriculus est imbecillus à tumore præter naturam, curato tumore, imbecillitas, tumoris symptωma cessat: eodem modo in aliis eius affectibus, quos dolor & imbecillitas sequuntur. Quæ vero imbecillitas ventriculi à magno aut longo morbo reualescentibus adest, ea roborantibus qualitate, tum manifesta, tum occulta corrigenda est. Si enim imbecillius est ventriculus ab intemperie calida, per refrigerantia curatur, & contrà: similiter in aliis intemperaturis, tam simplicibus quàm compositis: tam solis quàm cum materia est faciendum. Non autem semper in ventriculo imbecillo vtendum calidis, siccis, astringentibus: quem errorem præceptoribus suis appingit Gal. lib. 7. Meth.

Libro 7. Metheor.

Si imbecillus est ventriculus ab intemperie frigida, humida ex cruditate, coctioni prospiciatur exercitatione, somno, taciturnitate, & silentio: & admotis calorificis

siccant

ſiccantibus: ſed in primis ſumptis: alimentis quidem delicatis, coctu facilibus parum humidis: medicamentis verò materiam apparantibus, incidendo, tenuando, tergendo: deinde vacuantibus vomitu, aut potius deiectione. Similiter à morbo reualeſcentibus, ventriculus laxior, frigidior curatur ſyrup. ſtomachicis, quorum præſtantiſsimi ſunt, ſyrup. abſinthij Ro. etiam hepar roborans: ſyrup. ſeu miua cydoniorum aromatica, & diacodonium Galeni in fine 6. lib. ſanit. tuend. ſyrup. menthæ, cum dupla aqua menthæ, & abſinthij præcipuè, vel fœniculi, bethonicæ: cùm Є. roſato Gabrielis, Є. diaromato Meſuæ, galanga puluerata cum vino albo ſumpta, vel in pilulas cum ſyrup. menthæ, vel ſimili, formata, per horam vnam ante cibum, & diagalanga ſecreto quibuſdam remedio, præſertim ad flatus ipſius reſoluendos: Є. ex xylaloë, zingiberis conditi radice vna mane ſumpta, vel theriacæ, aut mithridatij drachma vna ſemel in ſeptimana, granis piperis 6. 7. 8. integris (ne puluerata ad hepar rapiantur: quod ferè calidum eſt, quibus ventriculus eſt frigidior) hora antè cibum dimidia deuoratis. Corallium etiam probatur, præſertim cùm imbecillius eſt ventriculus ab intemperie calida: quia ipſum eſt frigidum:

& tunica interior ventriculi gallinarum, quam vt ventrem mergi, & struthiocameli damnabis cum Galeno. Per admota quoque ventriculus est firmandus, & dolor sedandus: in frigida quidem causa, per calida: vt, oleum de spica, mentha, absinthio, mastiche: vt, vnguenta, vel cerata, vel emplastra ex iisdem oleis, cera & aromatibus stomachicis: vt per nucem moschatam, xylaloē̃n, caryophylla, galangam, mastichen, mentham, absinthium: forma remediorum, sæpe mutata, ne vnu assuefacta nutura eius vires contemnat, ab eoq; nihil patiatur. Ob id etiam foueri potest ventriculus paulò antè pastus, spongia imbuta vino aromatico, cui incocta sint menthæ, absinthij, schœnanti ana Ma. vnus, cinnamomi, ciperi, calami aromatici ana drachmæ duæ, mastiches, nucis moschatæ, ana drach. vna. Post hunc verò fotum poris ab eo apertis, salubriter prædictis oleis partem illines. Bombax quoq; bene carptus, eodem vino aromatice mersus & siccatus: deinde pulueribus prædictorum aromatum fartus, in epithema ventriculi, forma scuti consutum, tectum, ligatum imponatur: vel ex iisdem sacculi.

Gale. lib. 5. Simpli. cap. 5.

Pueri quoq; carnosi non facilè sudantis venter admotus, calore suo coctionem

potens

potenter adiuuat, & catulus pinguis, & palma manus, si carnosa est: decubitus quibusdam probatur, principiò in latus dextrum, vt ad fundum ventriculi carnosius, & ob id calidius, & ad coquendum valentius, alimentum descendat: deinde in sinistrum, vt hepar ventriculum amplectatur, & suo calore ipsius coctionem iuuet: postremò absoluta coctione, rursus in dextrum: vt tum per pylôrum fundo insertum os ventriculi infernum chylus excernatur in ecphysin, & tenuia intestina distribuendus per venas mesaraïcas in hepar. Quibus tamen hepar calidius, salubre non est primò in dextrum cubare, nec diu, nisi consueuerint. Si verò causa mali calida est, sumantur frigida hæc: syrup. cydonioriũ, rosatus, ex succo oxalidis, de ribes cum duplo aquę rosarum, plantaginis, oxalidis: diarhodon abbatis, aut commune, Є. trium santalorum, conserua rosarum, saccharum rosatum, caro cydoniorum. Sumantur autem horis tribus ante pastus: quæ omnia præter oxalidem, astringendo quoque laxam à calore partem roborant. Admouenda autem oleum rosatum, cydôniorum, myrteum per se, vel cum rosis, balaustiis, malicoriis, santalis, spodio, corallio: forma linimenti, vel alia. Caue autem ne ventriculum

partem

partem natura frigidam, immodicè refrigeres, & sic vim eius coctricem prosternas. Quamuis enim ventriculi intemperies calida & frigida, æquè citò curentur, vtraque per sibi contraria: non tamen æquè tutò: tutius enim calefacis quàm refrigeras. Si imbecillius est ventriculus ab intemperie sicca, curatur vti febris hectica humectantibus: vt, lacte, balneo ex decocto maluæ, violæ nigræ, lactucæ, capitibus, & intestinis veruecum, vino imbecillo, fuluo, diluto, herbis humectantibus.

Gale. lib. 7. Methe.

Doloris ventriculi curatio.

Dolor ventriculi magna cura, præcipuoq; studio placandus, quod is actionem habet chylωsin, seu alimenti in chylum mutationem toti corpori communem, seu quo chylo in sanguinem mutato, partes corporis omnes nutriuntur. Fit autem hic dolor vt alius quiuis ab alteratione subita, aut solutione continui. Alteratio ipsa intemperiem facit calidam aut frigidam, (nam duæ reliquæ vix per se sunt dolorificæ) aut solam, aut cum materia. Si intemperies est cum materia, curatur quinque remediorum generibus.

1 Victus ratione contraria ipsi materiæ: vt, calida, aromatis &c. infrigida: frigida, vt vino granatorum &c. in calida, vt paulò

antè

antè fuſius diximus.

2 Sedantibus dolorem ſtatim vtendis, quòd ventriculus ſenſu eſt tactus exacto præditus: præſertim ore ſuo: qualia ſunt quæ cauſam ipſam, hoc eſt, materiam dolorificam ventriculo expellunt vomitu, aut deiectione: ſi verò altius in ventriculi tunicas ſit recepta materia, antè apparanda eſt incidentibus, tenuantibus, tergentibus, quàm vacuari poſsit: ac interea vt ſedetur dolor, adhibe anodyna, quæ temperatè calida ſunt, & ferè humida, partimq; relaxãt, materiæ aliquid digerunt, tenſionem minuunt: vt, fotus cum impleta veſica, vel cum ſpongia imbuta decocto chamæmeli, meliloti ſe. lini, fœniculi: vel linimentum, ex oleo lini, chamæmeli, anethi: vel vnguentum, ceratum, emplaſtrum, ſimili materia cõſtans: vt, farina ſe. lini, fœniculi, radice althææ. Cyathi etiam duo, aut tres, ſeu vnciæ tres vel quatuor & dimidia decocti chamæmeli potu mirè iuuant. Quæ ſi vincantur, & vires dolor proſternit ſtupefacientibus ſumptis, vt opiatis zazanea Meſuæ ad drachmas duas, vel athanaſia Nicolai à drachma vna, ad ſeſquidr. vel Philonio Romano, Auic. valentiſsimo à ſemidr. ad drachmam vnam. Illa enim ſomnum conciliant, per quem vires inſtaurantur, nec

Lib. 7. Metheor.

Lib. 5. simpli. ca. 18.

nec dolor ſentitur. virtute autem forti adhuc dentur, imbecilla, ne dentur: quia reliquum calorem extinguerent.

3. Materiam parantibus, calidam quidem refrigerantibus, & ſi affluit in ventriculum bilis, etiam aſtringentibus: vt, ſyrup. ex ſucco oxalidis, acetato, roſato, granatorum, cichorii, intybi, violato cum aquis oxalidis, roſarum plantaginis, ſolani, cichorij, intybi. Frigidam verò & pituitoſam (qualis plurima eſſe conſueuit) melle roſato, oxymel. ſimpli. vel (ſi valentiore opus eſt) compoſito & ſcillite cum aqua bethonicæ, ſaluiæ, maioranæ: ſyrup. autem & aqua abſinthij pontici, pituitam affigit tenacius ventriculo: bilem verò indidem deturbat: abſinthium vulgare, vtrunq; humorem potenter deturbat: ſed malum eſt ſtomacho: quia minimum aſtringit, vti & ſeriphium. Melancholicam deniq; ſyrup. thymi, epithymi, fumariæ cum aquis fumariȩ, ſcolopendrij datis ad dies octo. Si à ſanguinis copia dolet ventriculus, vena baſilica dextra ſecta ſanguis mittatur quantum indicationes ſuadent.

Gal. lib. 7 Methe. & lib. 10. ca. ph. p. et li. 6. ſanit.

4. Materiam vacuantibus, ſed clementibus: & quorum vis hepar non tranſcendat: vt, hiera picra bilem & pituitam à ventriculo, & venis meſaraïcis, ac ſima hepatis

tant

tantum purgante, non autem ſcammoniatis, & aliis trahentibus etiam à remotis partibus: vt turbith, agarico. Hiere loco, præſertim vbi ventriculi intemperatura eſt calidior, caſsia, manna, cum pauco rhabarbaro, myrobalani citreæ vſurpentur.

Vomitus quoq; ex aqua tepida, bilem flauam ſurſum ad os ventriculi repentem vacuat. Quibus ſi malum non vincitur, etiam diaphœnico vtendum, cuius vis attractrix hepar quoque non ſuperat, licet ſcammonium, & turbith recipiat, ſed quorum vis lentore & aſtrictione dactylorum, amygdalorum, penidiorum, & aliorum cohibetur. Eadem ratione tutum eſt diacydonium ſcammoniatum, in quo vis calidorũ carne cydonia obtunditur. Idem præſtant pilulæ ex hiera ſimplici & compoſita, elephanginæ, maſtichinæ Conciliatoris. *Aphor. 4. lib. 4.*

ſ. Intemperiem abigentibus, calidam frigidis, & contrà, tam ſumptis, quàm admotis dictis capite ſuperiori. Si verò ventriculus dolet à flatibus, ſi qua ipſos materia fouet, apparanda & vacuanda: deinde flatus diſſoluendi, primum clementioribus: vt, temperatè calidis, vt chamæmelo meliloto: deinde valentioribus: vt, baccis lauri, alliis: vt Galenus libro 7. & 12. Methodi, aniſo, cumino,

galang-

galanga cum vino aromatite, aut cretico dulci, seu maluatico, vel diacumino, diagalanga, dianiso, & valentiore his confectione ex baccis lauri.

Phlegmones ventriculi curatio.

PHlegmone ventriculi curatur vt phlegmone pulmonis, & phrenitis principiò scilicet repellentibus & auertentibus materiam: deinde additis etiam digerentibus: in statu his propè solis. astringentia enim & partem roborantia resoluentibus semper miscenda in ventriculo, vt hepate, ob actionis eius necessitatem, Si resolui non potest, quod tamen est longe optatius, coquentibus est suppuranda: & vlcus, vbi accessus erupit, tergendum, siccandum, carne implendum, cicatrice tegendum, remediis quæ docent Rasis, Auic. & alij.

Lib. 7. & 11. Methe. Lib. de inæquali intemperie.

Singultus curatio.

SIngultus curationem recipit variam pro causa varia. Si enim est à causa externa (id quod raro accidit) vt aëris calidi aut frigidi occursu: hac ablata, & ægro in aërem contrarium translato, facilè cessat: si verò iam dispositionem reliquit, ea contrariis quoq; oppugnanda sumptis & admotis. Si verò fit à materia in ventriculo corrupta, aut cibo crassiore: si sursum repat, & æger facilè vomat, vomitu expellatur: si ad

fund

fundum ventriculi,clyſteribus lenietibus, aut etiam purgantibus medicamentis,caſſia,manna,hieræ mellitæ vnc.vna diaphœnico à drach.tribus ad drach.quatuor vacuetur:deinde ventriculus roboretur,partim admotis oleis,menthæ,abſinthii, maſtiches, & vnguentis,ceratis,emplaſtris,reliquisq; dictis in ventriculi imbecillitate, partim ſumptis:vt aromatico roſato,caryphyllato,zingibere condito,& aliis prius dictis. Si fit à ſenſu tactus ventriculi exquiſitiore,vel re aliqua mordaci:vt,acribus,cæpa,allio,porro, ſinapi, pipere, zingibere: hæc vacuentur deiectione, aut vomitu ex aqua dulci,vel hordei tepida,largiore quidem quàm potus gratia, non tamen tam copioſa,vt mox vomitum moueat:aliquandiu enim retenta,melius purgabit ventriculum:poſtea ventriculus roborandus ſaccharo roſato,violato,iulepo roſato,violato,diarhodo,& cæteris tam ſumptis,quàm admotis,in ventriculi imbecillitate deſcriptis. Si à flatibus eſt(vt plurimum fit)decoctum menthæ & cumini,& aliorum Raſi ſcriptorum.ad vnc.quatuor ſumptum,eſt ſalubre:adhæc ſemen aniſi,cumini,caſtorium,baccæ lauri,dianiſum,diacyminum, diagalanga,elect.de baccis lauri cum vino bono ſumpta.Cucurbitula quoque ventri

culo, vel etiam vmbilico admota, miraculi modo affectus flatulentos ventris inferioris derepentè mitigat, aut tollit.

Lib. 14. meth. Somno etiam longiore coquat venter materiam flatulentam: decoctum quoque chamæmeli, meliloti, anethi, pulegii, calaminthes, origani, abrotoni, se. ameos, fœniculi, baccarũ lauri in vino albo, vel aqua, & pauco vini albi odoriferi flatus potenter dissipat, si spongia hoc imbuta decocto, aut vesica eodem semiplena vẽtriculo admoueatur: illitus etiam ex oleo chamæmeli, liliorum, de spica, & ex his cum aliis, vnguẽta cerata, emplastra: filum quoque cum cineribus frixum, linteo inuolutum vtiliter admouetur, vel ipsi cineres per se frixi in scutella ex lixiuio vel vino aromatico, vel potius aqua vitæ super carbones ne flammam concipiat: Balneo quoque si vires va lent, & ieiuni sint, multùm iuuantur. Sternutatio quoq; & cohibitus anhelitus, quia cor calidius efficit & vicinas partes suppressis in ipso fumidis excrementis, coquit, aut dissipat flatus singultũ excitantes: id quod etiã vulgò fieri videas. Si ab hepatis phlegmone est illa, prius curãda. Si aũt singultus est à materia in ventriculo contenta, curatur quinque remediorum generibus.

Gal. aph. 22. lib. 5. & aph. 17. lib. 7.

1 Victus ratione contraria ipsi materiæ.

2 Apparantibus materiam: pituitosam melle rosato, syrup. de duabus radicibus, cum aquis supra scriptis. Melancholicam denique syrup. de pomis, thymo, epithymo cum aqua scolopendrij, fumariæ, & cæteris. Si autem bilis est, vt pituita tenuis, promptè vacuatur, nisi altius in tunicas ventriculi infarcta sint: tunc sequere Galenum.

3 Materiam sic paratam vacuantibus, sed clementibus, & quorum vis hepar non transcendat capite superiori scriptis. *Libr. 7. meth.*

4 Remediis materiam reliquam ventriculo tenacius affixam excutientibus: vt, vomitu, sternutamento Hippocrati libro 6. Apho. 13. clamore, saltu, equitatione in equo succussatore: aqua etiam faciei clam & repentè inflicta: quia timorem efficit, quo calor intrò retractus coquit & dissipat. Parum autem probandus est potus largior aquæ frigidæ, nisi æstate media, iuuene bene carnoso, in assueto, in causa calida: quamuis etiam vt tetanum, sic frigidam causam dissoluere possit. Syrup. de papauere datur ad cochlearia duo interdum deploratis ad obtundendum ventriculi sensum, vel semen papaueris albi tusum cum aqua lactucæ, vel eius seminis, & semi. lactucæ, & se. hyoscyami albi deco- *Aph. 21. lib. 5.*

ctum. Quæ leuia, si non sufficiunt, philonium Romanum sumatur, quod partim frigidis simplicibus stupefacit, partim calidis resoluit.

5 Intemperiem ab humore relictam à calido, calidam, à frigido, frigidam tollentibus contrariis. si sicca est, iusculis instaurantibus, & nutriendo humectantibus; illitu quoque vētriculi, & spondylorum, ei propinquorum, ex oleo violato, vel amygdal. dulcium.

Appetentiæ immoderatæ curatio.

APpetentia immoderata, vel est ab inanitione, qualis ex longo morbo reualescentibus ferè aduenit: quibus cibo pauco, & frequenti, sed coctu facili opus est, nec pingui. Nam multus, quia non coquitur, corrumpitur: pinguia, vt iura, carnes, quia ventriculum laxant, nauseam potius excitant, & prosternunt appetentiam illam immoderatam. Si à ventriculi imbecillitate, curetur vt dictum est. Si ob hepatis calorem vehemētius distribuentem: pòst, qua ratione curatur, dicetur. Si ob humorem melancholicum à liene ad os ventriculi largius transmissum, qui os ventriculi immodicè contrahat & exugat, dicetur in affectibus lienis. Si à lumbricis omnia vixdū deuorata depascentibus excitetur: audies in

Gal. li. 4. vsus partium.

affectu

affectu hoc intestinorum. Si à pituita multa frigida, acida, ventriculum, ac præsertim ipsius os infestante, curatur quinque remediorum generibus.

1 Victus ratione calida, sicca, omnibus pituitosis affectibus communi, præter quàm quòd acria, vt, cepæ, allia, porra, sinapi, & acida, pituitæ incidendæ, tenuandæ, tergendæ prosunt: sed appetentiam excitant, ob id in hoc affectu fugienda: aliis tamen pituitosis sunt salubria.

2 Materiam apparantibus sæpe dictis.

3 Phlemagωgis, frequenter etiam antè scriptis.

4 Materiæ reliquias resoluẽtibus etiam sæpe anteà descriptis: vt, famem thorexis, id est, meri potio soluit Hippocrati. Vinũ autem generosum post cibos pingues largius, imperat Gal. ad fluctuationem & vomitum. Auicen. verò idem vinum ante cibum propinat, vt materiam coquat. *Aph. 21. lib. 2. Gẽtilis sic Galeno conciliat Auic.*

5 Appetitum prosternentibus, vt ventriculi corpus laxum reddẽtibus, qualia sunt pinguia iura, & cibaria omnia: vt, oryza cũ pinguibus cocta. Si autem ab intemperie calida ventriculi, alimenta corrumpantur, coctu difficilia offerantur: vt, castaneæ, bubula, suilla, panis silignites, cremor alicæ, & similia. Cùm autem calor appetentiã pro- *Gal. initio alimẽtorum & lib. 7. meth. Gal. li. 4. morborũ & simp.*

 sternat,

sternat, non debet hæc causa recenseri inter eas quæ appetentiam caninam excitãt.

Doloris hepatis curatio.

Dolor hepatis sedatur, vt ventriculi & aliarum partium dolor, per remedia causæ dolorificæ contraria, mistis semper quæ partis robur conseruent: quod hepar, vt ventriculus actionem toti corpori communem habet. Si igitur dolet ab intemperie sola, hæc contrariis corrigitur, tutius tamen frigida per calida, quàm cõtrà. Si cum materia est, vt in phlegmone, scirrho, obstructione, per remedia, singulis his affectibus dicata, pòst dicenda.

Lib. 11. meth.

Phlegmones hepatis curatio.

Hepatis phlegmone diligenter curanda, ob principis ipsius partis actionẽ toti corpori communem: cauendumque ne intempestiuè & immodicè refrigerando, aut resoluendo, aut copia humorum largiore in scirrhum abeat hæc phlegmone: id quod sex auxiliorum generibus prouiderimus.

1 Victus ratione tenui & refrigerante, & ita sanguinem ad fluendum ineptiorem reddente: vt, aëre frigido natura, vel nostra industria, cremore hordei, vel iusculis cum pane loto, fuga vini, carnium, ouorum, & cæterorum sanguinem augentium, & calefacien

facientium.

2 Materiam ad hepar fluere paratam,& malum aucturam reuellētibus,vt secta interna vel communi vena dextra misso sanguine quantum vires ferre possunt,ac morbi causa,& magnitudo postulat : vt ligaturis,frictionibus,cucurbitulis in artus ipsos impactis.

3 Frigidis stypticis repellentibus materiā ad hepar fluentem,& fluxuram prohibentibus astrictis hepatis poris, & meatibus angustis : sed mitioribus vtendum, ne viis hepatis contractis obstructionem in eo excites,& ne immoderatius refrigerando ex phlegmone scirrhum efficias,morbum,aut insanabilem,aut sanatu difficilem:ne item saniem ex phlegmone hepatis,vt pleuræ & aliarum partium internarum resudantem vacuari prohibeas,& in hepar regeras:sed modicè tergeas:ne denique bilem flauam ita compingas,& folliculi fellis stomachorum orificia sic contrahas,vt bilis in folliculum recipi nequeat.Sint igitur clemēter frigida,& styptica:hisq; misceātur quæ modicè aperiunt & tergent:siue sumantur,vt syrup.rosatus ex hepatica,ex eupatorio verò, ex succo oxalidis, cydoniorum cum aqua solani,intybi,oxalidis,foliorum & radicum plantaginis,quæ refrigerat, siccat,

astringit sanguinis profluuia, & si quid
Gal. li. 6. aduratur, refrigerat, addita aqua cichorii,
simpl. adianti albi, quæ etiam aperit & terget: siue admoueantur, vt, litus ex oleo rosato, & cydoniorum: vt, fotus ex aqua rosarũ, plantaginis, solani cum linteo: vt sacculi ex tribus santalis, malicorio, balaustiis, rosis tritis, additis caphuræ granis quatuor, aut sex, si valentiori remedio est opus.

Si autem sanguis est pituitosus, sumendum est mel rosatum, cum syrup. rosato & aqua absinthij: admouendaque cum dictis frigidis calida: vt, absinthium, schœnantham, mastiche: siue fotus est faciendus, his coctis aut destillatis: siue sacculi ex his parũ tritis: siue lit⁹ ex oleo absinthij, mastichino.

4 Materiam coquentibus mistam, additis tamen semper astringentibus ad partis principis robur seruandum: vt, syrup. rosato, ex succo oxalidis, de ribes. Si pituita adest, mel detur rosatum, oxymeli simplex, syru. de duabus & quinque radicibus: præsertim si phlegmone erit in gibba hepatis, & cocta iam sit, & corpus reliquum purum: si melancholia, syrup. fumariæ, & de pomis simplex.

5 Materiam illam vacuantibus clemen-
Lib. 3. ter: per deiectionem, si phlegmone simam
metho. hepatis partem obsidet: vel si gibbam, mo-

uenti

uentibus vrinam, si pauca est vtrobique materia: si enim multa, etiam per intestina est suspecta purgatio Galeno. Casia igitur, manna, & rhabarbari infusum bilē (si abundat) vacuando sunt salubria, quia non trahunt à longinquo, nec materias exagitando ad fluendum incitant.

6 Reliquias materiæ digerentibus, mistis tamen stypticis: vt, absinthio pontico, rosis, mastiche, schœnantho, spica nardi. (Pars enim hæc opus habet toti corpori cō mune, & ad vitam necessarium) cū chamæmelo, meliloto, anetho, althæa, siue decoctum ad fouēdum hypochondrium dextrū facere libet, siue ex his tritis sacculum, siue linimentum, vel vnguentum ex oleo lilij chamæmeli, anethini, absinthij.

7 Intemperiem à materia relictam ferè calidam à sanguine & bile corrigētibus frigidis: vbi scilicet phlegmone resoluentibus est persanata. Si enim suppuratur (quod dolores & febres tunc intensiores declarant) coctio hæc nobis iuuanda cataplasmate ex decocto ficuum siccarum, vuarū passarum, althææ, maluæ, se. lini & fœnigræci, cum butyro, oleo, amygdal. dulciū, adipe gallinæ, anseris. Abscessum deinde rumpes motu violento, qualis in saltu, vomitu, tussi, sternutamento fit: postea tergebis per

Apho. 47.2.

vretica: vt, decoctum cicerum rubrorum, vel hordei cum mulſa, vel aqua ſaccharata, ſi vlcus eſt in gibba: per caſsiam verò, mãnam, ſerum lactis caprini, & alia aluum deiicientia, ſi eſt in ſima. Poſtremò vlcus eſt glutinandum cum bolo armenia, ſigillo lẽnio. Si autem hepar obduruit, molliatur emplaſtro meliloti Meſuæ vel malua, althæa, farina lini, fœnigræci, butyro, cerato œſypato Philagrij apud Meſuem: adhæc œſypus ipſe cum oleo amygdalarum dulcium, vel butyro, mirè ſcirrhos emollit: qui ſi ſint exquiſiti & abſoluti, ſunt inſanabiles in hepate, & cæteris partibus.

Gal. li. 2. Art. cur. ad Glauconem.

Imbecillitatis hepatis curatio.

HEpatis, vt aliarum partium imbecillitas, à quauis intemperie inſigni fit, per contrariaque corrigitur, additis clemẽter aperientibus: quòd ferè ſimul adeſt obſtructio à congeſtis in eo per imbecillã ſanguificationem excrementis: additis etiam modicè aſtringentibus, quæ partis principis robur: præſertim à calore ſolutum, aut ſoluendum tueantur. Sint præterea tenuiũ partium, tergeant, leniant, vt dicta excrementa vacuent. Quas vires habent terebinthina, cinnamomum, vuæ paſſæ, piſtacia, ſchœnanthum, ſpica nardi, abſinthium

ponti

ponticũ:quãuis enim caleant,ſunt tamen ob id ſalubria,quòd ferè hæc imbecillitas ab intemperie frigida fit,vel primo,vel ſuccedente calori immodico,& ob id hepatis ſanguinem,& ſpiritum, & calorem natiuũ diſsipanti:ſi tamen calor adhuc ſubeſt,vitentur calida,& vuæ paſſæ hepati tota ſubſtantia familiares acidæ(quales nobis clibano coctæ) ſumantur loco dulcium: vt quæ etiam dyſenteriam hepaticam ſanent. Tam intybus quoque & hepar lupi,quàm caro limacum,hepatis intemperie,tum calidæ,tum frigidæ,ſalubris eſt tota ſua ſubſtantia,ablato limacum lentore multis lotionibus & frictionibus in lixiuio calido, vel aqua calida,ſali aut arenis miſta:frigida enim dureſcunt.Aqua etiam ex limacibus deſtillata mane ad vncias ſex ſumpta, hepar imbecillum mirè roborat, & phthiſicis gracilibusque eſt remedio:abſinthium ponticum idem promittit, vt etiam ſolo ipſius vſu hydrops ſanetur: cuius ſpecies omnes drachmis duabus diacurcumæ manie cum liquore aliquo, vt aqua abſinthij ſumptis,ſanari ſcribit Auicen.Aqua hordei intemperiem hepatis calidam poſt febres bilioſas relictam perſanat. Dialaccæ etiã cochlear vnum,hepar roborat.Δι' ὄινὸ, Gale.libro 8.c. ph.p.cap.14. dyſenteriam hepa

hepaticam ſanat, Auicennæ & aliis multis probatus paſtilus. Rhabarbarum hepatis vita, & aliorum medicamentorum frænũ, bis in hebdomada ſumptum ad drachmã vnam dyſenteriam hepaticam ſecreto quorundam inuento perſanat. Idem poſſunt trochiſci de rhabarbaro, bis quoque in hebdomada ſumpti à drachma vna ad drachmas duas: & trochiſci de roſis, vel de eupatorio cum ſyrup. abſinthij, eupatorij, vel aquis ſimilibus: ſæpe enim mutanda ſunt medicamenta in affectu hoc longiore, ne naturá partis vni aſſueta, eius vires contemnat. Quòd ſi aliquod horum ſit paulò calidius, temperabis aqua cichorij, intybi, & aliarum ſeridis ſpecierum: ſpodium quoque & diarhodum abbatis, & commune, & E. trium ſantalorum Nicolai. Quòd ſi facultas hepatis coctrix eſt imbecilla, ſalubria ſunt calida humida: ſi retentrix, ſicca: quia tamen vna partis alicuius facultate natura ſi imbecilla, reliquæ debiles eſſe conſueuerunt, ob id medicamentum compoſitum, omnes iſtas facultates naturales roboret oportet: vt, electarium trium ſantalorũ, ſyrup. de eupatorio vero, vel de abſinthio põtico ſeu Romano, adiectis ſimplicibus medicamentis, quæ facultates quæſitas ſortita ſint, qualia & abundè ſunt dicta, & dicen

tur

tur posteà.

Icteri curatio.

ICteri varia est curatio pro causis variis: qui autem est à billis copia, hepatis, & venarum intemperiem calidã sequente, curatur quatuor auxiliorum generibus.

1 Victus ratione refrigerãte, humectãte.

2 Bilem, si crassior est, & tenatior apparantibus: vt syrup. ex succo oxalidis, granatorum, omphacij, limonum, citrorum, intybi, cichorij, violarum, rosarum cũ duplo aquarum solani, plantaginis, lactucæ, oxalidis, intybi, cichorij.

3 Cholagôgis, vt cassia, manna, electario rosato, vel de succo rosarum, diapruno scãmoniato, rhabarbaro vel pulverato, vel, si timetur obstructio, infuso. Venæ etiam sectione, si toti corpori est communis intemperies, & si nõ est suspicio, ne billis largior, calidior, tenuior furiosa turgeat, cùm sanguis aliorum humorum sit velut frenum & retinaculum.

4 Intemperiem calidam, quæ icterum regignere possit, tollentibus sumptis & admotis frigidis & tenuibus prædictis. Horis enim duabus ante pastus vacuata ex hepate bile (alioqui retenta putreret, febresq; augeret, vel gigneret) hypochondrio dextro applicetur pannus lineus mersus his: aquæ

intybi

intybi lib. vna, aquæ roſarum roborantis vnciis duabus aut tribus, aceti ad penetrã dum vncia vna, ſpicæ ſcriptulo vno, vel croci granis quatuor, ad calorem partis ſanguificæ tuendum, ſantalorum, ſpodij ana drachma vna: fiat epithema hepatis vel cordis calidi: cui tamen cordi hæc omni tempore applicari poſſunt: quia coctionis inſtrumentum non eſt, additis tamen aquis buglosſi, been vtroque, caphura, caryophyllis, ligno aloës, croco multum cardiaco: ſed his tribus quæ calẽt, manu parciſſima. Sumuntur verò conſerua violarũ, roſarum, & alia nunc dicta in apparanda bile. Si verò icterus eſt ab obſtructione per bilem craſſam aut pituitã, curatur remediorum generibus quatuor.

1 Victus ratione tenuante, aperiente, calfaciẽte minus ſi à bile eſt obſtructio, quàm ſi à pituita.

2 Materiam apparantibus, vt ſyrup. incidentibus, tenuantibus, aperientibus, primo mitioribus: vt dictis, & de bizantiis cũ aceto: deinde de duabus radicibus, poſtea de quinque: & item melle roſato, ſyrup. eupatorij cum aqua cichorij, aſparagi, lupuli, fœniculi, apij, caſſuthæ, eupatorij: purgato prius ventriculo per caſsiæ drach. decẽ, vel mãnæ vnc. duas, vel diaphœnici drach.

duas,

duas, tres, vel pilularum elephanginarum ſcriptula quatuor, ne prædicti ſyrup. materiis multis & craſsis à ventriculo in hepar tractis obſtructiones augeant.

3 Bilem craſſam, & miſtam ei pituitam vacuantibus: vt, agarico potẽter obſtructa liberãte: vt rhabarbaro ad drach. duas, vel tres infuſo horis decem, vel duodecim in aqua cichorij, vel intybi, & pauco vini albi odori, & fortiter expreſſo: cui in robuſtis addere potes agarici trochiſcati drach. vnã & ad ſaporis gratiam iulepi violati vnciam vnam: vel diaphœnici, aut ∈. indi. vnc. dimidia, vel hieræ ſimplicis, cum melle, vnc. vna, agarici trochiſcati drachma vna. Clyſteribus etiam acribus, & quorum vis inteſtina tenuia attinguat, eſt opus: quibus etiã citetur aluus alioqui his pigrior, quia bilis ad eam ferri ferè deſiit propter obſtructionem. Vena quoque ſecatur, vel baſilica vel ſaluatella vulgò dicta, inter minimum & annularem digitum media dextræ manus: præſertim cum bilis ſanguini eſt miſta: ſic enim humores in hepate fixi agitantur, ſtationemq; deſerunt. & obſtruere deſinunt.

4 Meatus aperientibus ſyrupis, & aquis prius dictis materiam apparare: præ-

terea

terea radicibus quinque apij,fœniculi, asparagi,rusci,petroselini lotis , & ad dimidias ex aqua coctis:adhęc foliorum rhaphani cõtusorum decoctũ,vel eo gratior aqua inde destillata matutinis quatuor, sumpta ad vnc.quatuor. Lumbrici quoque siccati & sumpti cum vino albo, & saccharo ad saporis gratiam,à nesciente ne auersetur,icterum sanant Auic.& aliis permultis,vi quadam secreta:idem puluis cum syrup.de bizantiis in pilulas formatus, quæ auri foliis intectæ sumantur:& postridie bibat serum caprinum.Idem præstat Auic.stercus canis ossibus tantùm pasti : prassij itẽ decocti ex vino albo tenui vnciæ quatuor saccharatæ matutinis aliquot potę,omnem icterum sanant:vel vnc.quatuor decocti perfecti cicerum rub.& radicum asparagi. Capræ item prius nutritæ herbis aperientibus,fœniculo,apio,petroselino,rusco,lupulo eupatorio,asparago.lactis libræ tres, accipiant nocte vna seminis cnici pugillum vnum:postridie caseosa eius substantia separata serum potu icterũ liberat Auic.Idẽ præstant aperientia hæc,scilicet dialacca,diacucurma , diacalaminthe, à drach . duabus , ad drach.quatuor,& trochisci rhabarbari , eupatorij,rosarũ ad drachmã vnã cum aquis prædictis,mutata sępe remedij forma,vt in

cæteris.

cæteris affectibus diuturnis: ne vni natura assuescat, sed semper in id fiat mutatio, quod affectus & affectæ partis natura & aëris expostulat. Cutis autem & oculorum color flauus tollitur, partim mouentibus vrinas dictis, partim admotis, scilicet balneo ex decocto chamæmeli, meliloti, & similiũ: balneo item sulfureo, & aëre calido, cæterisque poros aperientibus, & humorem tenuãtibus, forasq; trahentibus, & sudore vacuãtibus. Oculo autem conferunt sternutamenta, quia materiam excutiunt, & acetũ calidum odoratum: vt eius vapore apertis poris materia exhalet. Eisdem initio aqua rosarum applicari potest, ne adeò tingantur: aliis autem temporibus hæc & cætera astringentia sunt noxia.

Si autem icterus est niger, curatur vt præcedens, sed remediis melancholiæ debitis: de quibus in lienis affectibus.

Obstructionis hepatis curatio.

HEpatis obstructio à materia multa, crassa, lenta, curatur remediorum generibus quatuor.

1 Victus ratione tenui & tenuãte, præsertim vbi multus & crudus est succus: post coctionem verò vino albo tenui, capparibus, radicibus petroselini, cichorij, apij, fœni-

culi. vitentur autem vina craſſa & dulcia omnia, & acerba & cruda, & cętera craſſum & lentum ſuccum gignentia: ſomnus item diurnus, præſertim mox à cibo, & diuturnus.

2 Poſt purgatum per caſsiam, aut hieram picram, aut pilulas elephanginas ventriculum, incidentibus, & tenuantibus, & tergentibus materiam: vt melle roſato, oxymelite, ſyrup. bizantiorum, radicum duarũ aut quinque, eupatorij cum aquis fœniculi, caſſuthæ, eupatorij, aſparagi.

3 Materiam obſtruentem vacuantibus: vt venæ baſilicæ dextræ ſectione, omni magnæ obſtructioni hæpatis, etiam initio ſtatim competenti: præcipuè ſi à ſanguine eſt, aut etiam pituita cum ſanguine miſta, aut etiam ſola. Cùm enim materias exagitet, loco que moueri cogat ſanguinis miſsio, obſtructioni hepatis, etiã à pituita confert: & poſt hãc diaphœnicon, Є. indum, ad drachmas quatuor cum decocto radicum aſparagi, fœniculi, ruſci, petroſelini, apij, & ſimiliũ, vel agarici trochiſcati drachmæ duæ aquis fœniculi, aſparagi, & ſimilium, cum pauco ſalis gemmæ, vt actio eius ſit vegetior, infuſæ horis decem: vel rhabarbari drachmæ duæ aut tres iiſdem aquis cum pauco vino albo odoro infuſæ, addita, ſi opus eſt,

drac

drachma vna diaphœnici vel agarici trochiſcati: pilulæ etiam de rhabarbaro, cum pauco diarhodo ad calorem earum remittendum.

4 Vias iam purgatas aperientibus, frigidis quidem, ſed tenuantibus in materia calida, vt, bile craſſa, qualia ſunt intybus hortẽſis & agreſtis, cichorium, & omne ſeridis, ſonchi, hieracij, chondrillæ genus: ſyrup. cichorij à Nicolao ſcriptus, cum rhabarbaro, aqua foliorum, & radicum plantaginis, decoctum quinque ſeminum communium frigidorum, rhabarbarum. Si frigida autem eſt materia, calidis ſyrupis, & aquis ante dictis in ſecundo remediorum genere, aperiendum. Si vtraque miſceatur, temperatis: vt, lupo ſalictario, vuis paſsis, glycyrrhiza, adianto albo, trochiſcis roſarum, vel eupatorij: vel calidis, & frigidis prædictis certa menſura miſtis: vt, dialacca, diacucurma, praſsij decoctum, trochiſci rhabarbari cum aqua cichorij, intybi diarhodo. Si ob vaſorum hepatis, & in his extremis oſculorum anguſtiam obſtructio fit, hac percurata vitentur craſſa, lenta, multa alimenta, motus, balneum, ſtudium: ſomnus mox à cibo. Si ab hepatis imbecillitate, illi proſpiciatur vti antè ſcripſimus.

Hydropis curatio.

HYdropis aſcites curatur tribus remediorum generibus.

1 Victus ratione calida ſicca: quoniam cauſa eius tumoris in ventre continens, & propinqua, eſt aqua frigida humida: ad hęc hepatis actio, ſcilicet ſanguificatio fruſtrata eſt ab intemperie frigida, licet eam intẽperies calida ſanguinem & ſpiritum reſoluendo excitet interdum: túncque minus calidis pugnandum eſt, quàm dum à frigidis cauſis abolita eſt ſanguificatio. Viuat igitur in aëre libero, calido, ſicco, natura partis anni, aut noſtra induſtria, ignibus luculentis, ſuffitibus aromatum. Cibi condiantur pipere, caryophyllis, & ſimilibus aromatis: ſed ij ſi vires valent, ſint pauci, vt calor natiuus aquas illas interea reſoluat. Vinum ſit album tenue, ſed paucum: vinoſum tamẽ, niſi à cauſa ſit calida. aquam verò ne ſpectent quidem, quod ſiti inexpleta cum torqueantur, viſa illa ad bibendum incitantur.

Exercitatio & vigilia largior quiete, & ſomno eſt ſalubris, niſi magna ex tumore ſpirandi difficultas prohibeat.

2 Aquas hydropem excitantes, vacuantibus primò purgatorijs: vt, ſero lactis caprini, rhabarbaro, hepar etiam roborãte, agarico

rico hepati innoxio, ſucco braſsicæ marinę (quam ſoldanellam vulgus, arabes cachitã vocant) citra moleſtiam hydragogæ, & hepar roborante (Quæ duo effecta in hydrope curando ſunt neceſſaria) ac etiam faciei maculas tergẽte. Datur autem à drachmis tribus ad quatuor Myrobalanis citreis etiam in cauſa calida: ſagapenum item in catapotia Meſuæ formatum drachma vna, valentius purgat quàm braſsica marina. Radicum quoque ireos ſylueſtris, aut ex loco ſicciore, purgatarum, lotarum, & tritarum ſuccus reſidẽdo purgatus, quarto vel ſexto quoque die ſumptus: primò ad drachmas duas, tres, tandem ad vnciam vnam, ſeu cum Gordonio, quantum dimidia oui teſta contineri poteſt, aquas valenter purgat, & curabilem omnem aſcitem perſanat intercedentibus verò diebus hepar roborabis ſucco vel aqua, praſſij, abſinthij, caſſuthæ: his etiam omnibus aquas hydropis purgantibus miſcenda ſunt hepar roborantia: aut poſt illa ſunt ſumenda: datur etiam eius ſucci ſemuncia cum ſyrup. capil. vene. vel ſi friget cœlum cum ſyrup. abſinthij, aut praſsij vncia vna, & vini albi parui vnc. duabus, vel decoctum ireos diebus nouem, horis tribus ante cibum datur: vel radicis hu- *Serapio.*

ius taleolæ decem, vino albo imbecillo macerantur nocte: postridie vinum ipsum mane bibitur diebus aliquot magno successu.
Aph. 27. lib. 6. Fiant autem vacuationes aquarum parcæ, sed frequentes, vt interim roboretur natura. Thymelæa quoq; (mezereon Arabes vocant) & ex ea electarium Mesuæ drach. duabus sumptum, magna molestia multas aquas vacuat, nocetq; hepati: ob id non vtendum: nec daphnoides, quam laureolam vocant: succus quoque cucumeris agrestis siccatus, elaterium vocant, omnium purgantium durantissimus: nam Plinio etiam centum annos integer seruatur. euphorbij quoque grana octo, & pilulæ de euphorbio Mesue, vna parua pilula, datæ etiam in quartana, & arthritide frigida, multum vacuant, sed clementia sunt tutiora: vt, agaricus, rhabarbarum, brassica marina, iris.

Venam verò in hydrope ne seca, quia intemperiem frigidam hepatis vacuato sanguine auxeris, nisi hydrops sit à suppressis
Apho. 12. lib. 6. mensibus, aut hæmorrhoidibus, sanguine vtrinq; vacuari consueto, in vasa, & hepar regurgitante, & colorem eius natiuum præ copia, & crassitiæ, & qualitate sæpe aliena
Gal. ibid. strangulante. Quanquam autem in ascite & tympanite interdum rubra sit vrina, non

ob id

ob id vena ſecanda eſt, quia talis fit ob im-
becillitatem facultatis hepatis coquendo
ſecernentis. Si hydrops eſt ab hepatis tu-
more aliquo præter naturam, is antè eſt cu
randus, vt antè eſt præceptum.

2 Secundò, vreticis & aperientibus inter
purgatoria ſumptis: vt, ſyrup. bizantio-
rum, duarum & quinq; radicum cum a-
qua, aut decocto abſinthij, fœniculi, praſ-
ſij, caſſuthæ.

3 Tertiò per inſenſilem tranſpiratum re-
ſoluentibus: vt, ventris ſolius inſolatu, aut
in arenis calentibus impoſitu, aut balneo
ex vrina pueri bilioſi, aut ſuffitu per men-
ſam, foramen ventri recipiendo æquale ha
bentem, facto ex decocto ſaluiæ, maiora-
næ, roriſmarini, pulegij, chamæmeli, ane-
thi, origani, calaminthes, ſtœchados, folio-
rum lauri, ſalis, aluminis, ſulphuris in vini
albi, & lixiuij, ana lib. octo: impoſitis ſæpe
lapidibus ignitis, ne frigeſcat. Ne autem
vapor diſperdatur, dolio ſuffitus mate-
riam continenti, aut panno denſo prohi-
be. Ventri etiam applicare poſsis ſacculos,
arena, ſale, alumine, ſulphure plenos, vel
oleũ lilij, anethi, vel puluerẽ ſeminis aniſi,
baccarũ lauri, & ſimiliũ: vel ex his & ſterco-
re caprino, aut vaccino à vacca adhuc cali-
do cataplaſma: vel vnguẽtum agrippę, vel

Gal. libr. 11. simpl. limaces cum testa tritos cataplasmatis modo, donec per se cadant, admouere.

Postremò ventris incisione aquas emittere licet, vbi cætera nihil profuerunt, si æger est iuuenis & robustus: nec tamen vniuersim vacues, sed particulatim per dies aliquot. Aperitur autem ad musculum obliquum ascendentem dextrum, si hepar primariò est affectum: sinistrum verò si lien cute prius deorsum reuulsa, vt post incisionẽ locum naturalem repetens, hiatum obturet, ne aqua largior effluat, vel immisso siphone in hiatũ: aqua autem quotidie bis, aut ter siphonis operculo ablato mittatur, ægro interim roborato cibis delectis, & conditaris analepticis: vt dialaccæ drachmis duabus mane sumptis: vel diacucurma, cum aqua intybi, absinthij, cassuthæ, & cibis calidis modicè humidis, tenuibus, coctu & distributu facilibus: aut si causa est calida, electario trium santalorum, diarhodo abbatis Hepar quoq; lupi, & rhabarbarum, & trochisci ex eo hepar mirè roborant, bis in hebdomada dati ad drachmas duas, & alia q̃ tota sua substãtia hepar roborant electuariũ de vino, syrup. de bizantiis, si calida est causa, si verò frigida, syrup. absinthij cũ aqua prasij, cassuthæ, eupathorij.

Hydrops tympanites curatur:

calida

1 Victus ratione, vt prædictus hydrops calida ſicca, & flatus reſoluente, & fuga eorum omnium quæ flatus gignunt, fame, ſiti, exercitatione.

2 Flatus ipſos diſſipantibus medicamentis, & aquas, pituitasq; flatuum fomites vacuantibus antè dictis & dicendis. Flatus autem diſſipant, ventri impoſiti calentes ſacculi ex milio, panico, ſale, cinere, furfure, & ſulphure: ſpongiæ item vel panni merſi decocto chamæmeli, meliloti, origani, calaminthes, & ſimiliter reſoluentibus: veſica eodem decocto plena.

Cucurbitula quoq; magna cum larga flãma, bis, térve vmbilico impoſita ſine inciſione mirè flatus in colico dolore, & tympania reſoluit. Galãga, cyminum, diagalãga, diacyminũ, diamoſchus ſalubriter ſumuntur, & ∈. de baccis lauri drach. tres, vel ſemuncia, clyſteribus miſcetur factis ex rutæ, ſaluiæ, ana ma. vno, florum chamæmeli, meliloti, anethi, centaurij parui, chamædryos, ana pug. vno, ſe. aniſi, cymini ana drachmis duabus coctis in lixiuio, aut vino, aut hydromel, aut aqua fabrorum, addita hieræ picræ ſemuncia, & olei anethi, aut rutæ, vnciis tribus: balani quoque ex dictorum puluere, miſto cum melle cocto ad conſiſtentiam idoneam. Ventrem quoque lin-

Gal. libro 13. Methe.

teis calidis fricuisse bonum est, & apertis poris tenuati flatus exhalent: melius cum manibus carnosis, & calentibus, & admotis animalium visceribus natura sua calidis.

3 Dispositionem hepatis, causam mali, tollentibus: iis scilicet, quæ illi dispositioni sunt contraria, & hepar roborant: de quibus sæpe prius est dictum. Raro autem hydropis species sunt simplices, sed ferè secum implexæ.

Hydrops sarcites (qui & anasarca, & hyposarca, & leucophlegmatias dicitur,) curatur victus ratione, vt hydropes dicti, calida sicca: vt, aëre æstiuo, natura vel industria, fuga frigidi, humidi: qualis pluuius, nebulosus. Cibo pauco, raro, ob coctricis & sanguificæ facultatis imbecillitatem coctu facili, sed euchimo, aut tenui potius quàm crasso: vt, vino flauo, sed pauco, carnibus delectis, vitellis ouorum recentium sorbilibus, pane duro, aut biscocto: vino, si opus est, merso, & asperso interdum puluere cinnamomi, caryophyllorum, galangæ, macis, anisi, amomi, laccæ lotæ: aut per hunc puluerem vino aliquoties colato.

Exercitatio quæ sudorem excitet continenter tergendum, est salubris, si vires valent, aut eius vice frictio multa, mollis, aut

mediocris: vigiliæ item & affectus animi, & ſiccantia reliqua.

2 Materiam pituitoſam per carnem & habitum corporis totum ſparſam, primum apparantibus dictis in aſcite: vt, melle roſato, oxymelite ſimplici, ſyrup. duarum & quinq; radicum, cum aqua abſinthij, fœniculi, caſſuthæ per dies quinq;, aut ſex: diutius enim apparanda, quàm aſcitæ materia fluxilis & liquida, ventriculo propinqua, & hepati. deinde vacuantibus: vt, hieræ picræ mellitæ vncia vna, vel eiuſdem ſemuncia cum agarici trochiſcati drachma vna, vel pilularum de rhabarbaro drach. duabus, quarto quoq; die ſumptis: (pituitam enim, & ex hac putrefacta bilem purgant, & hepar roborant,) vel rhabarbari, & agarici trochiſcati, ana ſcript. duobus ſeptimo quoque die ſumptis, vel diaphœnico, E. indo. quamuis ſcammonium hepati noxium eſt: poſt ea autem ſcammoniata dantur, quæ noxam emendent, aut potius cum his vel ante hæc, quæ noxam prohibeant: in quibus enim affectibus hepar imbecillum eſt, quæ ipſum lædant fugienda ſunt: vt ſcammonium, elleborus, colocynthis: quibus ſi coacti vtimur, diebus conſecuturis ea demus, quæ ipſum roborent, & noxam corrigant, vel po-

tius

tius ante: propinanda autem ſimul quæ prohibeant. Vacuandum eſt autem ſæpe, quia affectus eſt longus, & ſolui contumax. Bilem verò in hydrope vacuari nolunt qui dam, quòd ea calida ſicca pituitam frigidam humidam coërceat & emendet: niſi fortè hydropi complexa ſit febris bilioſa, aut pleuritis. Tunc enim vt in complicatis affectibus contraria remedia indicantibus, vrgentioris maior eſt habenda ratio, non neglecto tamen altero. Venæ autem ſectio quanquam omni hydropi eſt noxia, maxime tamen tympaniæ, medio modo aſcitæ, minimum hypoſarcæ: quia in hac hydropis ſpecie, minus quàm prædictæ duæ maligna (tympanias enim peſsimus, aſcites amborum eſt medius) cùm in venis contineatur, vt in aliis duobus ſub peritonæo, aliquid eius cum ſanguine vacuatur, præſertim ſi anaſarca eſt à ſuppreſsis menſibus, aut hæmorrhoidibus. Vacuatur item materia hæc vreticis: vt ſyrup. bizantiorum, & ſucco praſij, vel decocto eiuſdem, aut radicum petroſelini, apij, fœniculi, ruſci, aſparagi. Cantharides autem vitandæ, quia flatulentæ, & veſicam vlcerant: Foris admota materiam hanc reſoluunt: ſol æſtiuus nudo corpori occurrens, aut arenæ ab hoc calfactæ, cinis ex vino frixus, laco-

Libro 11. ſimp. et 3. tempe. & de theriaca.

nicum

nicum, suffitus per lapides ignotos: ex de-
coctis in vino, foliis lauri, anetho, origano,
abrotono, saluia, roremarino, & similibus.
Balneum quoq; salsum, nitrosum, alumi-
nosum, sed sulphureum naturale, aut
etiam artificiale melius: salubre etiam æ-
grum mensæ incubantem immitti in cli-
banum extracto pane tepentem, sic tamen
vt caput sit extra præfurnium, ne calido
aëre suffocetur.

3 Dispositionem hepatis, anasarcæ cau-
sam tollentibus, vt obstructionem, vt tumo
rem præter naturam, vel intemperiem ali-
quam simplicem vel compositam, imbecil-
litatis effectricem, sanantibus contrariis: vt
intemperiem frigidam oppugnabimus ele-
ctario dialacca, diacucurma, absinthio, eu-
patorio, rhabarbaro, throchiscis de rha-
barbaro per se, aut cum puluere diarhodi,
si calor metuitur.

Doloris splenis curatio.

DOlor splenis si ab intemperie est sola
calida, frigida, humida, sicca, simplici
vel composita: contrariis æqualibus sum-
ptis & admotis est alterãda: vt pars ad tem
periem iustam redeat: quam rem victus ra
tio in sumendis, admouendis, educendis, &
faciendis, abundè præstabit. Si verò est ab
intemperie cum materia, calida quidem, vt
melanc

melancholia, tribus remediorum generibus curatur.

1 Materiam apparantibus ſyrup.fumariæ, epithymi,acetato,intybi,cum aqua intybi, oxalidis,fumariæ.

2 Eandem vacuantibus,vt pilulis aureis aggregatiuis,folliculis ſennæ,∈.hamech.

3 Reliquias reſoluentibus, & partem roborantibus,ſumptis quidem: vt,diarhodo abb. ∈. trium ſantalorum, ſaccharo roſato, & prædictis ſyrupis, & aquis. admotis verò oleo roſato,violato, vel aqua plantaginis,roſarum,violarum,cum ipſarum pul uere. Si autem materia eſt pituitoſa, aut ſuccus melancholicus, apparanda eſt ſæpe dictis prius auxiliis, ſed valentioribus, quàm ſi in hepate eſſet ſimilis affectus, quòd lien à ventriculo per venas meſaraicas longius abeſt: ob id ipſius remediis acetum eſt miſcendum, vt ſi cauſa eſt calida, ſyrup.acetatus:ſi frigida,oxymeli ſimplex, compoſitum,ſciliticum ſyrup.de radicibus duabus, quinq;. Pòſt vacuanda agarico, lib.Meth. 11. hiera picra Gal.diaphœnico.Intemperiem verò ſplenis frigidam tollent, ſumpta quidem,theriaca, diamoſchum dulce & amarum,∈. aromaticum roſatum, ∈.ex baccis lauri:admota verò decoctum rutæ, anethi, pulegij, calaminthes, chamæmeli,ſe. aniſi,

cumini

cumini, ex ſpongia, aut veſicæ impoſitum: poſt id, oleum capparum, rutæ, anethi. Si dolor eſt à tumore præter naturam calido, vt, phlegmone, auertenda eſt fluxio, ſecta baſilica ſiniſtra, niſi menſium ſuppreſsio, aut hæmorrhoidum eam phlegmonem excitarit: tunc enim ſecanda vena malleoli, aut poplitis: repellendumq́;, foris admotis frigidis: vt, oleo roſato, violato, aqua ipſarum, & plantaginis: idq́; in principio fluxionis. In augmento autem repellentibus frigidis, & parum aſtringentibus, miſce pauca quædam leuiter digerentia: vt, oleum chamæmeli, amygdal. dulcium. In ſtatu digerentibus magis agendum: vt, decocto chamæmeli, meliloti, althææ, ſe. lini, fœnigræci, oleo amygdal. dulcium, capparis, in varias medicamenti formas compoſitis: ſed caue ne dureſcere paratum lienem obdures: ac ex ipſius phlegmone ſcirrhum excites, valentius & intempeſtiuius, vel refrigerando, vel digerendo. Poſtremò vacuata omni materia pars roboranda oleo maſtichino, & roſato. Si autem ſplenis eſt tumor durus, vt ferè fit, ab humore melancholico, curatur tribus etiam remediorū generibus.

1 Poſt victus rationem ex curatione melancholiæ morbi repetitam: his quæ materiam melancholicam expelli apparant: vt,

ſyrup.

syrup.thymi,epithymi,fumariæ, de pomis, & simul acetatis,syrup.acetato simpl. oxymelite aliquo(nam in liene & carnosis partibus scirrho affectis, tutus est aceti vsus Gale.) cum duplo aquarum scolopendrij, asplenij,fumariæ,tamaricis:quæ omnia tota substantia lienem iuuare probata sunt. Ob id vinum iisdem aquis diluunt,vel vase ex tamarice continent antequam bibant, vel vino macerant folia aut cortices: præsertim radicum tamaricis. hæcq; multos dies sumenda: quia humor hic apparatu & purgatu difficilis.

Gal. li. 4. Metheor.

Hippo. in natura humana.

2 Vacuantibus melancholicum succum: vt confectione hamec: pilulis fumariæ, indis,lapidis armeni,vel cyanei, à drach.vna ad script.quatuor, myrobalanis indis,cum epithymi drach.2.& oxymelite.frequenter autem materia hæc tum apparanda, tum vacuanda est: propter dictam prius causam.

3 Tumorem durum mollientibus, & digerentibus:vt,vnguento ex medulla cruris cerui,aut vituli,adipe anseris,gallinæ,oleo amygdal. dulcium: vt,emplastro de meliloto,vt ceratis Mesuæ œsypatis,vt hammoniaco in aceto communi,vel scillitico soluto,addito oleo amygdala.dulcium,vel capparum: quod remedium est efficacissim.

Gale. lib. 14. Meth.

vt vng

vt vnguento ex ſucco, vel ſubſtantia tota radicis bryoniæ, aut cyclamini, cum oleis prædictis, & cera pauca facto: quod efficaciſſ. poſt victa alia eſt, ac certiſſ. Vt fotu ex decocto florum geniſtæ, radicum capparis, foliorum tamaricis, ſcolopendrij, aſplenij, ex ſpongia vel veſica impoſito: vt, butyro liquato, & ſubacto diu, cum hoc decocto: & deinde ſpleni illito.

Doloris colici curatio.

COlicus dolor citò curandus, quia ob vehementiam vires maximè proſternit. Si verò eſt mitior, & dat inducias, clyſtere primùm vacua: vt viam aperias, per quam facienda eſt vacuatio, etiam ſi aluus eſt libera: deinde purga medicamento, phlegmagôgo, ſi pituita eſt cauſa: cholagôgo, ſi bilis eo refuſa, vel attractæ ab eo in ventrẽ materiæ, & libero exitu prohibitæ, ad partes principes ſurſum regurgitant. Si autem inteſtinis ſolis hærent, medicamento opus eſt, cuius vires hepar non ſuperent: vt hiera picra. Si verò materia eſt rodens & mordax, & vlcerans: clyſtere blando laua, & dolorem mitiga. Si pituitoſa & flatuoſa, etiã ſcammonio & turbith: cum cibo, vel mitioribus aliis ſumpta, ſunt remedio. Dum autem materia eſt craſſa, lenta frigida, multa, quæ valenter calfaciunt ſumpta, inie-

ęta, admota, flatibus excitatis tenſionem, & ab ea dolorem augent: vt etiam docet Galenus libro methodi ſeptimo, & duodecimo. Sumpto autem clyſtere, æger in partē magis dolentem cubet. Si autem iniectio recipi in inteſtina per flatus prohibetur, habe fiſtulam biforem: vt foramine vno, materiam iniicias, altero flatus foras erumpant. Si balanis vtendum, ſint longæ digitos circiter ſeptem: vt, penitius vim ſuam immittant. Quòd ſi dolor his non cedat, & ſit maximus, narcωticis vtendum, præſertim ſi materia eſt calida. Si enim frigida eſt, vſu narcôtic. craſsior euadit, & contumacior expelli, malumq; paulopòſt grauius ſæuit, ſiue pituita erat, ſiue flatus.

Gal. li. 12 met. vbi pulchra eſt colicũ dolorem curandi ratio.

Foris autem admouentur narcôtica emplaſtri forma: intro autem recipiũtur probè caſtigata: vt, philonium, theriaca recens: ſed victis prius remediis omnibus aliis, & parua menſura. Dolor igitur imprimis eſt ſedandus prædictis remediis cauſam auferentibus, qua deſita, dolor ceſſat: materia interdum prius apparata, & pòſt vacuata: interdum ad vomitum reuulſa, reſolutáve per admota. Quòd ſi dolor vehementer vrget: admotis, aut iniectis primò pugnandum eſt anôdinis, hoc eſt calidis moderatè, vel non vltra primum gradum, (vt partem

mate

materiæ clementer digerant, neq; nouam, vel attrahant, vel ex pituita ibi cõtenta excitent) & humidis, vt partes laxatæ tensioni magis obediant: ob id minus doleant.

Qualia sunt, decoctũ seminis, & foliorũ lini, fœnigræci, foliorũ maluæ, althææ, anethi, fœniculi, florũ chamæmeli, meliloti, & similiũ: vel clepsydra ex alto vẽtri vndique lana munito affusum, vel potius ex magna spongia expressa, aut in vesica admotũ. Fotus itẽ cũ simili spõgia, aut vesica ex oleo cõmuni, lini, chamæmeli, anethi: stercus etiã vaccinũ vtiliter admouetur: filũ itẽ ex lixiuio cũ cineribus coctũ, calidũ admotũ: insessus vẽtris totius inferioris per semihorã in balneo ex dictis plantis cocto. Mora nãque in ipso, vires dolore, inedia, vigiliis fractas nimis deiiceret: ob id interea dũ insessu dolor placat, olfaciat aromata, & suaues alios odores ad viriũ robur: manus etiã & pedes lauet aqua rosarũ, & vino aromatico.

Clystere item iniicitur decocti prædicti, vel iuris pinguis, vel olei chamæmeli, vel nucum, vel lini, quod efficacissimum est, lib. vna, cum casiæ & saccha. ana vncia vna, vitellis duobus ouorũ. Sumuntur verò decoctum, vel aqua destillata chamæmeli, ius galli, aut gallinæ, aut simile pingue, cum multo croco. Quibus victis & viribus

Mesues in theorema tis tertij fine. deficientibus, narcotica iniiciuntur potius quàm sumuntur, præsertim causa calida: nam frigidam augent, siue pituita est, siue flatus: fitque dolor non multo pòst sæuior. Clysteribus ergo prædictis misce philonij Romani drachmas duas, tres: vel idem illine balanis filum habentibus, vt tempestiuè retrahantur: nam mora calorem natiuum interdum extinguunt, & occidunt cauum interdum extinguunt, & occidunt caro vel apoplexia. Opium etiam castorio flatus dissipante, & sibi maximè cõtrario correctum, interdum victis prædictis inditur. Vinum quoq; aromaticum clystere iniectũ in materia frigida, & flatu, salubre est. Si sumi ea est necesse, egetea, aut fortior athanasia à drachma vna ad sesquidrach. vel his valentius philonium ad drachmam vnã dantur. Tutissimè autem horum drachma vna, vel scriptula quatuor sumuntur cum purgantibus: vt, hieræ picræ Gal. mellitæ drachm. sex, diaphœnici drachmis duabus, Є. indi drachma vna: nam calida opij vim frangunt, & ipsum mox vacuant cum parte materiæ: opium contrà calidorum violentiam obtundit, & tamen agit, sed moderatius. Ea mistio medicorum probatissimis maximè probatur in colico dolore vehementi, quòd tuta sit & efficax. Tota verò *Ga. li. 10. simpli.* substantia colicos iuuant, stercus lupi ossibus non

bus non præmanſis plenum, aut ipſius inteſtinum collo appenſa: caſtorium etiã caliditate & ſiccitate idoneum: lumbricorum terræ, vel cornu cerui drachma vna, cum vino albo pota: ſcorpiones aſſati per ſe calculum quidem renum frangunt, motis verò vrinis auertũt materiam, & ſic colicum iuuant: tanti tamen momenti in id non ſunt, vt ſumi debeãt. Oſsium meſpilorum drachma vna cum ſemine aniſi cum vino ſumpta calculum frangit, & colicum dolorem ſedat: ſecretum quorundam remediũ. Si autem à pituita eſt dolor colicus, victus rationem pituitoſis affectibus debitam ſeruet: ventrem leniat dictis clyſteribus: ſumat etiam blandum phlegmagωgum, vt hieram picram Gale. diaphœnicon, electarium indum. Apparetur deinde oxymelite aliquo, vel ſyru. radicum duarũ, aut quinque, iterum purgetur, ſed valentius: vt, hieræ mellitæ vnc. vna, diaphœnici drachmis duabus, vel ∈. indi: quanquam materia in viis iſtis capacibus non magnoperè eget apparantibus: præſertim vbi magnus dolor non dat inducias, niſi materia ſit multùm craſſa, lenta, infarta, etiam hiera diacolocynthidos vacuanda. Reliquiæ poſtremò reſoluuntur oleis chamæmeli, lilij, anethi, rutæ, cum ſe. cumini, aniſi, fœniculi, baccis

lauri,cum abrotono,pulegio.Sumitur aro maticum rosatum,Є.de baccis lauri,diaga langa,diacyminum , diamoschum. Si succus est biliosus(quod rarum est)aut melan cholicus , vacua dictis clysteribus . Sumat cassiam,mannam,terebinthinam ad vnciã vnam,vel ius galli antiqui cum polypodio aniso,fœniculo,vel agarico,turbith pro va riis scopis cocti ad dissolutionem:ad vncias octo,vel decem sumatur.Si dolor in colo sit à phlegmone,cura phlegmonem,vt dixi sæpe.si à vermibus,pòst audies.Si à malo situ,vel hernia , elatis cruribus succusso corpore per crura reddatur loco suo.Si à flatibus,leuiora primùm tenta,quæ flatus dissipent:præsertim cùm adest materia fla tum fouens:vt puluerem anisi , cum vino
Ga.li.12. meth. dabis:valentiora,diacyminum , diagalangam,Є. de baccis lauri . Cucurbitula magna loco dolenti affixa mirè leuat,& repen tè clyster ex oleo nucum,vel rutæ,cũ hieræ , terebinthinæ, Є . de baccis lauri ana vncia dimidia , valens est , etiam si pituita subest.

Fluoris alui à catarrho curatio.

FLuor alui à catarrho,vel acri,& pungente & salso,vel vitreo,vel acido,vel insipi

insipido, vel dulci, ex cerebro ruente, nunc per œsophagum in ventriculum: nunc per mesaræum in intestina: nunc in vtraque: qui vim retẽtricem, vel qualitate, vel quãtitate molestat: aut lubricam, & ad continẽdum ineptam reddit. Hunc autem indicãt catarrhus, vel præcedens, vel etiam dum præsens: capitis grauitas ex austrino flatu, statu pluuio, somno diuturno, victu intemperato, cerebri intemperie frigida, sensus fluxionis ab ęgro perceptus. Curatur quomodo affectus cæteri ex fluxione profecti, prospiciendo scilicet imprimis parti fluxionem transmittenti cerebro ipsi, per dicta prius remedia in catarrho. deinde partibus fluxionem recipientibus: vt, ventriculo per remedia antè dicta in ventriculi imbecillitate, materiam scilicet primùm apparantia: deinde vacuantia: vt, hieram picrã, diaphœnicum, E. indum. Postremò reliquias dissoluentia, & ventrem totum roborantia: vt fotus ex absinthio, rosis, mentha, spica, roremarino, pulegio, calaminthe, galanga, caryophyllis in vino aromatico coctis, vt ex iisdem sacculi, cataplasmata, vnguenta cum oleo mastichino, absinthij, mẽthæ: spicato, vt cerata stomachica: vt sumpta aromaticum rosatum, garyophyllatũ, diagalanga, zingiber conditum.

Lienteriæ curatio.

Gal. aph. 1. lib. 6. et lib. 6. loc. aff. ca. 2. Libro 6. sympt.

ΛΕιεντερία, id est læuitas, & lubricitas intestinorum, sed etiam ventriculi, fit, vbi ventriculus à re quapiam, vel mordaci, vel grauante sic irritatur, vt eam expellere cupiat. Res verò mordax & rodens, vel medicamentum est per se, aut cum cibo sumptum, vel alimentorum corruptela, vel excrementa mordacia in ventrem à corporis habitu defluentia, aut in ipso genita: vel mordax iudicatur ob vlcera ventriculi, & intestinorum, ab humore acri, & tenui excitata, aphthis in ore similia. Grauatur autem à copia alimenti, vel excrementi, vel ob imbecillitatem coctricis, aut retentricis, aut vtriusq;, ex intemperie natam. Vnde fit vt alimentum celeriter deiiciatur, quale & quantum est assumptũ. Nam Lienteria vẽtriculi affectus est qualis diabetes renum, & vesicæ: fit etiam interdum resoluto sphinctere intestini recti. Est quãdo pituita multa & glutinosa, ventriculum & intestina intus sublinens, lubricum facit ventrem. Noscitur facilè causa quæuis prædicta per responsa ægri, & symptômata vnamquamque causam peculiariter sequẽtia: vt excreta purulenta, aut cruenta, vlcus indicant: & dolor ab acribus sumptis, aut iniectis: qua parte vlcus est, magnus: si medica

Aph. 12. lib. 4.

Aph. 1. lib. 6.

dicamentum violentum æger ſumpſiſſe dicatur, aut cibum largiorem, vel coctu difficilem, aut crudum, aut frigidum immodicè. Curatur contrariis cauſæ remediis: ſi enim à cibo multo coctu difficili, vel corruptibili: paucum coctu facilem, vel non facilem corruptu impera: ſi à frigidis, calida. Si corrupta eſt materia in ventriculo, vomitu ex aqua tepida vacuetur, vel deiectione per mannam, caſsiam: ſi eſt in inteſtinis, clyſtere educatur.

Si ob materiam multam ventriculo affixam, quod ſæpe contingit: curatur quatuor remediorum generibus.

1 Victus ratione incidente, tenuante, tergente: vt, ſalſis, amaris, acribus.

2 Pituitam parantibus ſæpe dictis.

3 Vacuantibus vomitu, aut potius deiectione, niſi materia ad os ventriculi erumpat: qui ſi non ſufficit, addatur deiectio per medicamentum à longinquo non trahens: vt, hieram picram, diaphœnicon, pilulas maſtichinas, elephanginas, de hiera: quæ etiam ſalubris eſt, ſi ambigis, an pituita, vel bilis ventriculum offendit: vtrunque enim vacuat.

4 Ventriculum roborantibus ſtypticis, & intemperiem frigidam tollentibus calidis: admotis quidem, oleis abſinthii, men-

thæ, masticheis, ex spica illitis: & item vnguentis, ac ceratis, tum ex his, tum ex pulueratis absinthio, mentha, mastiche, schœnantho, cipero, galanga, balaustiis, malicorio, cinnamomo, caryophyllis, calamo aromatico: ac denique fotu cum spongia ex vino nigro austero, cui prædicta fuerint incocta. Sumptis autem, aromatico rosato, diacymino, diagalanga, zingibere: condito, myrobalanis cepulis conditis duabus in hebdomada ante cibum, diacydonio cum saccharo & aromatibus, in causa verò calida, sine aromatibus: cochlearibus etiã duobus miuæ cydoniorum aromaticæ ante cibum: syrupo menthæ, absinthii. Hæc enim coctricem vim & retentricem roborant. Coriandrum quoque cibum in ventriculo valenter continet Auic. Si verò Lienteriæ causa est calida, similiter victus ratione, sed frigida oppugnetur: deinde materia expelli facilis vacuetur, myrobalanis citreis tritis, vel infusis. Postremò intemperies calida tollatur frigidis, & pars roboretur stypticis: vt, iulep. rosato, syrup. & saccharo rosato, syrup. cydoniorum, granatorum, ϵ. dia rhodo abb. ϵ. trium santalorum. Si Lienteria est ab vlceribus, quales aphthæ sunt in ore, tergeantur, & cicatrice tegantur remediis aphtharum, aut phthiseωs. Si à flatibus,

tibus,curetur remediis colicis. Si à dolore ventriculi,remedia prius ſcripta habes.

Dyſenteriæ curatio.

DYſenteria,id eſt inteſtinorum difficultas ab vlceribus,remediorum generibus quatuor curatur.

1 Victus ratione,ſi materia eſt calida, vt ferè fit,refrigerante:vt cibis parùm acidis ad excitandam appetentiam per conſenſum proſtratam(vitentur autem acetum, ſalſa,acria: quia vlceribus hæc ſunt mordacia)iiſdem paucis,vt partes largiori alimẽto deſtitutæ,contumacius quem habẽt humorem,retineant:neque ita promptè inteſtinis dolore vlceroſo trahentibus permittant. Sint quoque cibi actu frigidi,vt appetentiam inuitent, & naturæ inter ſe ſimilis,non diuerſæ aut contrariæ:& euchymi, & coctu faciles,ob vẽtriculi imbecillam coctricem,& retentricem. Tales enim citò cocti promptè diſtribuentur: quales ſunt,teſtes gallinaceorum,hepata gallinarũ, oua ſorbilia:nam liquidiora vẽtrem leniũt,dura ægrè coquuntur:aqua carnis,contuſum carnium,milium,far,panicũ,oryza, ſuper tegulam ignitam aſſata,lentes excorticatæ, lac acidũ(quod fit lacte per noctẽ ſerenã in aëre depoſito,& deinde ebutyrato)lapidibus,

bus,aut ferramẽtis ignitis ter, quater vstu latum. Vinum aut nullum bibatur, aut stypticum, idemq; aqua chalybata dilutum, vel decocto se coriand. vel baccarum rhois, vel oxyacanthæ, addito si vis saccharo rosato, quod per se, vt iulep. rosatum, etiam salubre est.

Gal. aph. 24. li. 4. 2 Materiam dysenteriæ causam vacuantibus, vt bilem, causam eius crebriorem in regionibus calidis, myrobalanis citreis tritis ad sesquidrachum. vel, ad semunc. infusis in aqua calida: deinde ter feruefactis, & valenter expressis, cum syrup. aut iulepi rosati vncia vna, ad tollendam asperitatem, aquæ plantaginis, buglossi q. s. Sunt qui rhabarbarum quoque exhibent: quòd alij cur damnent, non video: vitentur autem scamoniata omnia. Sunt qui corticũ myrobal. cepularum drachmas tres, citrearum drachmas duas, vuarum passarũ drachm. vnam. spicæ parum. trita macerãt aqua absinthij, plantaginis, buglossi: duodecies feruefaciunt: vbi refrixerunt, manibus fricãt, valenter exprimunt, addunt catholici drachm. duas, rhabarbari drachm. semissem. Vbi verò processit multùm morbus, & bilis multa, tum à natura, tum à nobis est vacuata, & venter inferior astrictione maiori indiget, magna rhabarbari potius, quàm *rha*

barba

barbarum ipſum, ſuper tegulam ignitam ſæpe vertendo aſſatum, eſt ſalubræ, & para tũ facile. Secundo aut tertio die refrigerãdo bilem craſſantia, & obtundentia dãtur: vt, ſyrup. intybi, violatus, cum aqua plantaginis. Vbi verò proceſsit, nec tantus eſt metus retinendæ materiæ, ſyrup. roſatus, cydoniorum cum aquis roſarum, plãtaginis: iterum myrobalanis citreis, & rhabarbaro, partim integro, partim aſſato purgamus: deinde ieiunis hepar fouemus decocto ſantalorum, roſis, ſpodio cum aqua roſarum, intybi: additis tandẽ aliis quoque aſtringẽtibus. In his autem regionibus ſeptentrionalibus, ex aëre & victus genere à pituita vitrea, & ſalſa, cineſmi, & dyſenteriæ magis fiunt, vel in ventre genita, vel in ipſum corriuante ex capite, aut corpore vniuerſo. Phlegmagωgis curatur. Si autem ab atra bile incœperit, cur lethalis ſit Hipocrati, docet Gal. apho. 24. lib. 4.

3 Vlcera ſanantibus, ſed prius lotis à bile, vel mucco mordaci inteſtinis, per iniectiones ex aquæ hordei libra vna, vitellis duobus, ſacchari rubri vnc. vna. Quæ interdum curandæ dyſenteriæ ſufficiunt: interdum poſt eas, emplaſticis opus eſt, internã inteſtinorum ſuperficiem contra fluentis materiæ morſum, ceu tectorio quodam, & cruſta

crusta armantibus: ex albumine ouorum, gummi arabico, adipis caprini, ana semũc. olei rosati, vnc. duas, diu cum adipe liquandas, & agitandas, ne adeps citò concrescat, boli armenicæ, tragacanthi ana vnciam vnam, cum vnciis decem aquæ hordei, si lauandum & tergendum: vel tantũdem iuris pinguis carnium, si vim emplasticam maiorem volumus: addito etiam butyro recenti, insalso, & succo plantaginis. Post iniectiones emplasticas, ne acres materias lentore suo retineant, & affigant intestinis: lauatoria iterum opus est, sicq; vicissim. Vbi materia mordax constitit, ac fluere desiit, solusq; sanguis fluere perseuerat: sarcoticis, & glutinantibus, & cicatricem ducentibus iniectionibus vtendum est, ex libra vna decocti rosarum, balaustiorum, malicorij, rhois, oxyacanthæ, vuarum gallarum, se. coriandri: addendo boli armenicæ, sanguinis draconis, terræ lemniæ, thuris, ana drach. vnam, vel trochiscorum ex terra lemnia, drach. duas cum vittellis ouorum duorum. Si autem vlcus est profundum, pus multum reiiciens, tergendum est clystere ex decocto furfuris frumẽti, vel ligni gaiaci, vel cicerum rubrorum, vel ex hydromelite, vel sero lactis caprini, vel lotio: vel, si valentius vis, ex lixiuio, vel ex vino rubro

bro ſubdulci tergente, & roborante, adden do mellis roſa. vncias duas. Si valentiore opus eſt, muria piſcium ſalſorum, aut óliuarum colymbadum. Interdum & valentiſſimis vtendum: vt, trochiſcis ex arſenico. Si autem diligenter deterſeris, natura carne implere, glutinare, & cicatrice tegere per ſe poterit. Quòd tamen vt promptius faciat, iuuanda eſt clyſteribus ſiccantibus, & aſtringentibus: vt, decocto lentium, roſarum, balauſtiorum, addendo bolum armenicam, terram lemniam: non omiſsis tamen interea tergentibus.

4 Fluorem aſtringentibus, ne materia etiam benigna, vacuatione multa ob viarum laxitatem, vires deiiciat: maligna autē & corrupta non eſt retinenda, ne febrem auget, & alia ſymptômata grauiora excitet. Sumuntur in id ſaccharum roſatum co rallio rubro miſtum, cydoniatum ſine aromatibus, ſyrup. cydoniorum, troſchiſc. ex ſpodio cum ſe. oxalidis drach. vna. Hæc ſi non ſufficiunt narcôticis dolor ſedandus, ſomnus conciliandus, & materia ceu glaciāda, vt ad fluendum ſit ineptior: modò virtus non ſit imbecilla, ne calorem exiguum illa extinguant. Sumitur autem athanaſia à drachma vna ad ſcriptula quatuor, vel clyſtere immittitur etiam drachmis tri-

bus;

bus: balani quoque ex lycio à Rasi descriptæ cum filo sedi imponuntur, vt tempesti uè retrahi possint, ne symptωmata afferãt prius scripta. Admouetur autẽ ventri oleũ cydoniorum, myrteũ, mastichinũ, insperso deinde puluere corallij, rosarũ, mastiches, boli armenicæ, sanguinis draconis. In idem efficacissimum est emplastrũ Mesuæ, diaphœnicum calidum, in frigida: frigidum, in calida causa dysenteriæ. Vapor etiam vini austeri per scoriã ferri, ferrum ve ignitũ elatus, ac sede receptus saluber est: eodem vino vel re similiter astringente, manus & pedes fouere, ventri etiam fluenti robur tã dem magnũ sæpe affert: maius, cataplasma ex pane medio tosto, vino austero extincto, addito butyro vsto, ol. astringẽtibus, superdata mastiche. Si à solis intestinis sine vlcere fluor est, curetur clysteribus vires habentibus easdẽ cũ remediis per os sumptis, cùm à ventriculo solo fluebat materia.

T*inesmi curatio.*

TInesmus, vehemens & inanis deiiciendi apetitus, qualis ferè adest dysenteriæ prædictæ, ob materias mordaces, ad intestini recti finem hærentes: bilem scilicet, aut pituitam salsam vel vitream, vel aliter mordacem, ad sedem solùm desidentem.

Cura

Curatur si à bille est, clystere lauatorio, ex decocto hordei, sacc haro, vitellis ouorum. si à pituita, ex decocto ciceruin, sero lactis, melle rosato. si à stercore durato est, molliatur sumptis & iniectis: si à tumore, curetur vti eius partis natura, & tumoris postulat. Si à frigore est, vel flatibus, quadra mensarum calfacta sedi admota, remedio est: succuli item ex chamæmelo, & verbasci floribus calidi supponantur vtiliter, vel eadem vino incocta, expressa, sedi applicentur calida, & ventri. Si tinesmus à repletione est, sinatur: saluber enim est. Si ab imbecilla retẽtrice, roboretur prædictis astringentibus. Si à partibus corporis calore immodico liquatis, calor mitigetur. Si fluor est immodicus, sistitur, vt prius. Si dolor implacatus vrget, balanus indetur ex lycio, vt prius: vel athanasia sumatur.

Fluoris alui curatio.

SI fluor est à lienis obstructione, vel imbecilla vi tractrice, curatur vt dictum est in dolore splenis: vt, admoto oleo capparum, lilij, genistę, sumpto tamarice, asplenio, scolopẽdrio, capparibus: purgato item corpore per myrobalanos indas. Si ab hepate est, illius affectus, obstructio, phlegmone, scirrhus, imbecillitas tractricis, vel retentricis, vel coctricis ab intemperie, antè est cor-

rigendus idoneis remediis in horum affe-
ctuum curatione prædictis. Si igitur est
hepar obstructum à materia frigida, ita vt
deiectiones sint chylosæ, ea paretur expul
sioni per syrup. cichorij Nicolai, radicum
duarum, aut quinque, cum aquis aperien-
tibus absinthij, prasij, apij, fœniculi, cassu-
thæ: si verò materia est calida, obtundatur
dicto syrup. intybi, rosato, & aquis cicho-
rij, intybi: postea vacuabimus rhabarba-
ro infuso per se, aut etiam cum agarico, vi-
tantes scammoniata, & alia hepatinoxia.
Postremò intemperies tollatur, heparq; ro-
boretur, nunc trochiscis de lacca, de rha-
barbaro, nunc diacurcuma, diacalamin-
the, à drach. vna ad drach. duas: nunc aliis
atque aliis. Nam in affectu diuturno varie
tate remediorum, etiam idem pollentium,
vicissim vtendum, ne natura vni assueta &
familiaris, vires eius contemnat. Sed caue
ne materias in hepate compingas, & reti-
neas his roborantibus: nec foris illinas hy-
pochōdrio dextro frigida, astringētia: quia
sanguinē cogūt, & hepatis calorē reliquum
extinguunt, & hominem occidūt. Si ab im
becillitate est hepatis, eius curatio prius est
scripta: hepar enim roborandum est in dy-
senteria hepatica, per ea quæ causę sunt cō-
traria: vt, frigida, in calida: calida, in frigi-
da,

da, causa: vt pistacia, cubebas, & ex his electarium: hepar lupi quoque est præstantissimum, mane ad cochlearis mensuram sumptum. Vuæ item passæ pingues passim Auicennæ commendantur, ita vt dulces, causæ frigidæ: accidæ verò, calidæ tribuãtur. Dysenteriam enim hepaticam, etiam solæ sanant ablatis tamẽ seminibus, cùm astrictione opus non est. Eædem tritæ & cretæ saccharo mistæ fiunt salubres, misto, si vis, spodio, vel aliis hepati familiaribus: vt, hepatica, rhabarbaro. Quòd si in dies scriptulo vno, vel in hebdomadas drach. vna sumatur, est in id saluberrimum: & syrup. absinthij, & absinthium cibo, potu, in idem optimum: trochisci etiam δι' οἴνου, id est, de vino Galeni, & Auic. causa præsertim frigida: si calida autem est causa, miscentur ei spodiũ trochisci spodij, species diarhodi abb. & Є. trium, santalorũ, syrup. cichorij, Nicolai. Si verò fluor sit biliosus ab hepate, syrup. intybi, & byzantiorum cũ aqua intybi, cichorij: trochisci de spodio cum se. oxalidis, diarhodon abb. vel commune, Є. trium santalorum. Si sanguineus est, fluere aliquantisper permittatur: pòst sistatur, vt alius sanguinis fluor quiuis immodicus. Si virulentus est, seu cum sanie calida (ἰχῶρας vocat Galen.) intemperies ca-

lida hepatis, ſumptis & admotis prædictis in debilitate hepatis mitigetur. Si pus ineſt hepati rupto abſceſſu, tergetur aqua hordei ſaccharata, vel ciceru͂ decocto: deinde glutinatur per dicta prius in dyſenteria.

Fluxus cibalis vulgò. Si diarrhœa eſt à cibo largiore, ſumatur parcior: ſi à corruptibili, ſumat bonum & euchymum, coctu, & corruptu difficilem: ſi ab vnctuoſo, ſumat aſtringentem. Si materia corrupta eſt iam in inteſtinis, vacuetur clyſtere communi cum caſsiæ vnc. vna. Si in ventriculo adhuc reſtat: hieræ picræ, vel caſsiæ vnc. vna, vel mannæ vnc. duabus: vel pilularum elephanginaru͂ ſcript. quatuor. Poſtremò ventriculi intemperies corrigatur: calida, vt ſumptis peponibus: frigida per ſumpta: vt, ſyrup. abſinthij, menthę, aromaticum roſatum, diagalangam, diacyminum, & ſimilia: admota autem olea maſtichinum, abſinthij, menthæ: vel emplaſtra, vel vnguenta, & alia in ventriculi imbecillitate dicta. Si fluit aluus, ventre per frigus aëris perfrigerato: curetur calidis omnibus ſumptis & admotis vt prius.

Iſchuriæ curatio.

ISchuria, id eſt, vrinæ ſuppreſsio: curatur per ea quæ cauſæ ipſius ſunt contraria: vt, frigida, calida ſumpta, iniecta inteſtinis, & meatui vrinario: & admota imo ven-

tri:vt,olea,vnguenta,cataplaſmata,empla ſtra,ſacculos. Si ab obſtructione ſupprimitur,inquirenda eſt, & curanda obſtructionis cauſa:vt,tumor præter naturam,caruncula,grumus ſanguinis, pituita craſſa, calculus:is enim aut comminuendus eſt, aut cubanti ſupino ſuccuſſatis cruribus in veſicam regerendus:vel cathetere,vel candela cerea oleo intincta, vel digiti condylo per perinæum celeriter acto ſedem verſus. Si verò in meatum iam totus inciderit, trahẽdus eſt ſuctu virgæ, dilatato prius meatu per inſeſſum,vel fotũ,vel alia: deducendus quoque eſt digito in ſedem immiſſo, ſi illic hæret:ſi verò ad perinæum, condylo celeriter per id à ſede ſcrotum verſus acto, potius quàm tunc repellendus in veſicam,vbi in calculum inſignem poſsit grandeſcere: & fortè vix poſtea in meatum vrinarium incidere. Si à pituita,pure,grumo ſanguinis obſtruitur, ſyrup. duarum & quinque radicum, vel eupatorij cum aqua fœniculi, apij, petroſe. tenuentur & incidantur hæ materiæ, vel theriaca veteri cum vino albo tenui. Si cauſa ſit renum aut hepatis affectus, ei proſpiciendum eſt, ablata iſchuriæ cauſa. Si lotium non excernitur, prouocandum primùm mitioribus, vt compreſsione imi ventris, balano acri,

& ſale aliquo acuta immiſſa ſedi, cui veſica incumbit: pediculo quoq; in virgæ initium immiſſo, qui motu titillet, expultricemq́; vim ſopitam irritet, vel eius loco portiuncula cæpæ, vel allij, vel ſimiliter acrium: frictione etiam perinæi, & virgę propè ignem: hæc ſi non ſufficiunt, pectini illinatur oleum ſcorpionum, & lilij per ſe, vel cum ſyſimbrio aquatico frixa: vel imponatur helxine frixa in id efficaciſsima: tegula quoq; calfacta vino bono calente irrigata, herbis etiam prædictis, aut ſimilibus impoſitis cruri alligetur: adhæc epiploon recens exectum, vt ab animali calet, imò ventri impoſitum. Valentior eſt fotus imi ventris ex ſpongia cum origano, calaminthe, pulegio, abrotono, ſabina, mentaſtro: & inſeſſus ex prædictorum decocto: quod etiam clyſtere iniectum cum oleo liliorum, ſcorpionum, hiera vel benedicta eſt optimum. Sumuntur item ſyrup. radicum duarum vel quinque, vel harum decoctum, ſyſimbrij aquatici, rubiæ, baccarum iuniperi: quæ etiam ſanguinem mictu prouocant Dioſcorid. vt ſabina, & drachma vna teſtæ purgatæ oui à quo pullus excluſus eſt, eſt efficaciſsima potu. Cantharides verò etiam alis, & capitibus ablatis ob vehementiam venenoſam fuge: tutior eſt aqua raphani. Si à grumo

ſang

ſanguinis eſt, da potandum oxy. aliquod, vel lepor. coagulum.

Calculi in renibus præcautio.

LApis in renibus gigni prohibetur: primò fuga eorum quæ pituitam calculi materiam in corpore augent, qualia ſunt alimenta craſſa, frigida, lenta: vt, caſeus omnis, præſertim glutinoſior, ex lacte: reliqua, panis azymus, animalium partes pingues & albæ: vt extremitates, inteſtina: aues aquaticæ: cibus largior, & ab hoc venus, ſomnus, labor, balneum: ſumendi enim cibi euchymi, & parcius quàm pro appetentia. Secundò, pituitam nobis imprudētibus genitam, ne ad renes ruat, ad inteſtina retrahemus clyſtere leniente, bis in hebdomadas iniecto, vel caſsiæ vncia vna in hebdomadas ſumpta, vel potius tantundem diacaſſiæ, quod ex caſsia, & ſaccharo, & decocto glycyrrhizæ, & baccarum halicacabi fit, vel terebinthinam ab ſemunc. ad vnciam, pane miſſali in vinum merſo inuolutam, vel iure capi ſolutam, & liquatam. Nam ventriculum, inteſtina, renes, veſicam purgat, nullo partium harum detrimento. Vel pilula vna elephangina in dies, vel alternis diebus ſumpta. *Prophylace.*

Tertiò, materiam pituitoſam ſi qua in rene hæſit, ne in eo lapideſcat, expellemus

vreticis : vt decocto cicerum, præsertim cùm glycyrrhiza & saccharo ab vnciis sex ad octo, accepto pridie medicamento leniente ex cassia: id enim decoctum, renes & vesicã multùm terget ciceribus, glycyrrhiza, saccharo. Idem pollet ius galli decrepiti saccharatum, & aqua lactis caprini, & parietariæ decoctum, vel aqua, vel succus residendo purgatus, & saccharatus. Nam vias vrinarias terget, vrinamq; prouocat. Quartò, calorem renum, calculi causam effectricem temperamus, admoto renibus inter duas telas cerato Galeno refrigerante, vel santalino, vel ex cera alba, & oleo violato, vel nymphæato, vel cucurbitino: sed post quartam partem horæ ablato, & aliquoties in die dum refrixit, reddito : tepidum tamen aëre frigido applicandum est. Vitamus autem astringentia, ne viis astrictis materias retineãt. Aëri externo lumbos quoq; aperimus : pelles, plumas calorifica cætera lumbos tangere prohibemus.

Calculi renum curatio.

CAlculum verò in renibus concretum, & iam dolentem, præcipuè si in vreteribus est, expellimus ipsum frangentibus, vias lubricantibus, aperientibus, dilatantibus, & vrinas mouentibus: sumpto prius ad vias lubricandas cassiæ bolo cum oleo re-

cens extracto ex amygdalis dulcibus; non rancidis: ne illa materiam crassam ex ventriculo & primis venis ad renes trahant. Calculum autem frangunt quædam qualitate manifesta: vt, pulegium vreticum, & anastomatica, calaminthe, origanum, lithospermum, saxifraga vulgaris: decoctum radicis graminis, secretum quibusdam remedium: amygdalæ amaræ, nuclei cerasorum, persicorum mansi, vel triticum vino albo deglutiti, aqua ex fabarum siliquis destillata, decoctum cicerum rubrorum, apij, fœniculi, petroselini, rusci, asparagi, maluæ, bismaluæ: sed hæ diutius coquendæ sunt. alia calculum frangunt in renibus tota sua substãtia, seu proprietate occulta. Lapis iudaïcus sapore iucũdo prędıtus, puluis leporis cum pelle in furno siccati: puluis item ex osse calcanei leporini, vitrum septies ignitum, & toties aqua saxifragiæ extinctum. Puluis item lapillis cancrorum, & limacum, & spongiæ, & lumbricorum terræ: & mandibularum lucij, secretum quibusdam remedium. Dantur autem ad drachmam vnam cum vino albo, vel aqua aliqua prædicta, aut decocto calculum frangent: vel cum aqua rhaphani, apij, petroselini, aristolochiæ longæ, baccarum halicacabi, spinæ albæ, saxifragiæ: puluis

quoq; ſcorpionis ad ſcriptulum dimidium, valenter frangit calculum. Oſsis humani ex ſepulcro limatura ex vino pota, dolorem renum ſedare mox, quibuſdam probata eſt. Lapidem quoq; exectum vel excretum à rene, renalem, à veſica, veſicalem calculum frangere potu quibuſdam putatur: quanquàm id Galenus mendacium affirmat. Cortex lauri potus Auicennæ idem poteſt: omnibus autem drachma vna ſiccati ſanguinis hirci, quem quadrimum, & diebus aliquot antè nutritum herbis prædictis, tam vreticis, quàm calculum frangentibus, potumq́; vino maluatico, vel ſimiliter aromatico. Deinde Auguſto menſe decollaueris, ſanguinemq́; medium, non primum, nec poſtremum, ſcutellis multis collectum, dum concretus eſt, teſſellatim ſectum ſiccaueris in vmbra. Sed ex hirco, vulpe, lupo, & ſimilibus, viuis, calentem ad huc ſanguinem haurire præſtantius fuerit: quod nonnullos magno ſucceſſu tentaſſe audio, nulloq; periculo: addebant enim aliquid coaguli, ne in ventriculo glaciaretur. Auicula quoq; motacilla ſeu cauda tremula vulgò dicta, furno ſiccata, in id efficaciſſima creditur. Item quæ vulgo gallorum meſſengua dicitur: bethonica quoq; ſeu ceſtrum Galenus. Compoſita autẽ calculum

Libr. 10. Simplic.

Lib. 5. ſanit. tuẽda.

frang

frangentia sunt, iustinianum Nicolai, à drachma vna ad drachmas duas cum vino albo calido, vel aquis dictis ieiuno data, lithon tripon, id est calculum perforans, & frangens, dialacca, electuarium de cineribus scorpionum. Clysteres quoq; anodyni sunt salubres, ex libra vna decocti foliorum maluæ, bismaluæ, parietariæ, chamæmeli, meliloti, adianti, se. fœnigræci, cum multo butyro recenti, vel adipe gallinæ, vel oleo amygdalarum dulcium vel amararum: vel si flatus adsunt, anethino, cum cassiæ vncia vna, benedictæ simplicis Nicolai, & olei scorpionum, ana semuncia: vel clister ex solo oleo communi cum se. anisi. Largior autem quàm libra iniectio, renes premendo est dolorifica magis, ob id vitanda, sed frequentia copiam suppleas. Lumbis autem illinantur oleum scorpionum, amygdalarum dulcium, amararum ana semuncia cum adipe gallinæ, butyro recenti, œsypo: vesica etiam plena decocto chamæmeli, meliloti, maluæ, altheæ, helxines: vel spongia eodem madefacta, & expressa. Sumantur verò sæpe iura pinguia, vel vnciæ octo, aut etiam plures decocti maluæ, vel altheæ, cum butyri recentis vncia vna, mellis rosati sescuncia. Sumantur etiam oxymeli, syrup. acetatus compositus, syrup.
bizant

bizantinus acet. de radicibus, cum duplo aquæ bethonicæ, aut ſaxifragiæ. Si ventriculus imbecillam vim coctricem habet, roboretur litu ex oleo abſinthij, menthæ, cum galanga, mace, roſis, caryophyllis, ne pituita largior in eo propter imbecillitatem genita, in renes confluat, aut à calculi remediis trahatur: quæ vſta lapidem augeat.

Calculi veſicæ curatio.

LApis in veſica, vt in renibus curandus: ſed valentioribus remediis, quia durior eſt, & longius ab ore per quod remedia ſumuntur, abeſt. ſi tamen magnus ſit & prę durus: execandus eſt à lithotomo perito, eoq́; extracto, veſica hydromelite abluenda. Suffitum aut iniectionem per fiſtulam argenteam, ex ſanguine hirci, vulpis, lupi, & aliorum lapidem frangentium, quidam tentauerunt: ſed ſucceſſu parùm proſpero: quòd lapis quibus eſt in particulas confractus, harum inæqualitate & aſperitate, & magnitudine plus moleſtiæ exhibuerit vrinario meatui, quàm lapis integer veſicæ.

Stranguriæ curatio.

STranguria curatur auferentibus cauſam acrimoniæ: quæ ſi eſt bilis vrinæ miſta, victus ratio ſit refrigerans, humectans: vſu lactucæ, portulacæ, bliti, ſpinacij, atriplicis, bugloſsi vtriuſq;, maluæ, biſmaluæ,

fuga

fuga acrium, ſalſorum, aceti : deinde bilis purgetur manna, caſsia, myrobalanis citreis, non autem ſcammoniatis: eadem purgantia, quarto aut quinto quoq; die ſumpta, paulatim bilem, vel materias ſalſas, & nitroſas à partibus vreticis deriuant ad inteſtina. Idem præſtat ſerum lactis caprini, & lac caprinum. Quia verò idem multam ex ſe vrinam facit, eamq́; mitem : ſic vrinæ acrimoniam obtundit. clyſteribus quoque iniiciendum decoctum maluæ, altheæ, violarum, nymphææ, ſalicis cum caſsia ad aluum leniendam, & temperandam humorum etiam in veſica acrimoniam. Bibat ſyrup. violatum, cichorij, cum ſero lactis, vel aqua hordei. Si cauſa eſt pituita ſalſa: ſumatur frequenter terebinthina lota in aqua roſarum, plantaginis, vel intybi, ad tollendam eius acrimoniam. Hæc enim aluum ſoluit, & vrinæ morſum mitigat. Si ab excoriatione partium vreticarum, ſumat in dies drachmam vnam boli armenicæ, vel trochiſchorum terræ ſigillatæ, vel electri cum aqua plantaginis, vel ſolani. Quòd ſi vlcus adeſt, ante vſum prædictorum glutinantium tergendum eſt ſero lactis aſinini, vel caprini : decocto ſe. melonum, & aliorum frig. ſe. donec pus excerni ceſſet, aut parciſsimum ſubeat. Si eſt ob ſiccatam

catam

catam vesicam, vel absumptam prostatarum humiditatem, quæ semini viam sternit, alimento pleniore & crasso est opus. Deinde, imò sæpe statim initio, vbi scilicet dolor est vehemens, acrimoniam mordacem vrinæ remittes: vel per vnctuosa, vel sensum tactus partium vreticarum modicè stupefaciendo: vt, syrup. violatus, cum aqua lactucæ, portulacæ, solani, intybi: vel si valentiore opus est, syrup. violati vncia vna, syrup. papaueris semuncia cum vnciis tribus decocti se. 4. fri. maiorum vel etiam minorum. Sunt qui se. hyoscyami albi, vel papaueris albi drach. vnam cum prædictis aquis mane exhibent: his trochiscis halicacabi Mesuæ drach. vna, sunt efficaciores, quia stupefaciunt, vretici sunt, & vrinæ acrimoniam obtundunt. Decoctum quoq; maluæ, violæ, & similium, cum casſia bis die iniectum est efficax: syringe etiam per catheterem breuem in vesicam immisisse lac humanum caprinum, ouinum, prodest. Nam eius mistio vrinæ acrimoniam frangit. albumen oui agitatu multo fractum donec lentum esse desinat, per se, vel cum papaueris decocto, vel cum lacte. muccago seminis psyllij sex horis macerati aqua frigida, omnem acrimoniam obtundit, vt etiam dolori magno hæmorrhoïdum mox succurrat, & podagræ

dagræ calidæ, ſed periculum eſt ne lenta hæc in meatu vrinario, aut veſica, ſi eam adibunt, partium calore tandem ſiccata, vel obturent; vel anguſtent meatum, & malum ſuccedat nouum, priore etiam deterius. Valentius fiet remedium additis caphuræ granis 3. 4. valentiſsimum addito opij grano vno, vel troch. halicaca. ſcript. vno aqua vel decoctione papaueris ſoluto. Virgam quoq; tenere in lacte calido, vel decocto papaueris albi, inungere ventrem inferiorem, & perinæum oleo ſalicum, violato nymphææ, addita pauca caphura. Decoctum foliorum vitis, ſalicis, maluæ, violę, inſeſſu, aut fotu ex veſica.

Mictus ſanguinis curatio.

SAnguis mictu redditur, cùm is eſt quantitate aut qualitate acri, & bilioſa, vel aquoſa, aut quãtitate & qualitate alienus: interdum ab imbecillitate ſecretricis hepatis, renum. Eſt quando vaſe in partibus vreticis eroſo, calculi attritu lacerato, rupto, lapſu, percuſſu, vel alio motu violento redditur: ſæpe etiam coitu immodico, interdũ criſi. Si ob redundantiam fiat, vel criticus eſt, non ſupprimatur niſi vacuatione immodica vires deiiciat. Si bilioſus eſt, aut aquoſus, ſumptis cholagogis, & hydragogis, vel hydroticis auertuntur à partibus vrinariis.

hæ materiæ, & à ſanguine vacuantur. Si facultas ſecretrix eſt imbecilla, illine lumbos oleo myrtino, roſ. cyd. cerato Gal. ſantalino, vnguento comitiſſæ de ſe. ſeu crocato floſculo roſarum, quam antheram vulgus vocat: fotu ex balauſticorum, malicorij, gallarum, hypociſthidos decocto in aqua roſar. plantang. ferrata. Sumat etiam ſyru. roſatum, myrtinum, cydoniorum, cum aqua ſolani, roſar. plantag. lactucæ, & drach. vna boli armenicæ, vel trochiſc. electri, vel terræ ſigillatæ, vel troch. ſpodij, cũ ſe. oxalidis à Raſi ſcriptorum, lactis ouini vnciæ quatuor, ſex, mane, cum drachma vna boli armenicæ ſumptæ, ſunt in id efficaciſsimæ, & renes valenter roborant, modò ne dormiat, aut exerceatur. Quæ remedia ſunt etiam glutinantia, ob id ſalubria, ſi vas eſt apertum caſu, vel laceratu, vel alia ratione. Si ob caſum tamen eſt cruentus mictus, auerte prius ſecta baſilica dextra. Si purulentum eſt lotium, tergentibus vtendum: dein de glutinantibus prædictis aſtringentibus. Si præterea calidiſsimum, ſerum lactis, decoctum hordei ſaccharatum bibendum & iniiciendum: trochiſci quoq; Raſis liquore aliquo ex prædictis ſoluti, ſalubriter in veſicam iniiciuntur tunc ſolùm quando ab ea ſanguis effluit.

Diabe

Diabetæ curatio.

DIabetes, id eſt tranſitus, ſcilicet vrinæ, continuus, aut verius potionis nõ mutatæ, vt Lienteria cibi, ab intemperie calida renum cum ſiti inexpleta: affectus rarus: Galeno bis tantùm viſus, mihi ſemel in adoleſcente cæpis largiter, & ſæpe vſo. Vbi autem verè largior eſt vrina, ſitis ſi adeſt, exigua eſt, & placatu facilis. Puella enim Mediolanenſis per dies ſexaginta ſingulos, mictu reddidit vrinæ boccalia, ſeu chopinas ſexdecim, cùm in dies biberet tãtùm boccalia circiter tria, magno exempli miraculo: perſanatæ tamen parum corpus conciderat. Si autem inuitis vrina excidat, vt etiam lectum æger permeiat, cauſa eſt primùm auferenda: ſi enim à potu id largiore fit, bibatur parcius. ſi à potus aut cibi qualitate ſalſa, acri: vt, eſu largo cæparũ, alliorum, porrorum: ab his abſtineatur: ſi à frigore externo, calefiat: ſi ab hepatis imbecillitate, vt in aſcite, prius dicta ſunt remedia. Si ſphincter veſicæ eſt reſolutus mora longa in aqua frigida, vel alio frigidorum cõtactu, ſanetur ea paralyſis per calorifica omnia. Si idem eſt ruptus, vel laceratus vel ſectus, vt lapſis ab alto, vulneratis, ſectis ob calculum, parientibus ægrè, ſæpe accidit: niſi initio ſanetur, difficilem habet poſtea

curationem. Si ab hepatis & renum calida intemperie, ea ſanetur ſumptis & admotis refrigerantibus ſæpe dictis. Si à retentrice veſicæ imbecilla, intemperiem eius cauſam perſana contrariis. Thuris etiam ſcriptulum vnum, vel drachma dimidia, cū aqua abſinthij, multis eſt remedio: & ſpodium, & ex eo, vel balauſtiis, vel terra ſigillata trochiſci ad drach. vnam, & puluis glandis aſſatæ.

Lumbricorum curatio.

LVmbrici ſi imminent, pituitam vacua pane & pauco ſinapi: vel, ſi opus eſt, medicamēto phlegmagωgo: & eam gigni prohibe fuga alimentorum, craſſorum, lentorum, &c. pituitæ gignendæ aptorum, vt ſuprà in colico affectu, & alibi ſæpe diximus. Si verò adſunt, remediorū generibus quinque ſanantur.

1 Victus ratione parca, calida, ſicca, acri, amara: niſi interdum morſus eorum ob famem ſæuientium dulcibus ſit placandus.

2 Necantibus lumbricos tota ſua ſubſtātia, & amaris, calidis, ſiccis ad tertium gradum: vt, omni abſinthio, vtroq; abrotono, perſicorum foliis, & nucleis, lupinis, menta ſtro, allio, ſe. braſsicæ, apij, radice filicis maſculæ, radice graminis: his omnibus vel quibuſdam ſumptis, iniectis, vmbilico admotis cum

tis cum aloë,athanasia,felle aliquo,in puel lis suillo,ouino,vel alio miti:in grandibus etiam bouino,additis oleis amaris, absinthij,menthæ.

3 Enecatos expellentibus(ne putridis vaporibus febres & epilepsiam, & alia symptωmata sæua excitent)vt,aloë,absinthio, rhabarbaro,agarico, liquore amaro solutis,vel in catapotia formatis:oleo quoque omphacino sumpto sæpe,& larga copia,& clystere iniecto,nisi lumbrici sint adhuc viui:nam fuga huius & similium reperent in ventriculum,si rotundi sunt,nisi mista sint dulcia:vt,lac,& similia:ascarides verò minimi ad sedem ferè desident sacculo inuoluti,cum quo tandem sunt deturbandi. Lati autem(quos vocant cucurbitinos)intestino cæco sæpe affixi:interdum colo,& recto:vix tandem magna vi deturbantur,sibi magna excrementorum, & velut membranarũ illuuie implexi. Hiera picra. Gal. & ex ea pilulæ,& quæ ex aloë,myrrha,croco communes vocantur:sunt in id efficaces sumptæ, & aliquo oleo,aut syrupo amaro mollitæ,& vmbilico admotæ.

4 Lumbricos ad ventriculum ascendere prohibentibus,stypticis,& amaris,ex aceto sumptis,& ventriculo admotis:vt,oleis,cataplasmatibus,vnguentis,emplastris.

5 Lumbricos deorſum trahentibus,dulcibus,vt lacte iniecto clyſtere cum melle, niſi febris adeſt:tunc ius carnium cum ſaccharo iniiciatur.Si autem ſint aſcarides ad ſedem hærentes,balanus ex bombace illito oleis amaris,vel aloë,felle vaccino ſoluta: vel balanus ex lardo pingui,cum filo,dum retrahetur,vermes plurimos ſibi hærentes, referet.Vſu crebro diutino ſalſorum,amarorum,acriũ,aceti,necantur & expellũtur.

Hæmorrhoïdum curatio.

HAemorrhoïdum venarum fluor non antè eſt ſtringendus,quàm vacuationis copia vires deiiciat , & ſanguis pro nigro & craſſo , melior iam fluat : à magnis enim morbis ferè melancholicis ægrũ hæc ſpontina vacuatio vindicat. Aluus quoq;, caſsia,aut iure pingui,aut decocto braſsicæ eſt lenienda , ne ſtercus ſua duritie eas lædat.Siſtitur autem quatuor auxiliorum generibus.

1 Victus rat.frigida aſtringente:vt,omphac.ſucco rhoïs,roſar.cydon.& ex his ac ſimilib.ſyrup.cond.

2 Auertentib.vt ſecta vena baſilica,dextra,vacuatione ſanguinis etiam larga:vt etiam cucurbitulis,hypochond.dextro,interſcapulio,humero affixis,frictionib.liga

turis,

turis,fotibus brachiorum.

3 Venarum illarum ora contrahentib.& ſanguinē craſſantib.& refrigerantibus ſumptis & admotis:vt ſyr.myrtinorum,cydoniorum,granatorum cum aqua roſarum, ſolani,plantaginis:vt,ſaccharo roſato cum boli armenicæ,vel hæmathitæ,vel corallij rubri drachma vna horis duabus ante cibum,vt tryphera Phenonis,∈.ſcoriæ ferri Raſis. Squamma quoque ferri quater ex aceto cocta & ſiccata; ſumpta à ſcriptulo vno ad drachmam vnam bis in ſeptimana, ventriculum,heparq̃ue roborat, & humorum malitiam emendat. Vt trochiſcis electri,terræ ſigillatæ,ſpodij cum ſe.oxalidis. Quibus victis etiam narcωtico, athanaſia Nicolai, aut antidoto Philonis, perſica à drachma vna ad ſcriptula quatuor vſurpatur. Foris autem ſimilia admouenda,balauſtia,malicorium, galla, rhus, hypociſthis, bolus armenia,ſanguis draconis, tragacantha, trita & excepta malo cydonio probè cocto,vel aloë,thus,bolus armenia,ſanguis draconis,albumine oui ſoluta, pilis leporis,vel tela aranei excepta. Puluis quoque corij vſti,vel ſuberis vſti, quorundam ſecretum remedium,oui albo exceptus: vſti quoque bufonis puluis Nicolao Florentino in id efficax,& vſu tutus ſcribitur:quòd

Libro 5. metho.

venenosa qualitas ex hoc, vt scorpionibus, vrendo abigitur. Emplastrum postremò co mitissæ sedi admotum, & lumbis est efficacissimum.

4 Sanguinis vitium emendantibus, victu tenui, si largior est: siccante si aquosior: cholagôgis, si biliosus est: phlegmagôgis, si pituitosus. Si doleant, anôdynis sæpe dictis: vt, lacte cocto, vitellis ouorum, œsypo, butyro recenti dolor est placandus. Si hæmorrhoïdes sint occultæ, & tumore doleãt, anodynis placentur, vel sanguis emittatur his apertis per hirudines, aut scalpellum, aut anastomôtica pòst dicenda. Si verò nec tumor est ingens, nec dolor, naturæ permitte: nec aperi, nisi tumoris, aut doloris magnitudo compellat: quod sæpe cancri, fistulæ, & affectus alii difficiles, his partibus per valentia remedia apertis superueniũt. Aluus quoque lubrica est reddenda, vt antè paulò docui, ne stercoris durities dolorifica fluxionem geminet: sanguis quoq; malus, si abundet, corrigatur victu idoneo & cæteris. Auertendus deinde sanguis, vt prius. Dolor leniatur oleo violato, si calor quoq; adest, vel rosato, vel amygdal. dulc. vel lini, vel lumbricorum, millepedarum, scarabeorum cum vitello oui: mica panis cum lacte & oui vitello cocta, albumine oui

tandem

tandem adiecto, & adipe gallinæ, butyro recenti, farina fœnigræci, cum adipe gallinæ, vel anatis, & decocto meliloti: puluis etiam ſuberis vſti, cum oleo, vel butyro, vel adipe aliquo: limaces ſine teſta, tuſi cum oleo violato cocti, cum farina ſem. lini, aut fœnigræci in cataplaſma formati, præſtantiſsimum ſunt remedium. Inſeſſus, aut fotus quoque ſaluberrimus ad ſedandum dolorem, fiet ex decocto maluæ, altheæ, violarum, florum chamæmeli, meliloti, tapſi, nymphææ, ſe. lini, fœnigræci, papaueris albi, hyoſcyami albi. hæc ſi non ſufficiunt, ſtupefacientibus tactum dolor prohibendus: vt, balano ex bombace, cui illitum ſit Philonis antidotum, vel athanaſia Nicolai: vel eadem emplaſtri modo applicentur ſedi: vel vnguenti populei vncia vna, oui vitellũ, opii à drachma vna ad drachmas duas, croci parùm, miſce, & applica ſi dolor eſt vehementiſsimus. Hæc quoque ſi non ſufficiant, hæmorrhoidibus apertis, ſanguinẽ emitte doloris cauſam: aperies autem affricta re aſpera: vt, linteo nouo, parietaria, folio ficulno: valentior eſt pulpa colocynthidos pulueratæ, ex oleo amygdal. amararũ admota: nam horis quinque aperit. idẽ præſtãt ſtercus columbi cũ ſaxifragia, ſuccus cæpæ, fel vaccinum, & alia: cyclamini

 radix,

radix, ſucco aut puluere, & cætera acria. Eædem vnctæ ſanguine gallinæ, vel colũbi, hyrudinibus non venenoſis & paratis, affixis, aperiri poſſunt: quæ ſi ſucto ſanguine largo pertinaciter adhuc hæreant, capiti earum inſperſo cinere mox excidunt: ſale autem ipſis impoſito, quem ſuxerunt ſanguinem mox reuomunt. Penuria ſanguiſugarum, aperi ſcalpello, ſed cum præmeditatione: quia vulnus ægrè glutinatur. Sunt tamen hodie qui ſcalpellum præponant hirudinibus, ceu tenuem tantùm ſanguinem trahentibus. Si cui autem recentes adſunt hæmorrhoides, nullo tamen dolore, ſed tumore ſolo moleſtæ, ne curentur.

Aph.12. lib.6. Si conſueuerint fluere, non comprimantur, præſertim omnes, niſi magna hæmorrhagia ſint tunc periculoſæ: quæ tamen poſtea ſunt aperiendæ, niſi ſponte hient.

Auic. Galbani verò drachmæ duæ triduo ſumptæ hæmorrhoidas ſiccant: & admota, puluis ſtybii, decoctum ceratii, muria piſcium ſalſorum, & eorundem capita cum pauco caſeo ſalſo: anacardi inciſi & affricti loco, vel ſuffiti per infumibulum: dracunculi præterea folia, radix, ſuccus, cortices, cineres, oleum, tota ſua ſubſtantia idem præſtant: vel hæmorrhoides aſtringantur hippuri, vel filo ſerico ſtringantur paulatim

magis

magis atque magis. Melancholia vexatis, *Aph.11.*
& renum affectibus hæmorrhoides super- *lib.6.*
uenientes sunt salubres.

Ani procidentiæ curatio.

SEdis procidentia, si ab intemperie est humida, laxatis musculis sedem releuãtibus siccabis: si frigida, calfacies: si vtraq;, calfacies & siccabis: si adsit calor, refrigerabis: puluis ex hypocisthide, acacia, balaustiis, malicorio, rosis, gallis, cortice thuris, scoria ferri: vel ex his vino, si calor abest: aut aquæ hordei si adest, incoctis fotus vel illitum post lotionem vnguentum santalinum, oleum rosatum, myrteum, cydoniorum, puluere dicto pòst insperso, vel postquam erit aluo deiecta repositum: balanus ex bombace prædictis mergatur, illinatur, inspergatur, & clunibus altis & iũctis quiescat. Si sedes procidit, non à violento desidendi, & cohibitæ respirationis conatu, neque ex mora longa in aqua frigida, aut super lapidem, sed ex decubitu pituitæ, ea est coquẽda & vacuanda: pòst intemperies impressa est castiganda. Si à tumore præter naturam, is curandus, appositis cuique tumorum generi, & tempori præsidiis: si dolor adest, applicetur decoctum chamæmeli, meliloti, maluæ, altheæ, sem. lini, fœnigræci.

Exitus ani morbus sancti Fiacrij.

Vteri exitus curatio.

VTerus procidit laxatis humore multo ligamentis, vel abſceſſu, ac vlcere excelis, aut partu improſpero, vel lapſu ab alto ruptis. Cauſa eſt (ſi poteſt) auferenda, & vterus loco natiuo reſtituendus, niſi inflatio prohibeat, quam fotu ex cumino, aniſo, baccis lauri, & ſimilibus, hydromeliti, aut vino rubro aſtringente incoctis diſſipabis: mox ne recidat, inſperges pulueribus ſtypticis, antè ſcriptis: poſtea repones. Suffitu etiam rerum graueolentiũ: vt, pennarum perdicis, aſſæ fœtidæ, caſtorii, & ſimilium, excepto per infundibulum vel cathedram perforatam: ſunt qui ouum ſub gallina corruptum, fractum, agitatum, lanis illinunt & imponunt vuluæ. Odoret ſimul iucunda: & docta obſtetrix manibus ſubſeruiat, vel inſtrumẽto virgæ virili proximo. Poſtea clunibus elatis cubet aliquot diebus.

Menſtruæ purgationis largioris curatio.

MEnſium fluor immodicus, ſi eſt à ſanguinis copia, vena interna dextra ſecetur, & imperetur victus tenuis, & fuga ouorum, carnium, vini, & aliorum ſanguinem augentium. Si ob miſtam bilem, à cholagôgis: vt, myrobalanis citreis vacuetur, &

ſangui

ſanguis refrigeretur,& ſiſtatur per aſtringentia frigida:vt ſyrup.granatorum,roſarum,ribes, oxalidis, cum aquis plantaginis,roſarum,portulacæ,oxalidis.Si à ſeroſa pituita largiore ſanguini miſta,cum myrobalanis cepulis vacuetur.Si eſt à lapſu, glutinentur rupta:ſi ab vlcere,tergeatur, & glutinetur,& cicatrice tegatur,vt in mictu ſanguinis dictum eſt.Sanguis quoque reuellatur ſecta dextra baſilica,cucurbitula magna ſub mammis affixa,fotu & ligaturis, & frictionibus dolorificis brachiorum: aſtringentibus quoque & frigidis ſimul eſt ſiſtendus,cogendus,& repellendus: tum ſumptis,vt ſyrup.roſato, myrteo,cydoniorum,granatorum, cum aquis plantaginis,roſarum, ſolani: additis trochiſcis terræ ſigillatæ,vel electri, à ſcript.duobus ad drach.vnam,vel lapide hæmatite,corallio rubro,ferri ſcoria,tryphera Phenonis: tum impoſitis ſedi,& vteri collo balanis ex bombace,oleo refrigerante, & aſtringente illitis:vel aqua,vel ſucco plantaginis,ſolani,roſarum imbutis,inſperſo pòſt puluere aſtringēte in ſedis procidētia dicto,& mox dicendo.Si à ſeroſa pituita fluunt immodice,prodeſt tibias ad genua vſque continere in decocto aſtringente:vel eodem ventrem inferiorem fouere,aut totum corpus eodē

ſuffire,

ſuffire, lumbos pectinémque refrigerantibus, & aſtringentibus: tum oleis roſato, cydoniorum, myrteo, tum vnguentis ac emplaſtris, ſantalino, ex flore roſarum (antheram vulgò vocant) comitiſſæ: inſperſo etiã his puluere aſtringente, ex roſarum foliis, flore, malicorio, balauſtiis, gallis, hypociſthide, acacia, bolo armenia, ſanguine draconis, & ſimilibus: ex quibus etiam prædictum decoctum faciendum. In vterum quoque metrenchyta iniiciantur vnciæ tres, quatuor ſucci depurati, vel aquæ plantaginis, cum bolo armenia, ſanguine draconis. Si hæc non ſufficiant. philonij vel athanaſiæ, drach. vna, cum aqua plantaginis ſumpta, ſanguinem moueri ineptiorem facit, viribus tamen validis adhuc detur, ne imbecillibus calor natiuus extinguatur. Peſſos autem cauſticos tentare non conſuluerim, multò minus iniectiones, niſi vlcera eſſent deſpaſcentia, qualia ſæpe etiam dyſentericis adſunt. Tunc enim leuiora tentari poſſunt: vt paſtillus Paſionis, Polyidę, aqua plantaginis ſolutus.

Menſtruæ purgationis prouocatio.

MEnſes, ſi ob ſanguinis parſimoniam per ſe conſtiterint ex inedia, aut victu parco, aut morbo longo, aut alia vacuatione, ſuppreſſi propriè non ſunt, nec cieri poſ-

poſſunt antequam mulier reddita ſit habitior: tunc autem & in his quibus alia occaſione ſuppreſsi ſunt, euocantur.

1 Cauſam ſuppreſsionis abigentibus, vt obſtructionem, aut contractionem, aut cõpreſsionem oſculorum ex venis & arteriis deſinentium in capacitatem vteri. Hæc autem obſtructio ſi à ſanguine eſt multo, ſecetur vena poplitis, aut maleoli, & victu tenui vtatur, ac multo labore: quæ duo poſtrema etiam conducunt orificiis à pinguedine multa oppletis: ac etiam viraginibus, & calidis mulieribus: quanquam & his etiã phlebotomia ſit ſalubris. Si à craſſo, tenuetur: ſi à lento, incidatur, tergeatur, liquidus fiat: quæ præſtant ſyrupi, bizantinus, duarum aut quinque radicum, hyſſopi, cum aquis apij, fœniculi, petroſelini: trochiſci quoque de rubia, & qui à Raſi ſcribũtur. Si autem à pituita, vt ferè fit, prædictis pparetur: deinde vacuetur agarico, ∈.indo, diaphœnico, roborenturq; ventriculus & hepar, ne talem materiam generent.

2 Menſes prouocantibus, vt ſyrup. & aquis prædictis: adhęc decocto radicũ ruſci, aſparagi, apij, petroſel. fœnic. addita etiã ſabina: & ſi vis valentius, pulegio, origano, calamint. ciceribus, phaſeolis rubris, rubia. Datur autem id decoctum mane calidum,

ab

ab vnc.5.ad vnc.6. horis 3.4. ante cibum. Idem pollet caſsia, cinnamo. ad drach.1.& crocus cum prædicto decocto: inſeſſus quoque ex prædictorum decocto ſaluberrimus eſt, ſi modo in hoc, & prædictis expectes tempus conſuetæ purgationis : fotus & ſacculi ex iiſdem pectini, lumbis mulieribus admoti:frictiones item partium infernarum: cucurbitulæ coxis internis, vel ad venam poplitis affixæ : ſectio eiuſdem, aut venæ malleoli. Si autem vaſa in vterum deſinentia ſint clauſa, mercurialis herba tuſa, linteo inuoluta peſsi modo, noctu immittatur, appenſa filo : ora enim hæc mirè aperit:idem poteſt melanthij farina,& mithridatios antidotus ad drachmam vnam, cum maſtiches ſcriptulo vno : hæc enim nõ ſolùm repellit,ſed valentius attrahit,quod apophlegmatiſmo probat. Si hæc non ſufficiant,opopanax, galbanum, ſagapenum, hammoniacum,euphorbium paucum admota pectini,aut peſſo immiſſa, mox prouocant : & cyclamini radix etiam ſuper ipſam tranſeunti mulieri,menſes prouocare putatur. Quorum acrium vſu multo, ſi ardor quidam mordax ſuccedat, aqua roſarum,albumen oui,oleum violatum,& roſatum,lac,& ſimilia,ex panno imponantur collo vteri.

Suf

Suffocationis ab vtero curatio.

SVffocatio ab vtero curatur, vapores ab vtero sursum ferri prohibentibus: vt, frictione, ligaturis dolorificis partium infernarum, cucurbitulis coxarum parti internæ affixis: vt secta vena poplitis, vel malleoli, si à suppressis est mensibus hæc præfocatio, non autem si est à semine corrupto, ne hac phlebotome id in venas trahatur: debet enim per collum vteri vacuari titillatũ digito longo obstetricis illito oleo irino, liliorum, laurino, in quo moschus, ambra, gallia sint dissoluta: vel zebet Arabibus dictum coëundi miram cupiditatem excitare solitum: vt, suffitu vteri per sedem perforatam, vel infundibulum, iucundo: ex gallia moschata, moscho, ambra, cinnamomo, caryophyllis, cum myrrha stacte (styracem liquidum vocant) in trochiscos formatis: vt grauiter olentibus naso admotis, vt assa fœtida, galbano, sagapeno, castorio carbonibus imposito, pennis, præcipuè perdicum, vstis, corio calceorum, præcipuè vsto in oleum lini mox imposito: id enim vapore per os recepto, etiam viperam ex ventriculo per sedem statim fugat. Ne autem postea ex seminis corruptione in id graue symptôma mulier incidat, si nubilis est, viro tradatur: si non vult

nub

nubere,aut monialis eſt,vena ſæpe ſecetur, interdicantur vinum,carnes,oua, &c. ſanguinem & ſemen augentia.imperentur labor multus,ieiunium:vſus agni,rutæ, dauci,cumini, & cæterorum ſemen gigni prohibentium,vel genitum abſumentium:quale eſt dauci ſe. drachma vna cum aqua arthemiſiæ pota:quibuſdam ſecretum remedium.In nares ore inſufflaſſe,vterum mox deturbat, vice cohibitæ reſpirationis, quã cohibeat ſæpe mulier impendente vteri ſuffocatu. Metrenchytæ vacui,ſiphonem collo vteri immiſiſſe, mox internum pulſoriũ retraxiſſe,vterum deorſum reuellit.

Rhagadum vteri curatio.

RHagades,rimæ quędam,& fiſſurę in mulieribus curantur illitæ ceſypo, butyro recenti ſine ſale vſto, vel oleo reſudante ex nuce veteri dum vritur, vel oleo violato roſato,ducto per mortarium plũbeum piſtillo plumbeo, donec mellis habeat craſsitudinem.

Molæ curatio.

MOla,hoc eſt caro quędam informis deturbatur, præſertim priuſquam maior euaſerit,remediis menſes mouentibus. Si verò à flatibus vterus eſt diſtentus, purgato corpore toto iniiciantur primum inteſtinis,poſtea vtero,quæ flatus diſsipãt, diacy

diacyminum,dianisum, diagalanga, diadaphnidum:immittantur quoq; pessi illiti succo mercurialis, inspersi melanthio. Si valentius vis, cardamomo: si valentissimum, galbano illinantur, & euphorbio inspergantur. iungatur pecten oleo nucum, anethino, melle despumato. fiat insessus ex decocto eorum quæ menses moue re diximus.

Enterocelæ curatio.

ENterocele ramicis species, in qua intestinum rupto peritonæo delabitur in meatum vasorum seminalium, aut etiam in scrotum: curatur primùm repellentibus in suam sedem intestinum, deinde continẽtibus, ne relabatur, & solutum peritonęum glutinantibus. Vt autem tutò citò indolenter reponatur, flatulenta vitentur: & si flatus lapsum intestinum iam distendũ (quos tumor leuis, tansparens, digiti percussu sonans, vt tympanites ostendit) dissipentur fotu cum spongia ex decocto meliloti, chamæmeli. sem. cari, fœnic. lini, fœnigræ, anisi, anethi, cymini, & similium: vel oleo chamæmeli, anethi, amygd. dulc. ricinino, iasmino, leucoij, rutæ, vel cum vesica prædictis plena foueatur, vel ex fabis coquendo mollissimis cum aliquo oleo dicto, fiat cataplasma. Si autem stercus insit, clysteribus Auicen.

o etiam

etiam acribus post mollientium vsum vacuabimus: de in cruribus elatis,& diductis molliter succutiemus: & si opus adiutrice aliqua manu comprimendo clementer subseruiemus. Retinetur autem subligaculo: & si puer est,& coxas elatiores aliquot dies continet in lecto, vitatq; motus inordinatos,clamorem, tussim, sternutam.anhelit. cohibition. omnem repletionem, à natura vlcus peritonæi glutinatur. in grandioribus autem longum tempus postulat, & remedia præter dictam victus rationem magis exquisita: vt, ceratum de pelle arietis Matth.Gradi,cui simile est emplastrum cõtra rupturam Nicolai. Sunt qui ferro candenti partẽ qua descendit intestinum vrendo contrahunt:alij acu & filo ad vsque cauitatem qua descendunt vasa, carnem pertundunt: ablata acu filum super tessellam corneam vel eburneam astringunt quotidie magis atq; magis,donec totum filo perruperint: carne interim supercrescente in profundo,& meatus partem occupante,ne intestino postea sit via: sed caue ne & vasa cicatrice interna,dura, & eminentiore premas:nam dolorifica sic fuerit,& testẽ atrophia tabefecerit. Alij sectione facta, exectoque teste,vinculo vasorum omnium,& ambientis membrana, aut cauterio meatum

Vide Alexãdrũ benedictum.

cont

contrahunt,& obturant:in qua castratione grandes natu plerique oris primùm, deinde corporis reliqui conuulsione tandẽ moriuntur: pueris alia inde accidunt incommoda non exigua. Ob id hæc curandi forma potius omittenda est.

Epiploocelæ, Hydrocelæ, Cirsocelæ curatio.

EPiploocele similiter curatur, sed ægrius, vti & hernia sinistra, quàm dextra, quòd in hac cæcum intestinum delabi solitum, magno tãtùm peritonæi hiatu excidit: illæ etiam minimo meatu excidunt.

Hydrocele autem stercore vaccino,& caprarum imposito curetur: id si nõ sufficiat, filo ad aquarum locum transfixo, paulatim emittantur aquæ, posteà vlcus glutinetur,& parti aquas transmittenti: vt, hepati, lieni prospiciatur.

Cirsocele autem post vacuatum phlebotome,& purgatione melancholicum humorem, si non cedat ferro candente, cancrorũ modo eximantur varices.

Arthritidis curatio.

ARthritis à calida materia, curatur quinque his remediorum generibus.

1 Phlebotome partis oppositę, si à sanguine est, aut materia sanguini mista: alioqui clementer purgamus Repellentibus quo-

que vtendum:vt,oleo rosato.

2 Materiæ feruorem remittentibus, frigidis & astringentibus:vt syrup.rosato,granatorum,cum dupla aqua plantaginis,rosarum, solani, oxalidis, per dies quatuor quinque.

3 Eadem vacuantibus, vt catapotiis minoribus hermodactylorum à drach.vna ad scriptula.quatuor.

Auicen. cap. de caßia. 4 Anωdynis à quibus incipiendum,& repellentibus:vt,farina hordei, vel casia fistula dissoluta in oleo rosato,vel succo,aut aqua solani,plantaginis. Medulla quoque panis,præcipuè secalini, lacte macerata & parùm cocta:additis oui vitellis, & oleo rosato. Si autem dolor est intolerabilis, adde prædictis opij drachmam vnam, croci ad penetrationem parum.Si magnus sentitur calor,muccago ex se.psyllij integro extracta, cum aqua rosarum, vel solani, pauco etiam aceto ad penetrationem addito, cataplasmatis modo apposita,& dum calescit mutata,idq; sæpe, est præstantissimum remedium.Vel oleum rosatum,cui lumbrici terræ sint incocti, frigidum applicetur. Si materia fluere desijt,foueatur par vino rubro austero,cui chamæmelum, melilot. fœnum græc. aiuga neruis roborandis efficacissima herba,sint incocta.

5 Id quod fluxit dissipantibus: vt oleo chamęmeli, stercore vaccino, si potes quàm recentessimo & calente. Præcauebis autem fotu partis ex vino nigro austero, cui incocta sint astringentia: vt gallæ, balaustia, malicorium, addito etiam alumine scissili: abstinebis annis aliquot, vel etiam tota vita à vino, præsertim vetere iam malo, si expertis creditur Rasi, Auic. Celso.

Vitabis coitum, vt Gal. aphorismo: Pueri podagra non laborant ante vsum venereorum.

Tollere nodosam nescit medicina podagram. sumantur bis in hebdomada pilulæ mites, vt ex hiera Rufi, quæ materias ad intestina deriuent, ad articulos alioquī fluxuras. Si arthritis est à materia frigida, vt pituita, purga sæpe, mistis etiam cholagogis (quod bilem mistam habere consueuit fluxionis authorem) & stypticis, vt vias fluxionis astringant. Quæ omnia præstant pilulæ de hermodactylis, addendo calidum aliquid in frigida, aut frigidum in calida: sed initio mitioribus vtendum est; ne tenue trahant, crassum relinquant. Vino abstinendum, mollientia digerentibus miscenda. curatur quinque remediorū generibus.

1 Materiam aduertentibus, & clementer

minuentibus, vt pilularum ex hermoda-ctylis minorum Mesuæ scriptulis duobus, rhabarbari scriptulo vno. vomitus etiam si facilis est, saluber.

2 Materiam coquentibus, & apparantibus: primùm melle rosato, deinde syrup. stœchados cum aqua bethonicæ, & absinthij. Fugienda autem vretica, nisi exquisitè purgato corpore: & neruis noxia: vt acetati syrup. & oxymelitis, oxysaccharisq; genera.

3 Materiam valenter purgantibus, vt pilularum de hermodactylis maiorum scriptulis quatuor.

4 Dolorem sedantibus statim principio adhibendis: vt, oleo chamæmeli. oleo lubricorum, vulpino: cataplasma quoq; ex farina fœnigræci, puluere meliloti, & pauco aceti, cassia fistula, cum oleo chamæmeli, & melle sufficienti, boum stercus, item vaccæ ex ipsa adhuc calens, vel ex oleo chamæmeli, vulpino frixum.

Auicenn. Muccago sc. fœnigræci cum aqua & aceto extracta, adiecto postea melle, multis probatum est efficax remedium, si triduo hæreat.

5 Reliquias digerentibus moderatè, ne tenui resoluto crassum, lapideam duritiem induat: vt oleo chamæmeli, liliorum, vul-

pino:

pino:cataplaſma quoq; valet ex farina, ſc. fœnigræ. althææ, lini, florib. chamæmeli, meliloti, rad. altheæ. Poteſt ex iiſdem & roremarino, ſaluia, maiorana, abiga, in vino coctis, fieri fotus, balneum, ſuffitus.

Iſchiadis curatio.

ISchias iiſdem remediis curatur, prætterquàm quòd repellentia non admittat, ſed purgato corpore, valenter foras ex profunda cotyle trahentibus: vt cataplaſmate ex ſtercore columbino indiget. Clyſteribus etiam acribus vtendum eſt.

Macularum faciei purgatio.

FAciei puſtulas, & maculas à ſanguine calido, & bilioſo naſci ſolitas, vacuato prius corpore, curabis linimento ex lithargyro auri dealbato maceratione bidui in aceto ter repetita: deinde horis duabus vel tribus ſub ſole in mortario ducatur, affuſo viciſsim, & aliquoties aceto puro, & oleo violato, donec craſſeſcat: tunc adde caphuræ ſcriptulum vnum, lithargyri vnc. vnam, mane partem ablue decocto maluæ, fumariæ, lapathi, violæ nigræ. Eos qui leproſi facie videntur, paucis diebus ſanat, & ardorem vteri à materiæ mordacis transfluxu. Plura his ex Hippoc. Gale. aliis huc tranſcripta nolui: quod quę deſiderari poſſunt, partim à me inter docendum, partim à diligenti

ligenti lectore ſuffici facilè queant, ne quis primam manum hanc & rudem, parumque digeſtam farraginem accuſet, in auditorum tantum gratiam foras prodeuntem: vt habeant exercitationis medicæ rudimentum quoddam, non opus abſolutum, ſed audiendo, abſoluendum.

FINIS.

MORBORVM INDEX.

*

Aſthma

Ischur

FINIS INDICIS.